वाराणसेयसंस्कृत विश्ववि . लयपरीक्षाणाम्

...दर्शिक

(१९७ ईशवीयन:

द्वितीयो भ ग:

(शास्त्र्याचार्यपरीक्ष

मूल्यम्—रूप्यके २-२० पै०

(डाकव्यय एतदतिरिक्तः)

१९७१ ई०

१. शास्त्रिपरीक्षापाठ्यक्रमे स्ववर्गीयविषयेषु भाषाविज्ञानस्यापि अन्तर्भावो विहितः। अतः ४४ तमे पृष्ठे समाजशास्त्रपाठ्यक्रमस्याऽव्यवहितोत्तरम् अधोलिखितरूपो भाषाविज्ञानपाठ्यक्रमो निवेशनीयः।

भाषा-विज्ञानम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

त्रुटिसंशोधनम्

१. ८७ तमे पृष्ठे तृतीयनियमे '४५ अङ्कानां' इत्यस्य स्थाने '४८ अङ्कानां' इति पठनीयम्।

२. १०६ तमे पृष्ठे तृतीयनियमे '४५ पञ्चचत्वारिंशदङ्कानां' इत्यस्य स्थाने ४८ अष्टचत्वारिंशदङ्कानां' इति पठनीयम्।

लिखितरूपो भाषाविज्ञानपाठ्यक्रमो निवेशनीयः।

भाषा-विज्ञानम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम्
ऐतिहासिक भाषाविज्ञान का प्रारम्भिक परिचय ५०

अष्टमं प्रश्नपत्रम्
संस्कृत भाषा का संघटनात्मक एवं ऐतिहासिक परिचय ५०

सहायक ग्रन्थ—
प्रथम वर्ष के अनुसार।

१. शास्त्रिपरीक्षापाठ्यक्रमे खवर्गीयविषयेषु भाषाविज्ञानस्यापि अन्तर्भावो विहितः। अतः ४४ तमे पृष्ठे समाजशास्त्रपाठ्यक्रमस्याऽव्यवहितोत्तरम् अधोलिखितरूपो भाषाविज्ञानपाठ्यक्रमो निवेशनीयः।

भाषा-विज्ञानम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् — ५०

संघटनात्मक भाषाविज्ञान का प्रारम्भिक परिचय

अष्टमं प्रश्नपत्रम् — ५०

ध्वनि विज्ञान का प्रारंभिक परिचय

सहायक ग्रन्थ—

डा० बाबूराम सक्सेना—सामान्य भाषा विज्ञान

डा० उदयनारायण तिवारी—भाषा शास्त्र की रूपरेखा

गोलोक विहारी ढल—ध्वनिविज्ञान

टी० बरो०—संस्कृत लैंग्वेज

तथैव ८३ तमे पृष्ठे समाजशास्त्रपाठ्यक्रमस्याव्यवहितोत्तरमधोलिखितरूपो भाषाविज्ञानपाठ्यक्रमो निवेशनीयः।

भाषा-विज्ञानम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् — ५०

ऐतिहासिक भाषाविज्ञान का प्रारम्भिक परिचय

अष्टमं प्रश्नपत्रम् — ५०

संस्कृत भाषा का संघटनात्मक एवं ऐतिहासिक परिचय

सहायक ग्रन्थ—

प्रथम वर्ष के अनुसार।

१९७२ ईशवीयवर्षतः वाराणसेय-संस्कृत-विश्वविद्यालयस्य शास्त्र्याचार्यपरीक्षे एतन्निदर्शिकानुसारं सम्पत्स्येते ।

विभूतिभूषणभट्टाचार्यः
प्रस्तोता
वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य
वाराणसी

सूचना
नियमास्तु पृथङ्मुद्रिते नियमखण्डे द्रष्टव्याः ।

वाराणसेय-संस्कृत-विश्वविद्यालयस्य

शास्त्रिपरीक्षा

प्रवेशनियमः—

१—शास्त्रिपरीक्षासु वक्ष्यमाणपरीक्षोत्तीर्णा अन्वेतुमर्हन्ति—

(१)	उत्तरमध्यमापरीक्षा	वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य
(२)	उत्तरमध्यमापरीक्षा	काशिकराजकीयसंस्कृतमहाविद्यालयस्य
(३)	उत्तरमध्यमापरीक्षा	(नवीनपाठचक्रमेण) विहारसंस्कृतसमितेः
(४)	" "	" " कामेश्वरसिंह-दरभंगा-संस्कृतविश्वविद्यालयस्य
(५)	मध्यमा	काशीहिन्दूविश्वविद्यालयस्य
(६)	शास्त्रिपरीक्षा	जयपुरराजकीयसंस्कृतमहाविद्यालयस्य
(७)	शास्त्रिपरीक्षा	पंजावविश्वविद्यालयस्य

(८) संस्कृतप्रमाणपत्रीयपरीक्षा—(वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य)

(९) इण्टरमीडिएटपरीक्षा (संस्कृतसहिता) उत्तरमाध्यमिक-शिक्षा-परिषद, कस्यापि प्रादेशिकशासनस्य शिक्षाविभागद्वारा प्राप्तमान्यतासमितेः, विश्वविद्यालयस्य वा तत्समकक्षपरीक्षा वा ।

२—एते वक्ष्यमाणक्रमेण शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हन्ति—

(१) क–वर्गे ऋग्वेदमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्राः शुक्लयजुर्वेदम्, कृष्ण-यजुर्वेदम्, सामवेदम्, अथर्ववेदम्, व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, गणितम्, सिद्धान्त-ज्यौतिषं च विहाय, अन्य–क–वर्गीयविषयस्य शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हन्ति ।

(२) क–वर्गे शुक्लयजुर्वेदमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः ऋग्वेदम्, कृष्ण-यजुर्वेदम्, सामवेदम्, अथर्ववेदम्, व्याकरणम्, नव्यन्यायम्; प्राचीनराजशास्त्रार्थ-

शास्त्रम्, रामानन्दवेदान्तम्, गणितम्, सिद्धान्तज्योतिषञ्च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

(३) क-वर्गे कृष्णयजुर्वेदमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः ऋग्वेदम्, शुक्लयजुर्वेदम्, सामवेदम्, अथर्ववेदम्, व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, रामानन्दवेदान्तम्, गणितम्, सिद्धान्तज्योतिषञ्च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

(४) क-वर्गे सामवेदमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः ऋग्वेदम्, शुक्लयजुर्वेदम्, कृष्णयजुर्वेदम्, अथर्ववेदम्, व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, रामानन्दवेदान्तम्, गणितम्, सिद्धान्तज्यौतिषं च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(५) क-वर्गे अथर्ववेदमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः ऋग्वेदम्, शुक्लयजुर्वेदम्, कृष्णयजुर्वेदम्, सामवेदम्, व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, रामानन्दवेदान्तम्, गणितम्, सिद्धान्तज्यौतिषं च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(६) क-वर्गे व्याकरणमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः ऋग्वेदम्, कृष्णयजुर्वेदम्, शुक्लयजुर्वेदम्, सामवेदम्, नव्यन्यायम्, गणितम्, सिद्धान्तज्यौतिषञ्च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

(७) क-वर्गे साहित्यमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णछात्रः ऋग्वेदम्, कृष्णयजुर्वेदम् शुक्लयजुर्वेदम्, सामवेदम्, व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, सिद्धान्तज्यौतिषञ्च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

(८) क-वर्गे दर्शनमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः वेदम्, व्याकरणम्, सिद्धान्तज्यौतिषञ्च विहाय, अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(९) क-वर्गे ज्यौतिषमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः वेदम्, व्याकरणम्, प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रं दर्शनानि च विहाय अन्य-क-वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(१०) क–वर्गे पुराणेतिहासमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रः तथा प्राचीन-नियमावल्या राजशास्त्रमध्यमापरीक्षामुत्तीर्णश्च छात्रः वेदम् व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, गणितम्, सिद्धान्तज्यौतिषञ्च विहाय, अन्य–क–वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

(११) प्राचीननियमावल्या वेदनैरुक्तप्रक्रियायाः मध्यमापरीक्षामुत्तीर्ण-श्छात्रः व्याकरणम्, नव्यन्यायम्, प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रं सिद्धान्तज्यौतिषं च विहाय अन्य–क–वर्गीयविषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

(१२) अस्य विश्वविद्यालयस्य समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः विषयान्तरेण पुनः शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हति । ईदृशश्छात्रः पूर्वगृहीतविषयातिरिक्तं केवलं–क–वर्गमादायैव परीक्षायामन्वेतुमपि प्रभवति।

(१३) पंजाबविश्वविद्यालयस्य शास्त्रिपरीक्षामुत्तीर्णास्तु यदि न्यायम् वेदान्तम्, साङ्ख्ययोगम्, मीमांसाम्, व्याकरणम्, अलङ्कारं वा विकल्पविषय-रूपेण गृहीत्वा उत्तीर्णा स्युः, तर्हि ते तेषु विषयेषु शास्त्रिपरीक्षायाः प्रथमवर्षे अन्वेतुमर्हन्ति; किन्तु नव्यन्याये नव्यव्याकरणे वा शास्त्रिपरीक्षायाम् अन्वेतुं नार्हन्ति ।

(१४) माध्यमिकशिक्षापरिषदः इण्टरमीटियटपरीक्षां तत्समकक्षपरीक्षां वा संस्कृतविषयमवलम्ब्योत्तीर्णाः साहित्य–फलितज्योतिष-पुराणेतिहास विषयेषु शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हन्ति ।

(१५) ख–वर्गे गणितं गृहीत्वोत्तरमध्यमापरीक्षां तत्समकक्षपरीक्षां वा उत्तीर्णछात्रः 'क'–वर्गे गणितं गृहीत्वा शास्त्रिपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(१६) क–वर्गीयं प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रविषयं गृहीत्वा शास्त्रिपरीक्षा-यामन्वेतुकामश्छात्रः 'ख'–वर्गीयेष्वधोलिखितेष्वेव विषयेषु कमप्येकं ग्रहीतुं शक्नोति—

१ राजशास्त्रम्, २ अर्थशास्त्रम्, ३ इतिहासः, ४ प्राचीनभारतीयेतिहासः संस्कृतिश्च, ५ राजशास्त्रदर्शनम् ।

(१७) काशिकराजकीयसंस्कृतमहाविद्यालयस्य भारतीपरीक्षामुत्तीर्णास्तु शास्त्रिपरीक्षायां 'क' वर्गीयविषयेषु साहित्यम्, पुराणेतिहासम्, दर्शनम्, आगमम्, पालिम्, प्राकृतं वा गृहीत्वान्वेतुमर्हन्ति ।

किन्तु वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयपरीक्षातः व्यतिरिक्तासु अनुमततत्तत् परीक्षासु उत्तीर्णैः वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयशास्त्रिप्रथमवर्षपरीक्षायामन्वेतु-मिच्छद्भिः परीक्षार्थिभिः आवेदनपत्रपूरणात् पूर्वमेवाधिकृतोत्तीर्णपरीक्षाणां लब्धाङ्कपत्राणां प्रमाणितां प्रतिलिपिं प्रेष्य अस्य विश्वविद्यालयस्य प्रस्तोतुः कार्यालयात् अनुमतिपत्रं ग्राह्यम्, तथात्वे एव परीक्षामन्वयः सम्भवी ।

३—इयं परीक्षा द्वयोः वर्षयोः पूर्णा भविष्यति । अस्यां परीक्षायां वक्ष्य-माणेषु अनिवार्यविषय'क' वर्गीयविषय'ख'वर्गीयविषयेषु चतुर्षु विषयेषु घण्टात्रय-समाधेयानि प्रतिखण्डम् अष्टौ प्रश्नपत्राणि ऐच्छिकेऽतिरिक्तविषये प्रतिखण्डम् एकं प्रश्नपत्रम् । प्रतिप्रश्नपत्रं निम्ननिर्दिष्टप्रकारेण पूर्णाङ्काः भविष्यन्ति । प्रतिविषयं प्रतिशतं (३३) त्रयस्त्रिंशदङ्कानां लाभः उत्तरणप्रयोजको भविष्यति ।

४—श्रेणीनिर्धारणम्

(१) तत्र समष्टौ प्रतिशतं षष्टिं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः प्रथम-श्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

(२) समष्टौ प्रतिशतं पञ्चचत्वारिंशतं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः द्वितीयश्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

(३) समष्टौ प्रतिशतं त्रयस्त्रिंशतं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः तृतीय-श्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

५—पाठ्यक्रमः

अस्यां परीक्षायां प्रतिखण्डम् एते विषयाः भवन्ति—

अनिवार्यविषयौ—

(१) संस्कृतम् ।

(२) हिन्दीभाषा ।

वैकल्पिकः 'क' वर्गः

(निम्नलिखितेषु कवर्गान्तर्गतैकस्य विषयस्य ग्रहणमनिवार्यम्)

१—ऋग्वेदः, २—शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः), ३—कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः, ४—सामवेदः, ५—अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः), ६—वेद-नैरुक्तप्रक्रिया, ७—पौरोहित्यम्, ८—प्रचीनव्याकरण, ९—नव्यव्याकरणम्, १०—साहित्यम्, ११—प्राचीनन्यायवैशेषिकम्, १२—नव्यन्यायः, १३—पूर्व-मीमांसा, १४—वेदान्तः, १५—दर्शनम्, १६—जैनदर्शनम्, १७—बौद्धदर्शनम्, १८—थेरवादः (स्थविरवादः), १९—आगमः, २०—योगतन्त्रम्, २१—धर्म-शास्त्रम्, २२—पुराणेतिहासम्, २३—गणितम्, २४—सिद्धान्तज्यौतिषम्, २५—फलितज्यौतिषम्, २६—जैनागमः, २७—प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रम् २८—भारतीयविद्यासंस्कृतिः ।

वैकल्पिकः 'ख' वर्गः

(निम्नलिखितेषु खवर्गान्तर्गतैकस्य विषयस्य ग्रहणमनिवार्यम्)

१—राजशास्त्रम्, २—अर्थशास्त्रम्, ३—इतिहासः, ४—प्राचीनभारतीयेतिहासः संस्कृतिश्च, ५—भूगोलः, ६—हिन्दीभाषा, ७—पालिः, ८—प्राकृतम्, ९—नेपालीभाषा, १०—राजशास्त्रदर्शनम्, ११—विज्ञानम्, १२—तुलनात्मक-दर्शनम्, १३—समाजशास्त्रम् ।

ऐच्छिकः अतिरिक्तो विषयः

अंग्रेजी

(अंग्रेजीभाषायां प्रतिखण्डम् एकं प्रश्नपत्रं भविष्यति । यद् उत्तरमध्यमायां तत्समकक्षपरीक्षायां वा अंग्रेजीविषयं गृहीत्वा उत्तीर्णाः परीक्षार्थिनः स्वेच्छया ग्रहीतुं प्रभवन्ति । उत्तीर्णतायां प्रमाणपत्रे तदुल्लेखो भविष्यति । प्रथमखण्डे अंग्रेजीविषये उत्तीर्ण एव द्वितीयखण्डे अंग्रेजीविषये अन्वेतुमर्हति) ।

शास्त्रिपरीक्षाप्रथमखण्डम्

		पूर्णाङ्काः	उत्तरणाङ्काः
१—अनिवार्यविषयः हिन्दीभाषा			
तृतीयं प्रश्नपत्रम्	गद्यानुवादनिबन्धानाम्	१००	३३
२—वैकल्पिको विषयः 'क'वर्गः			
चतुर्थं प्रश्नपत्रम्	'क'वर्गीयस्य	७०	६६
पञ्चमं प्रश्नपत्रम्	"	७०	
षष्ठं प्रश्नपत्रम्	"	६०	
३—वैकल्पिको विषयः 'ख'वर्गः			
सप्तमं प्रश्नपत्रम्	'ख'वर्गीयस्य	५०	३३
अष्टमं प्रश्नपत्रम्	"	५०	
ऐच्छिकः अतिरिक्तो विषयः			
एकं प्रश्नपत्रम्	अंग्रेजीभाषायाः	५०	१७
४—अनिवार्यविषयः संस्कृतम्			
प्रथमं प्रश्नपत्रम्	गद्यपद्यनाटकानाम्	१००	६६
द्वितीयं प्रश्नपत्रम्	पद्यकाव्यानुवादनिबन्धानाम्	१००	

अनिवार्यविषयः संस्कृतम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् गद्यपद्यनाटकानाम्

(क) मेघदूतम्—महाकविकालिदासकृतम् ३३

(ख) कादम्बरी—कथामुखान्ता ३३

(ग) अभिज्ञानशाकुन्तलम्—महाकविकालिदासकृतम् ३४

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् पद्यानुवादनिबन्धानाम्

(क) रामाभ्युदययात्रा वाल्मीकिरामायणात्
श्रीरुद्रप्रसादावस्थिसम्पादिता । ३०

(ख) विक्रमाङ्कदेवचरितस्य प्रथमसर्गः १०

(ग) (१) अनुवादः संस्कृतात् हिन्दीभाषायाम् १०

(२) अनुवादः हिन्दीभाषातः संस्कृते १५

(घ) निबन्धः (आख्यानात्मको वर्णनात्मकश्च) १५

सहायकग्रन्थः—

१. टालस्टायकथासप्तकम्—डॉ० वागीशशास्त्रिसम्पादितः,
प्रकाशकः—चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी ।

२. शिवराजविजयस्य तृतीयविरासः ।
प्र० व्यास पुस्तकालय, मानमन्दिर, वारारणी ।

अनिवार्यविषयः हिन्दी

प्रष्टव्य—पाठ्यग्रन्थों के अंशों की ससन्दर्भ पाठ-सारांश विषय-विवेचना, भाषा सम्बन्धी प्रयोग, संस्कृत से हिन्दी अनुवाद और निबन्ध-रचना ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम् . गद्यानुवादनिबन्धानाम्

(क) पाठ्यग्रन्थ—

१—साहित्यिक निबन्ध पूर्वार्द्धं, पाठ १-१० तक)—ले० म० म० श्रीगिरिधरशर्मा चतुर्वेदी । प्र० मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी ।

२—नव एकांकी संकलन, सम्पादक—प्रो० केशवप्रसाद सिंह ।

ससन्दर्भ व्याख्या २०

पाठ-सारांश एवं विषय-विवेचन २०

(ख) भाषाप्रयोग ५

सहायक ग्रन्थ—

अच्छी हिन्दी—ले० रामचन्द्र वर्मा

(ग) संस्कृत भाषा से हिन्दी अनुवाद २०

(घ) निबन्ध-रचना २५

सहायक ग्रन्थ—

नवनिबन्धावली—ले० नलिनविलोचन शर्मा आदि ।

प्रकाशक—मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी ।

अभिनव-निबन्धावली प्रकाशक—चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी ।

अथवा

(केवलं विदेशिच्छात्राणां कृते)

(क) संस्कृतात् हिन्दीभाषायामनुवादः ५०

(ख) हिन्दीभाषायां निबन्धः ५०

वैकल्पिकः 'क' वर्गः

ऋग्वेदः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—

(क) ऋग्वेदसंहितायाः प्रथमद्वितीयाध्याययोः सायणभाष्यम्, भूमिकाभागवर्जितम् ४५

(ख) आश्वलायनगृह्यसूत्रे १–२ अध्यायौ नारायणवृत्तिसहितौ २५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) ऐतरेयब्राह्मणम् १–४ पंचिकाः सायणभाष्यसहिताः ४५

(ख) आश्वलायनगृह्यसूत्रे ३–४ अध्यायौ नारायणवृत्तिसहितौ २५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तम् १–३ अध्यायाः व्याख्यासहिताः ४०

(ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः सव्याख्या २०

शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) शुक्लयजुःसंहितायाः महीधरभाष्यसहितायाः (माध्यन्दिनशाखीयायाः) १६, ३१, ३६ अध्यायाः ५०

(ख) माध्यन्दिनीयसंहितायाः एकत्रिंशाध्यायस्य पद-क्रम-जटाघनपाठाः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) पारस्करगृह्यसूत्रस्य १–२ काण्डौ हरिहरभाष्यानुसारिव्याख्याप्रयोगसहितौ ५०

(ख) प्रतिज्ञा० ... ष्टं संप्रदायप्रबोधिनी शिक्षा च। २०
प्राप्ति स्थान—श्रीकिशोरविश्वनाथ, नेपाली खपड़ा, वाराणसी।

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) ...संबद्धनिघण्टुसहितस्य निरुक्तस्य १–३ अध्यायाः ४०

(ख) जटादिविकृतिलक्षणम् २०

कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) तैत्तिरीयसंहितायाः सस्वरायाः सप्तमकाण्डम् ५०

(ख) तैत्तिरीयब्राह्मणस्य तृतीयकाण्डीयद्वितीयः प्रपाठकः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

गृह्यसूत्रं सभाष्यम् आपस्तम्बीयम्, सत्याषाढीयम्, बौधायनीयं वा ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) एकाग्निकाण्डम् ४०

(ख) तैत्तिरीयब्राह्मणस्य तृतीयकाण्डीयौ तृतीयपञ्चम-प्रपाठकौ २०

सामवेदः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) सामवेदसंहितासायणभाष्यस्य आग्नेयपर्व ४०

(ख) छान्दोग्यमन्त्रब्राह्मणम्, गुणविष्णुभाष्यसहितम् ३०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) गोभिलगृह्यसूत्रं सभाष्यम् ४०

(ख) सुबोधिनीपद्धतेः गर्भाधानादिषोडशसंस्काराः ३०

अथवा

गृह्यसंग्रहः

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) ताण्ड्यमहाब्राह्मणस्य १–३ अध्यायाः सायणभाष्य-सहिताः ४०

(ख) गानम्–ऐन्द्रे पर्वणि एकसामिपर्यन्तभागस्य २०

अथवा

कुण्डमण्डपसिद्धिः

अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) अथर्ववेदसंहिताभाष्यं सायणीयम् (काण्डानि १–३) ४०

(ख) कौशिकगृह्यसूत्रं पूर्वार्द्धम् ३०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) गोपथब्राह्मणं पूर्वार्द्धम् ४०

(ख) कौशिकगृह्यसूत्रम् उत्तरार्द्धम् ३०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तम् १–३ अध्यायाः ४०

(ख) अष्टविकृतिलक्षणानि सोदाहरणानि २०

वेदनैरुक्त-प्रक्रिया

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वेदाङ्गशिक्षाध्ययनम्—अत्र पाठ्यग्रन्थानां सामान्यमर्थज्ञानं तुलनात्मकमध्ययनं चापेक्षिते

(क) पाणनीयशिक्षा २५

(ख) याज्ञवल्क्यशिक्षा १५

(ग) नारदीयशिक्षा १५

(घ) माण्डूकी शिक्षा १५

पञ्च... tion.

...Eng...ध्ययनम् ४०

... अवधः... लछन्दःसूत्रं वैदिकछन्दः प्रकरणम्

...द्प्रातिशाख्यस्य छन्दःप्रकरणम्

...यनीयछन्दःसूत्रम्

... पतंजलि (...

...KS ...रणा ...वैराग्य ...तपाध्ययनम्

...पाद ... ...ङ्गज्यौतिषं लगधमुनिकृतम् १०

...कात्यायनीयो मूल्याध्यायः १०

... (ङ) लीलावत्याः परिभाषाप्रकरणम् १०

...सु ग्रन्थेषु सामान्यमर्थज्ञानं परस्परं तुलनात्मिका दृष्टिश्चापेक्षिता।

षष्ठं प्र...त्रम्

वेदाङ्गव्याकरणाध्ययनम्

(क) सिद्धान्तकौमुद्या वैदिकप्रकरणम् २५

(ख) वाजसनेयप्रातिशाख्यम् २५

(ग) ऋक्प्रातिशाख्यस्य प्रथमः पटलः १०

अत्र सूत्रकण्ठस्थीकरणं विना सूत्रार्थज्ञानसहितं नियमज्ञानं प्रयोगज्ञानं चापेक्षितम्।

पौरोहित्यम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) संस्कारभास्करः वर्धापनप्रयोगान्तः ४०

(ख) रुद्रप्रयोगः सस्वरमन्त्रसहितः १५

(ग) याज्ञवल्क्यस्मृतेराचाराध्यायः १५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) पारस्करगृह्यसूत्रं हरिहरभाष्यसहितम् ४०

(ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः १५

(ग) मूल्याध्यायपरिशिष्टं कात्यायनीयम् लीलावत्याः परिभाषाप्रकरणं च १५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) संस्कारभास्करः वर्धापनप्रयोगान्तव स्वाि ध्यायाः [illegible]यणभाष्य-

(ख) पुरुषसूक्तस्य पूजामन्त्राणां चार्थज्ञान [illegible] ४०

सहायकग्रन्थ— पर्यन्तभागस्य २०

१—मन्त्रार्थदीपिका शत्रुघ्नमिश्रकृता

२—याज्ञिकसुधा

(ग) धर्मस्वरूपज्ञानम् १०

सहायकग्रन्थः— [illegible]ियः)

१—धर्म का स्वरूप। प्राप्तिस्थान श्री [illegible]

नेपाली खपड़ा, वाराणसी)

-३)

प्राचीनव्याकरणम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) व्याकरणमहाभाष्यस्याद्यानि चत्वारि आह्निकानि ५५

(ख) काशिका कारिकांशवर्जिता नियतभागस्था १५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) व्याकरणमहाभाष्यस्य पञ्चमाह्निकादिनवमाह्निकान्तो भागः ५५

(ख) काशिका कारिकांशवर्जिता नियतभागस्था १५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

परिभाषेन्दुशेखरः (परिष्काररहितः) अकृतव्यूहापरिभाषा-पर्यन्तः ६०

अथवा

न्यासस्य प्रथमाध्यायस्य १–२ पादौ

नव्यव्याकरणम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

शब्दरत्नसहिता मनोरमा आदितः स्वादिसन्ध्यन्ता ७०

...दिकप्रक्रिया स्वरप्रक्रिया च ७०

(ख) ... अवधप्र...

... तृतीयाह्निकान्तो भागः ६०

साहित्यम्

...पाद ... ...लवधस्य १–४ सर्गाः ४०

... नि... ...रामचरितम् ३०

अथवा

मालतीमाधवम्

प... प्रश्नपत्रम्

साहित्यदर्पणस्य १, ७–१० परिच्छेदाः ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

कादम्बरी—कथामुखादग्रिमो भागः, कन्यकां ददर्श (महाश्वेता-वर्णनम्) इत्यन्तः ६०

प्राचीनन्यायवैशेषिकम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) न्यायसिद्धान्तमञ्जरी—जानकीनाथकृता ३५

(ख) दिनकरीसहितन्यायसिद्धान्तमुक्तावल्या अनुमानखण्डम् ३५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वैशेषिकसूत्रम्—मिथिलाविद्यापीठप्रकाशितवृत्तिसहितम् ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

न्यायसूत्रवात्स्यायनभाष्यस्य १–२ अध्यायौ ६०

नव्यन्यायः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

जागदीश्याः व्यधिकरणप्रकरणं चक्रवर्तिलक्षणान्तम् ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

जागदीश्याः व्यधिकरणप्रकरण चक्रवाि ...याया: सायणभाष्य-

षष्ठं प्रश्नपत्रम् ४०

जगदीश्या: पक्षताप्रकरणम् ...न्तभागस्य २०

पूर्वमीमांसा

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

जैमिनीयन्यायमालाया: सविस्तराया: १-२ अ...

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् ...त:)

मीमांसान्यायप्रकाश:

षष्ठं प्रश्नपत्रम् ...)

मानमेयोदय:—नारायणभट्टकृत: । ६०

वेदान्त:

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वेदान्तपरिभाषा ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

ईश-केन-कठ-प्रश्न-मुण्डक-माण्डूक्य-तैत्तिरीय-ऐतरेयोपनिषद:
स्वस्वसम्प्रदायानुसारिव्याख्यासहिता: ७०

(विशेष:—छात्रै: प्रश्नोत्तरकाले स्वस्वसम्प्रदायटीकाया: स्वाभ्यस्त-टीकाया वा निर्देशो विधेय:)

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

शाङ्करवेदान्ते—पञ्चदशी तृप्तिदीपप्रकरणान्ता ६०

अथवा

रामानुजवेदान्ते—यतीन्द्रमतदीपिका

अथवा

मध्ववेदान्ते—तत्त्वोद्योत: प्रमाणपद्धतिश्च

अथवा

...घातरङ्गिणी

अथवा

...र्तण्डः सटीकः, प्रमेयरत्नार्णवः ब्रह्मवादश्च

अथवा

...पतंजलि (...) प्रमेयपरिशोधिनी ३०

...) मानरत्नावली च ३०

... दर्शनम्

१—भा... भाषा ७०

पञ्च... पत्रम्

(क) सांख्यतत्त्वकौमुदी ३०

(ख) सर्वदर्शनसंग्रहे चार्वाक-जैन-रामानुज-मध्व-योग-रसेश्वरदर्शनानि । ४०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

मुक्तावली प्रत्यक्षखण्डान्ता ६०

अथवा

सोपस्कारं वैशेषिकदर्शनम्, आदितश्चतुर्थाध्यायान्तम्

(केवलं दर्शनविषयकमध्यमोत्तीर्णच्छात्राणां कृते)

जैनदर्शनम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्याद्वादमञ्जरी ३५

(ख) प्रमाणप्रमेयकलिका ३५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम

आप्तपरीक्षा ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) तत्त्वार्थसूत्रं सभाष्यम् ...स्वा...

(ख) सर्वार्थसिद्धिः सत्संख्यासूत्रवर्जिता ...ध्यायाः सा...यणभाष्य- ४०

बौद्धदर्शन ...न्तभागस्य ... २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) मिलिन्दपन्हो २-३ परिच्छेदौ

(ख) अभिधम्मत्थसंगहो १-४ परिच्छेदाः

सहायकग्रन्थाः— ...यः)

१ अभिधम्म फिलॉसफी—भिक्षु-जगदीशकाश्यपः

२. फिलॉसफी एण्ड साइकोलॉजी ऑफ अभिधर्म—एच० वी० ...)

३. थेरवाद बुद्धिज्म इन वर्मा, एन० आर० राय

४. बुद्धिस्ट साइकोलॉजी, रीज डेविड्स

५. अभिधर्मार्थसंग्रह, वीरेन्द्रलाल मत्सूदी

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

अभिधर्मकोशस्य भाष्यस्फुटार्थासहितस्य १-३ कोशस्थानानि, तृतीये ४५ कारिकातः १२० कारिकापर्यन्तं वर्जयित्वा ७०

सहायकग्रन्थाः—

१. मैनुअल ऑफ बुद्धिस्ट फिलासफी, मैकगवर्न

२. वैभाषिक-दर्शन, अनन्तकुमार भट्टाचार्य

३. वौद्धधर्मदर्शन १३, १५, १६ अध्याय—आचार्य नरेन्द्रदेव

४. सेण्ट्रल कन्सेप्शन ऑफ बुद्धिज्म, श्चेरवात्स्की ।

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

धर्मकीर्त्तिकृतो न्यायविन्दुः (सम्पूर्णः) धर्मोत्तरकृतटीकासहितः ६०

सहायकग्रन्थाः—

१. सेन्ट्रल फिलॉसफी ऑफ बुद्धिज्म, डॉ० टी० आर० वी० मूर्ति

२. आउट लाइन्स ऑफ महायान बुद्धिज्म—सुजुकी

(स्थविरवादः)

...नाम् आधारीकृत्य) ७०

...रिनिब्बान-महासतिपट्ठानसुत्तानि ७०

...पतंजलि (...

...वैराग्य ...टीकासहितः ६०

आगमः

...क्षेमराजकृतम् ४०

...रिका कल्लटाचार्यकृता रामकण्ठकृतटीकायुता २०

...र्थसारः अभिनवगुप्तकृतः १०

अथवा

शक्तिविज्ञानम् सोमानन्दकृतम्

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

रत्नत्रयम् श्रीकण्ठकृतम् ७०

अथवा

(क) शतरत्नसंग्रहः उमापति-शिवाचार्यकृतः ३५

(ख) परमार्थसारः अभिनवगुप्तकृतः ३५

षष्ठं प्रश्नपत्रम

(क) भोगकारिका, सद्योज्योतिःकृता २०

(ख) तत्त्वप्रकाशः, भोजदेवकृतः २०

(ग) षट्चक्रनिरूपणम्, पूर्णानन्दकृतम् २०

योगतन्त्रम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) विरूपाक्षपञ्चाशिका (योगप्रतिपादको ग्रन्थः) ३५

(ख) सिद्धसिद्धान्तपद्धतिः (नाथयोगविषयको ग्रन्थः) ३५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वच्छन्दतन्त्रम्— ...म्बाि ...ध्यायाः ...यणभाष्य- ४०

अथवा

गुह्यसमाजतन्त्रम् २०

(ख) कुलार्णवः १९-...र्यन्तभागस्य

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वच्छन्दतन्त्रम् ४ पटले ३२१ ... १०

(ख) मन्त्रकौमुदी (विष्णुपूजादि...ध्यः)

अथवा

गुह्यसमाजतन्त्रम् ९-१६ पट...३)

धर्मशास्त्रम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

मनुसंहिता कुल्लूकभट्टकृतटीकासहिता ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) याज्ञवल्क्यस्मृतिः मिताक्षरासहिता (आचाराध्याय-मात्रम्) ५०

(ख) मीमांसापरिभाषा २०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) पारस्करगृह्यसूत्रं हरिहरकृतभाष्यसहितम् ३०

(ख) आपस्तम्बधर्मसूत्रम् ३०

अथवा

गौतमधर्मसूत्रम्

फलितज्यौतिषम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) नीलकण्ठ्याः प्रथमद्वितीयतन्त्रे सोदाहरणे ४०

पत्र ... ation ... २०

... Eng ... १०

(ख) ... अवध ...

स ... ३५

(ख)

... पतंजलि (... ३५

... धारणा

वैराग्य

... टीकासहितम् ६०

... पाद ...

सह ... ग्रन्थ— ... सिद्धान्तज्योतिषम्

नि ...

सहाय ... सं ...

... य

१—भा ... समू ... गणितस्याध्यायाः ५, ६, ११, १२, नवीनरेखागणितात्,

... तद्विषयकोदाहरणसहिताः ४०

(ख) गोलीयरेखागणितम् २०

(ग) गोलपरिभाषा १०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) लीलावत्या उपपत्तिः ४०

(ख) भास्करीयवीजगणितस्योपपत्तिः ३०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) त्रिकोणमितिः, म० म० वापूदेवशास्त्रिरचिता २५

(ख) नवीनसरलत्रिकोणमितेः १-४ तथा १० म अध्यायाः—

श्रीवलदेवमिश्रसंपादिता २५

गणितम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(अ) वीजगणिते—आंशिकभिन्नम्, सरलं विततभिन्नम्, असमताः, श्रेणीनां संसृतेः सामान्यज्ञानम्, सरलं सारणिकम्, समीकरणानां मीमांसा ३०

(आ) त्रिकोणमितौ—उत्क्रमत्रिकोणमितिकफलानि, द माइवर

शा० १

प्रमेयस्तत्प्रयोगाश्च, वृत्तीयानि [illegible]म्बाि
कीयानि च फलानि, त्रैकोणमि[illegible]ध्यायाः सा[illegible]यणभाष्य-
मितिकफलानां विस्तारः । ४०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् [illegible]र्यन्तभागस्य २०

(अ) अव्यक्तज्यामितौ—आयताकारै[illegible]
सरल-रेखाः, वृत्तम्, परवलम्[illegible]
व्यापकवर्गसमीकरणम्, शांकवसंह[illegible] १०

(आ) घन-ज्यामितौ—सरलरेखाः, समतल[illegible]येयः)

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

चलनकलने—सीमाः, सातत्यम्, अवकलनशील[illegible]
लनम्, लाइवनेज-प्रमेय, फला[illegible] प्रसार:, ओने[illegible]३)
आंशिकोऽवकलगुणकः, एकस्य चलराशेर्भूयिष्ठाल्पिष्ठ[illegible]
वक्राणां स्पर्शयोऽभिलम्बाश्च, वक्रता, कोपः, केन्द्रजाः उन्नतोद-
रत्वम् नतोदरत्वम्, नतिविन्दवः, वहुलकविन्दुः, वक्रालेखः ६०

पुराणेतिहासम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) श्रीमद्भागवतस्य १–२ स्कन्धौ ५०

(ख) भक्तिरसायनस्य प्रथमोल्लासः सभाष्यः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) श्रीमद्भागवतस्य तृतीयस्कन्धः ५०

(ख) ईश-केन-कठोपनिषदः २०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) मार्कण्डेयपुराणस्य आदितः ८० अध्यायाः ३५

(ख) महाभारतस्य आदिपर्वणि १–६४ अध्यायाः ३५

जैनागमः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) प्राकृतव्याकरणम्, हेमचन्द्रकृतम् ३५

...tion.

...Eng... व्यायस्य १-२ पादाः १०

... संस्कृते, संस्कृतात् प्राकृते ८५

(... अवधा...

...

...

..., १०, १२, १३, १४, २५ अध्ययनानि ३५

...पतंजलि (... ...कुन्दकृतः ३५

...धारणा

वैराग्य ...

...पाद ... पद्मुम-चरितस्य १-५ पर्वाणि ३०

सहायक ग्रन्थ—

नि... ...ी ३०

सहाय...

...प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रम्

१—भा...

...म्

...मन्दकीयनीतिसारस्य आदितः सप्तसर्गाः, जयमङ्गलाव्याख्यासहिताः ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

कामन्दकीयनीतिसारस्याष्टमसर्गादारभ्य षाड्गुण्यनिरूपणान्तो भागः, जयमङ्गलाव्याख्यासहितः ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

कौटिलीयार्थशास्त्रस्याध्यक्षप्रचारीया आदितः सप्त अध्यायाः ६०

भारतीयविद्यासंस्कृतिः

(केवलं विदेशिच्छात्राणां कृते)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

भाषाविज्ञानम् (वैदिक, संस्कृत, संकर, संस्कृत, पालि तथा प्राकृत) ७०

भारतीयकुलभाषाणां संक्षिप्तपरिचयः

सहायक ग्रन्थ—

संक्षिप्त वैदिक ग्रामर—मैकडानल

पालि ग्रामर—गाइगर

प्राकृत ग्रामर—पिशल व्यूलर जाकोबी

बुद्धिस्ट हाइब्रिड संस्कृत ग्रामर—एडर्जटन

विशेषः—उपर्युक्तपुस्तकानि आधारीकृत्य ...स्वामि
सह पाठयिष्यन्ति । ...ध्यायाः सायणभाष्य-

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् ४०

पालि-साहित्यम् (मूलशास्त्रम्) । ...यन्तभागस्य २०

मिलिन्दपहो–विभूतिच्छेदनपर्यन्तम्

मज्झिमनिकाय

सब्बासव, भयभेरव, सम्मादिट्ठि १०

सतिपट्ठान पासरासिसुत्त ...यः)

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

बौद्धदर्शनम् (वैभाषिक, सौत्रान्तिक, योगाचार, माध्यमिक) ...३)

अभिधर्मकोषः १–कारिकामात्रम्

त्रिंशिका मूलम्

माध्यमिककारिका मूलम् (प्रत्यय-आत्म-निर्वाणप्रकरणानि)

वैकल्पिकः 'ख' वर्गः

राजशास्त्रम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

राजशास्त्र के सिद्धान्त

(१) परिभाषा, क्षेत्र, अध्ययनविधि एवं अन्य सामाजिकशास्त्रों से सम्बन्ध ।

(२) राज्य की परिभाषा, उत्पत्ति एवं प्रकृति ।

(३) सरकार की परिभाषा प्राचीन तथा अर्वाचीन वर्गीकरण ।

(४) संविधान की परिभाषा तथा प्रकार—लिखित, अलिखित, नमनीय तथा अनमनीय ।

(५) सर्वोच्चसत्ता के लक्षण एवं प्रकार—कानून तथा दण्ड ।

(६) स्वतन्त्रता, समानता, अधिकार ।

(७) राज्य के लक्ष्य व ध्येय के सिद्धान्त ।
व्यक्तिवाद, समाजवाद, साम्यवाद, अराजकतावाद ।

[illegible] राज्य ।

[illegible] वाद तथा संयुक्तराष्ट्रसंघ ।

[illegible] स (हिन्दी अनुवाद)—लास्की ।

[illegible] —आशीर्वादम् ।

[illegible] त्व—अप्पुराय ।

[illegible] सरकार—गार्नर ।

[illegible] चारधारायें—गणेशप्रसाद ।

[illegible] के मूल तत्त्व—जे० पी० सूद ।

१—[illegible] ज्यशास्त्र के सिद्धान्त—परमात्माशरण ।

[illegible]) राज्यशास्त्र के सिद्धान्त—विसारिया ।

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

(१) आधुनिक प्रमुख शासनप्रणालियों की रूपरेखा—इङ्गलैंड, संयुक्तराज्य अमेरिका, रूसी—समाजवादी, गणतन्त्र तथा स्विटजरलैण्ड ।

पाठ्य ग्रन्थ

(१) संयुक्तराज्य अमेरिका का संविधान—के० एल० वर्मा ।

(२) प्रमुख विदेशी संविधान—साभरवाल तथा गुप्ता ।

(३) प्रमुख देशों की शासन-प्रणालियाँ—बी० एम० शर्मा ।

(४) विश्व के प्रमुख विधान—वी०एन० वर्मा एवं एस० के० सिनहा ।

(५) आधुनिक संविधान—आर० पी० अरगल ।

(६) ब्रिटिश संविधान—एम० पी० शर्मा ।

अर्थशास्त्रम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

अर्थशास्त्र की परिभाषा व क्षेत्र, अर्थशास्त्र के नियम व उनके स्वभाव, अर्थशास्त्र के अध्ययन की रीतियाँ ।

उदासीनता वक्र-रेखा तथा प्रतिस्थापन कम्बा curves and marginal rate of su मांग की रेखा की अधोगति (Downwc Curve) मांग की लोच की माप, उपभोक्ता सार्वभौमता (Sovereignty of the Co ४० २०

उद्योगों का स्थानीयकरण व विकेन्द्रीकरण, उत्पादन के लाभ व सीमायें, उत्पादन के नियम, उत्पादन के नियम. उत्पादन में प्रतिस्थापन का नियम) १०

बाजार मूल्य व सामान्य मूल्य, अवसर लागत (op

मूल लागत व सहायक लागत, औसत व सीमान्त लागतें) अल्पकालीन व दीर्घकालीन सन्तुलन (प्रतियोगिता की स्थिति में). ए मूल्य एवं उसका निर्धारण, एकाधिकारी द्वारा मूल्य-विभेद ।

राष्ट्रिय लाभांश अथवा राष्ट्रिय आय व उसका आगणन (Computation)

सीमान्त उत्पादकता नियम के द्वारा उत्पादक के साधनों का मूल्य—निर्धारण, रिकार्डो का लगान-सिद्धान्त, लगान के सम्बन्ध में आधुनिक विचार-धारा, मजदूरी का सिद्धान्त, व्याज की दर एवं तत्सम्बन्धी सिद्धान्त, लाभ के सिद्धान्त ।

सहायक ग्रन्थ

१—अर्थशास्त्र के सिद्धान्त — केवलकृष्ण ड्यूवेट
२—अर्थशास्त्र के सिद्धान्त — विजयेन्द्र पाल सिंह
३—अर्थशास्त्र-दर्पण — सक्सेना व सिंह
४—अर्थशास्त्र — टण्डन
५—अर्थशास्त्र के मूलाधार — मेहता व अन्य
६—A Text book of Economic Theory — Stonier and Hague

...tion.

...Eng...

Benhem

...conomics P.C.-Jain

...अवयव... ...conomics by-J.D. Khattri

५०

...पतंजलि (... ...मेरिका एवं रूस में से किन्हीं दो का

...OKS ...ारणा ...वैराग्य ...क विकास

...पाद... ...

...नि... ...)

सहा... ...क्रांति के पूर्व की आर्थिक व्यवस्था, औद्योगिक, ...साम्राज्य और कृषि-क्रांति – कारण और परिणाम महान मंदी, इङ्गलैण्ड की औद्योगिक महत्ता में ह्रास—कारण एवं संयोजन (Adjustments), व्यापारिक-नीति—वाणिज्यिक, स्वतन्त्र और संरक्षण (Mercantilism. Free Trade and Protection), विशेषतायें व प्रभाव, साम्राज्यवादी अधिमान नीति (Imperial Preference Policy), श्रमिक संघ का विकास।

(व) प्रथम विश्वयुद्ध—आर्थिक प्रभाव, महान मन्दी, कारण, परिणाम; द्वितीय विश्वयुद्ध— आर्थिक परिणाम।

(स) युद्धोत्तरकालीन अर्थव्यवस्था की विशेषतायें—पुननिर्माण की समस्या, राष्ट्रीकरण की नीति, कल्याणकारी विचारधारा—उदय व विकास, इङ्गलैण्ड की वर्तमान अर्थव्यवस्था।

(२) संयुक्त राज्य अमेरिका (U. S. A.)

(अ) गृहयुद्ध के पूर्व की अमेरिकी अर्थव्यवस्था. गृहयुद्ध-कारण प्रभाव प्रथम महायुद्ध तक अमेरिकी अर्थव्यवस्था का विकास—कृषि, उद्योग, व्यापार एवं यातायात।

(व) प्रथम विश्वयुद्ध—आर्थिक प्रभाव, १९२९ की महान् आर्थिक मन्दी कारण एवं आर्थिक प्रभाव—नया कार्यक्रम (New Deae)

द्वितीय विश्वयुद्ध—आर्थिक प्रभ म्वाि
अर्थव्यवस्था । ध्यायाः सायणभाष्य-

४०

(३) रूस (U. S. S. R.)

२०

१६१७ की क्रांति के पूर्व की सोवि यन्तभागस्य
साम्यवाद, नवीन आर्थिक नीति (
आर्थिक विकास सम्बन्धी योजनायें, ि १०
युद्धोत्तर काल में सोवियत अर्थव्यवस्थ
यः)

सहायक ग्रन्थ

१—इङ्गलैण्ड का आर्थिक विकास—ममोरिया तथा
२—अमेरिका का आर्थिक विकास—ममोरिया तथा सुखवाल)
३—रूस का आर्थिक विकास—ममोरिया तथा सुखवाल ।
४—Modern Eeonomic Development of Great Powers—Savkar.
५—American Economic History Faulkner.
६—Industrial and Commercial Revolutions in Great Britain during the 19th certury—Knowles.
७—Soviet Economic Development scince 1917—Doble.

इतिहासः

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

प्राचीन भारत

(प्रारम्भ से बारहवीं शदी तक)

ग्रन्थ

१—प्राचीन भारत का इतिहास, डा० रमाशंकर त्रिपाठी, प्र० मोतीलाल, बनारसीदास, वाराणसी ।
२—प्राचीन भारत, डॉ० राजबलीपाण्डेय, प्र० नन्दकिशोर एण्ड सन्स, वाराणसी ।

पृष्ठ ... ३... ...tion. १०

...En...कालीन भारत

(ख... ...अवध... ...मुगलसाम्राज्य के अन्त तक)

स...

(ख)

...ज्ञिक ... पतंजलि (...', डा० अवधविहारी पाण्डेय।

...KS ...रणा ...रत डा० अवधविहारी पाण्डेय।

वैराग्य ...

... संस ... डा० परमात्मा शरण, प्र०नन्दकिशोर

...पाद ...

सह... ग्रन्थ— एण्ड सन्स, वाराणसी।

नि...

... संना... ...ुग का इतिहास, डा० ईश्वरी प्रसाद, प्र०इण्डियन प्रेस,

सहाय... ...थ इलाहाबाद।

सम्...

१—भा...

प्राचीनभारतीयेतिहासः संस्कृतिश्च

५०

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

प्राचीन भारत का राजनीतिक इतिहास

(प्रारम्भ से १२वीं शदी तक)

ग्रन्थ

१—प्राचीन भारत, डॉ० राजबली पाण्डेय, प्र०नन्दकिशोर एण्ड सन्स, वाराणसी।

२—प्राचीन भारत का इतिहास, डा० रमाशङ्कर त्रिपाठी, प्र०मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी।

३—प्राचीन भारत रमेशचद्र मजूमदार, अनु० डॉ० परमेश्वरलाल गुप्त, प्र० मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी।

सहायक ग्रन्थ

१—हिन्दू सभ्यता, डा० राधाकुमुद मुकुर्जी, अनु० डॉ० वासुदेवशरण अग्रवाल।

२—गुप्त साम्राज्य का इतिहास, (खण्ड १ और २) वासुदेव उपाध्याय, प्र० इण्डियन प्रेस इलाहाबाद।

३ – भारतीय इतिहास की रूप-रेखा, ज[illegible]
भाग १–२ [illegible]व्यायाः [illegible]णभाष्य-
४०
४—विष्णुपुराण का वंशानुचरित
[illegible]न्तभागस्य २०

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

प्राचीन भारतीय शासन-पद्धति औ[illegible]

१०

ग्रन्थ

१—प्राचीन भारत की शासन-पद्धति, डॉ० [illegible] प्र० मोतील[illegible])

२—भारतीय समाज-व्यवस्था, लक्ष्मीकान्त [illegible] इलाहाबाद । [illegible])

सहायक ग्रन्थ

१—हिन्दू संस्कार, डॉ० राजबली पाण्डेय, चौखम्बा पुस्तकालय, वाराणसी ।

२—हिन्दूपरिवार मीमांसा, हरदत्त विद्यालंकार ।

३—हिन्दूराजतन्त्र, डॉ० काशी प्रसाद जायसवाल, प्र० नागरी प्रचारिणी सभा, काशी ।

४—मनुस्मृति ।

५—कौटलीय अर्थशास्त्र ।

६—भारत में विवाह एवं परिवार, के० एम० कापड़िया, प्र० मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी ।

भूगोलः

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

भौतिक भूगोल—पृथिवी का वाह्य एवं आभ्यान्तरिक रूप, भूपटल एवं चट्टानें, अनाच्छादन के माध्यम-पवन, हिम, जल, इनके कार्य और इनसे निर्मित भू आवृत्तियाँ, सागरीय अपरदन। मौसम और जलवायु के प्रकार और उनपर आधारित प्रदेशों का वितरण ।

...तुलनात्मक मानचित्रों का एकीकरण ।

...कवीय मरकेटर, मालवीढ ।

...ल ५०

...त—चावल, गेहूँ, चाय, कहवा, गन्ना, कपास, ...र्ण, आणविकशक्ति के खनिज, सूती, रेशमी एवं ...त. पोत-निर्माण, वायुयान-निर्माण । जनसंख्या का ...ों के प्रकार तथा उनका वितरण ।

सहायक ग्रन्थ—

...भूगोल—

१—भा... ...ांख्यकी रेखाचित्र-वितरण, मानचित्र (बिन्दु एवं छाया विधि

(२) मौसम पत्रक—दिये हुये विवरण से मौसम पत्रक का निर्माण ।

हिन्दी

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

आधुनिक काव्य—

प्रष्टव्यः—पदार्थ, आधुनिक हिन्दी साहित्य का विकास-क्रम, कवि-समीक्षा, मूल्यांकन और आलोचना, रस और अलंकार सम्बन्धी प्रश्न—

पदार्थ २१

इतिहास और समीक्षा २१

रस और अलंकार ८

(क) पाठ्य ग्रन्थ

१—रसायन भाग २—ले० केशव प्रसाद मिश्र तथा पद्मनारायण आचार्य

(श्री मैथिलीशरण गुप्त के 'रामवनगमन' शीर्षक तथा श्री जयशंकर प्रसाद की 'प्रलय-छाया' शीर्षक काव्यों को छोड़कर)

(ख) अलंकार — आहुति, दीपक, अ... प्रशंसा, दृष्टान्त, व्यतिरेक, समासोक्ति, व्याज-... अर्थान्तरन्यास, काव्यलिङ्ग, तद्गुण, मीलित ।

(ग) रस — रस-परिचय, रस-निष्पत्ति, ... आचार्यों की स्थापनाओं का परिचय आधु... सम्बन्ध, रसाभास भावाभास, भावसन्धि, भा...

स्वाध्यायाः सायणभाष्य- ४०

...न्तभागस्य ... २०

१०

सहायक ग्रन्थ

१—हिन्दी साहित्य का इतिहास, लेखक श्री ...)

२—आधुनिक काव्य का विकास, ले० डॉ० केदार...

३—छायावाद युग ले० डॉ० शम्भुनाथ सिंह । ...)

४—हिन्दी साहित्य : बीसवीं शताब्दी, ले० नन्ददुलारे वाजपे...

५—हमारे आधुनिक कवि और इनकी कवितायें, ले० व्यथितहृदय ।

६—छायावाद के गौरव चिह्न, ले० प्रो० श्रीपाल सिंह क्षेम ।

७—आधुनिक काव्य की प्रवृत्तियाँ, ले० डॉ० नामवर सिंह ।

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

नाटक और कथा साहित्य

प्रष्टव्य—व्याख्या, नाटक और कथा-सहित्य के सम्बन्ध में भारतीय और पाश्चात्य दृष्टि, मूल्यांकन और आलोचना ।

गद्यार्थ २१

इतिहास तथा समीक्षा २६

पाठ्य ग्रन्थ—

१—चन्द्रगुप्त (नाटक), श्री जयशंकर प्रसाद ।

२—गोदान (उपन्यास) श्री प्रेमचन्द्र ।

सहायक ग्रन्थ

१—हिन्दी साहित्य का इतिहास, ले० श्री रामचन्द्र शुक्ल ।

पञ्च... ...शास्त्रीय अध्ययन,

...द शर्मा।

...ले० डॉ० शम्भुनाथ सिंह।

(ख) ...अवधवज्ञा... साहित्य ले० आचार्य विश्वनाथ प्रसाद मिश्र।

...श्री शिवनारायण लाल।

...पतंजलिं (...) यथार्थवाद, ले० डा० त्रिभुवन सिंह।

...वैराग्य ...कल्पना और सत्य, ले० वी० एम० चिन्तामणि।

...पाद...

सह... ग्रन्थ—

नेपाली —

महा... ५०

१—भा...

...रामायण बालकाण्ड—आदिकवि भानुभक्ताचार्य।

(ख) शाकुन्तल महाकाव्य—१-२ सर्ग, स्व० महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा।

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

पाठ्य ग्रन्थ—

(क) आदर्शराघव १-२ सर्ग, पण्डितराज श्री सोमनाथ शर्मा।

(ख) तरुणतपसी १-२ सर्ग, कविशिरोमणि श्री लेखनाथ पौडेल।

सहायक ग्रन्थ—

१—साहित्य-प्रदीप, पण्डितराज सोमनाथ शर्मा।

२—काव्यमञ्जरी, श्री ऋषभदेव शर्मा।

३—छन्दोहार, स्व० गोविन्द प्रसाद शास्त्री।

पालिः

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

(क) महावग्गो (विनयपिटकम्) पठमक्खन्धकम् १-२ भाणवारा १५

(ख) महापरिनिब्बानसुत्तम् ३५

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

(क) निदानकथा (जातकट्ठकथा) दूरेनिदानं

(ख) धम्मपदं यायाः ब्राह्मणभाष्य-

अत्तवग्गो, बुद्धवग्गो कोधव ४०

मग्गवग्गो, पकिण्णवग्गो, नागव न्तभागस्य २०

ब्राह्मणवग्गो ।

प्राकृतम्

१०

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

(क) पाइयपज्जसंगहो वीयो भागो--डॉ० नेद्रः)

(ख) अनुवाद: प्राकृतात् संस्कृते, संस्कृतात् प्राकृते

अष्टमं प्रश्नपत्रम्)

कुन्दकुन्दप्राभृतसंग्रहस्य १–५ अधिकाराः

(श्रीकैलाशचन्द्रशास्त्रिसंगृहीता)

राजशास्त्रदर्शनम्

(केवलं 'क' वर्गे गृहीतप्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रविषयकाणामेव छात्राणां कृते)

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

न्यायसिद्धान्तमुक्तावली--अनुमानखण्डादारभ्य सम्पूर्णा ५०

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

शास्त्रदीपिकायास्तर्कपादः ५०

विज्ञानम्

विशेष:—शास्त्री प्रथम खण्ड विज्ञान में वे विद्यार्थी प्रवेश पा सकेंगे जिन्होंने उत्तरमध्यमा 'ख' वर्ग में विज्ञान विषय लिया हो ।

प्रथमखण्ड (प्रथम वर्ष) में दो प्रश्न पत्र होंगे ।

(क) रसायन शास्त्र (भौतिक-रसायन, कार्बनिक-रसायन)

पक्ष ... ...tion.

अथवा

... Eng...

... द्रव्य विज्ञान, ध्वनि तथा उष्मा)

(... अवधान ... ज्ञान के विकल्प में) वे ही छात्र ले सकते हैं

... विषय लेकर उत्तीर्ण किया हो।

... पतंजलि (... ३५ अंक के होंगे, अर्थात् ३५ अंक सिद्धान्त

... वैराग्य ... अंक प्रत्येक प्रश्नपत्र में प्रायोगिक परीक्षा के

... पाद ... [३५ + ३५] अंक हैं।

सह ... ग्रन्थ— ... नि... हेतु आवश्यक है कि ३३ प्रतिशत अंक प्राप्त किये जायें

... सहाय ... कम से कम २३ अङ्क प्राप्त करना आवश्यक है।

१—भा... परीक्षा में उत्तीर्णता हेतु ३० अङ्क (१५ + १५) का भी ३३

... प्राप्त करना आवश्यक है। अर्थात् ११ अङ्क कम से कम प्राप्त करना होगा।

विज्ञानम्

(रसायनशास्त्र के साथ जीवविज्ञान अथवा भौतिकविज्ञान में से एक विषय ही लेना अनिवार्य होगा।)

रसायन-शास्त्र

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

सैद्धान्तिक (भौतिक रसायन, Physical chemistry) ३५

आधुनिक धारणाओं के आधार पर रसायन शास्त्र के अध्ययन के लिये भौतिकी रसायन का अध्ययन। रासायनिक संयोजन के नियम, परमाणु-सिद्धान्त तथा परमाणु भार।

तत्त्वों का वर्गीकरण परमाणु रचना, प्राथमिक ज्ञान रेडियो एक्टिविटी एवं आइसोटोप, संयोजकता (Valency) इलेक्ट्रोनिक सिद्धान्त।

द्रव्य की गैसीय अवस्था, गैसों तथा द्रव्य के नियम। वेण्डरवाल (Vanderwal) का सूत्र।

उष्मागतिकी के प्रथम एवं द्वितीय नियम।

उष्मागतिकी का रासायनिक संन्तुलन।

घोल का विद्युत् रसायन (Electro-Ch

यायाः सायणभाष्य-

कार्बनिक रसायन

कार्बनिक रसायन के दो प्रधान भागों के ... ४०

हाइड्रोकार्बन या पैराफिन पेट्रोलियम तथा आन्तभागस्य ... २०

हाइड्रोकार्बन, एथिलीन, एसिटिलीन,

फार्मलडीहाइड, एसीटोन, एलीफैटिक या वसीय ... १०

अम्लों के यौगिक, एस्टर, तेल, वसा, ग्लिसरी ...)

फ्रुकटोज, सुक्रोज, स्टार्च, सेल्यूलोज, अमीनो अम्ल ...

सौरभिक हाइड्रोकार्बन, कोलतार और उसका अवस...

गुण, उत्पादन उपयोगिता फीनाल उत्पादन उपयोगिता।)

प्रधान-प्रधान कार्बनिक-रासायनिक क्रियाओं का तथा यौगिकों ...

रचना के आधार पर कार्बनिक रासायनिक क्रियाओं का सम्बन्ध।

औद्योगिक उपयोगिता तथा प्रयोजनीयता के आधार पर कार्बनिक रसायन का अध्ययन।

प्रायोगिक अंश रसायन-शास्त्र १५

ब्युरेट तथा पीपेट का शुद्धिकरण, कार्बनिक यौगिकों का परिशोधन, केलासन (Crystallisation) आशवन (Distilation) ऊर्ध्वपातन (Sublimation) गल्तांक तथा क्वथनांक की जांच, ग्लुकोज फ्रुक्टोज, शर्करा, आक्सौलिक (Oxalic) अम्ल, स्टार्च एलडेहाइड, कटीन फीनोल तथा अलकोहल की जांच।

जीव विज्ञान (वनस्पति विज्ञान तथा प्राणिविज्ञान)

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

(भौतिक विज्ञान के विकल्प में) ३५

सैद्धान्तिक

मनुष्य के सन्दर्भ में वनस्पति तथा प्राणियों की प्रमुख विशेषतायें।

जीवकोष (Cell) जीवों में समानता तथा एकता। सायटोजेनेटिक्सि-

...tio... नियमों का अध्ययन। विशेष रूप से कोष ...Eng... तथा जीव-रसायनिकी (Bio-Chemistry) ...आधुनिक व्याख्या। बीजधारी पौधों की आकृति ... तथा औतिकी (Morphology and Physiology)। वनस्पति आकारिकी एवं ...वर्गीकरण का नियम समूह एवं प्रायोगिक विधि

...यतिकी वनस्पति शास्त्र की दृष्टि से प्रमुख पौधों का

...minae), पामी (Palmae), क्रुसीफेरी (Cruci- ...लेगुमीनोसी (Leguminosae), युफोरबीएसी (Euphorbi- ...अमबेलीफेरी (Umbelliferae), लेबोयिटी (Labiatae), सोलनेसी (Solanaceae), कुकारबीटेसी (Cucurbitaceae) तथा कम्पोजीटी (Compositae)।

पौधों से मनुष्य को लाभ—खाद्य पदार्थ, धान्य, दाल, साक, फल, वसा तेलादि, चीनी एवं मसाले, पेय वस्तुयें चाय, काफी, कोको, मदिरा, तन्तुमय पदार्थ, इंधननिर्माण काष्ठ, चारा (Fooder), अम्ल, प्रमीलीक तथा विषैली वस्तुयें (Narcotics & Poisionsous) औषधियाँ, सुगन्ध द्रव्य तथा रंग रवर इत्यादि।

प्रायोगिक अंश जीवविज्ञान १८

(१) पौधों का अवलोकन, पौधों का व्यवच्छेद (dissection) के साथ पहचान तथा वर्गीकरण (classification) सिद्धान्त पाठ्यक्रम में दी हुई सूची में से सब पौधों की।

(२) साधारण पौधों (Common Plants) को देखकर तत्काल पहचानना।

(३) पौधों की औतिकी हेतु अनुप्रस्थ सेक्शन (Transverse setion) काटना एवं प्रत्येक अंग को पहचानना। ग्लीसरीन का माउन्ट।

(४) फिजियोलाजी की प्रयोग तथा उप
(५) सामान्य माइक्रोकेमिकल जांच (S आरि
tests) स्टार्च, सेलुलोज, लीगनीन प्रायः स[...]णभाष्य- ४०
(६) क्रिप्टोगेमस (Cryptogams) प
(७) वनस्पति विज्ञान सम्बन्धी स्लाइड त तभागस्य २०
(८) खुले मैदानों (open fields) में से
प्रकृति में पौध-जगत् का अध्ययन। १०
(Nature study and collection of [...])

अथवा

भौतिकविज्ञान

(जीवविज्ञान के विकल्प में)

सैद्धान्तिक

सामान्य द्रव्य विज्ञान (साधारण)

इकाइयाँ तथा विभाये (Dimensions) गति के नियम, गुरुत्वाकर्षण तथा केवलर का नियम, गुरुत्वजन्य वेगवृद्धि, संयुक्त दोलक, समय की इकाई (Gyryscope)

स्थिति स्थापकता-हुक का नियम । यंग-गुणांक (Yong's modulus)

पृष्ठ तनाव-(Surface Tension) पृष्ठ तनाव निकलने की विधि। ध्वनि। ध्वनि की प्रकृति, सरल आवर्तगति, प्रगतिशील एवं स्थायी तरंगें (Progrossive & Stationary waves), कम्पन. अनुनाद, हेल्म-होल्टस अनुनादक (Helmholtz's Resonators), अनुचारिक कम्पन, ध्वनि का वर्यासकरण, ध्वनि का वेग तथा वेग निकलने की विधि।

सुरीली ध्वनि तथा उसकी विशेषतायें, ग्राम तारता। तारता निकालना। डापलर का प्रभाव, डोरों का कम्पन वायु स्तम्भों के कम्पन, छड़ का अनुप्रस्थ कम्पन, वाद्ययन्त्र तथा दैहिक ध्वनि विज्ञान, ध्वनि ग्रहण तथा पुनरुत्पादन। अतिउच्च ध्वनि (Ultras onics)

प... ...tio... मापन (Calorimetry), अवस्था परिवर्तन, ...En...sure), ताप का यान्त्रिक तुल्यांक, उष्मागति ... First and Second Laws of ther- ...गत्यात्मक सिद्धान्त, जूल टामसन का प्रभाव ...ect), ताप का गमन।

... अंश भौतिक विज्ञान १५

...ा 'g' का मान निकालना।

... निकालना।

... पृष्ठ तनाव (Surface Tension) निकालना।

...ल का शान्यता (Viscosity) निकालना।

(५) ध्वनि का वेग निकलना कुन्द (Keendt) की नली द्वारा।

(६) वारम्वारता (frequency) ट्यूनिंग फार्क द्वारा निकालना।

(७) शीतलीभवन के नियम द्वारा किसी द्रव्य का विशिष्ट ताप ज्ञात करना।

(८) वैज्ञानिक विधि द्वारा किसी ठोस का विशिष्ट ताप निकालना।

(९) सरल उपकरण द्वारा ताप का यान्त्रिक तुल्यांक 'J' निकालना।

शास्त्री प्रथम वर्ष

सहायकग्रन्था:—

पालित यस० आर० आरम्भिक भौतिक रसायन (Elementary Physical chemistry)

वहल एवं तुली-भौतिकी रसायन-(Essentials of Physical Chemistry)

सरकार एवं रक्षित-कार्वनिक रसायन शास्त्र (Organic chemistry for P. pass course)

चाटर्स-प्रायोगिक कार्वनिक रसायन (Introduction to Practical organic chemistry)

पार्किन एवं पिकिंग-कार्वनिक रसायन श
बहल एवं जिन्दल-रासायनिक गणनायें
तुली एवं सोनी भौतिकी रसायन (I
B.
try
तुली एवं सोनी भौतिकी रसायन (R
B. S
try)
काशीहिन्दूविश्वविद्यालय (हिन्दी प्रकाशन) — द्रव्य के
उष्मागतिकी
काशी हिन्दू विश्वविद्यालय, आरोरा — ध्वनि विज्ञान प्रायो
भौतिक विज्ञान Ren Course in B. Sc. Physics
आधुनिक जीवविज्ञान ग्रन्थमाला — (Foundations of Modern Biology Series Prentice Hall)
कार्ल पी० स्वांनसन — कोषिका The Cell
वि० डी० मेकलरय — कोशिका कार्य की और जीव रसायन (Cell Physiology & Bio-Chemistry)
बोनरु एवं मिल्स — आनुवंशिकी (Heredity)
वालेस एवं सर्व — अनुकूलन (Adoptation)
सुस्मैन — प्राणियों की वृद्धि तथा परिवर्धन (Animal Grouth & Development)
श्मिट नील्सन — प्राणी शरीर की क्रिया विज्ञान (Animal Physiology)

(torn overlay fragment: ...यः सायणभाष्य- ४० ; ...भागस्य २० ; १०)

[illegible]	जन्तु विविधता (Animal Diversity)
[illegible]	प्राणी व्यवहार (Animal Behaviour)
[illegible]	हरे पौधे का जीवन (The life of the Green Plant)
[illegible] वनस्पति जगत	(The Plant Kingdom)
[illegible]	सृष्टि का मानव (Man in Nature)
[illegible]	वनस्पति कार्य की (Plant Physiology)
मैकलीन तथा कुक	(Text book of Theoretical Botany) All the volumes (Vols. I to IV)
मैकलीन तथा कुल	Text book of Practical Botany
होल्ट, राइनहर्ट एवं विन्सिटन आधुनिक जीवविज्ञान	
लेवाइन	(Levine) Genetics
लोवे	Cell Structure & Function
ओडम (Odum)	Ecology
रे (Ray)	Living Plant
सिसट्रम (Sistrom)	Microbial
भागनर (Wagner)	Plant Diversification
विलिस (Willis)	A Dictionary of Flowaring Plants & Ferns.

तनर एवं गाल्सटोन	Pr... Ph...	
डैविडसन	Bio... aci...	४० २०
गागुली, दास एवं दत्त	Coll...	
हिल	Econ...	
वनर (जे)	Plant Bio-	१०
मिश्र एवं पुरी	Plant Ecol...	
दस्तुर	Medicinal ... India and Pakis...	
लक	Evolution, Variati... and Heredity	

तुलनात्मकदर्शनम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम्— मनोविज्ञान ५०

(क) पाश्चात्य मनोविज्ञान

विषय प्रवेश—मनोविज्ञान की विधियाँ, प्राणी तथा वातावरण, स्नायु-मण्डल संवेदना-प्रत्यक्षीकरण-ध्यान-सीखना-स्मरण तथा विस्मरण-प्रतिक्रिया और कल्पनाचिन्तन-अचेतन तथा स्वप्न अनुप्रेरणा-भाव-संवेग-बुद्धि-व्यक्तित्व ।

(ख) भारतीय मनोविज्ञान

योगदर्शन का मनोविज्ञान—भारतीय मनोविज्ञान में प्रत्यक्ष का स्थान-अन्तःकरण, भारत में आधुनिक मनोविज्ञान, भारतीय मनोविज्ञान पर्यवेक्षण ।

पाठ्य ग्रन्थ (क)

१—मनोविज्ञान—वुडवर्थ एण्ड मार्क्विस (अनूदित)।
२—मनोविज्ञान मीमांसा—आचार्य विश्वेश्वर ।
३—सरल मनोविज्ञान—श्री लालजी राम शुक्ल ।

[illegible] ation.

[illegible] Eng [illegible]—श्री भामराज कपिल ।

[illegible] अवधवि [illegible] —श्री प्रभुदयाल अग्निहोत्री ।

[illegible]

(ख)

[illegible] —पतंजलि (भोजवृत्तिसहित) समाधिपाद—चित्तवृत्तिनिरूपण, वैराग्य प्रकरण, समाधिविषय, चित्तविक्षेप निरूपण, [illegible] पाद—धारणाध्यानसमाधिस्वरूपप्रतिपादन, चित्तपरिणाम-निरूपण ।

सहायक ग्रन्थ—

१—भारतीय मनोविज्ञान-सम्पादक श्रीनारायण शास्त्री द्राविड़, प्रकाशक, श्री यशदेवशल्य, अखिल भारतीय दर्शन परिषद्, परीदकोट, पंजाब ।

२—योगदर्शन का मनोविज्ञान (लघु)—डा० शान्तिप्रकाश आत्रेय ।

विशेषः—

उपर्युक्त पाठ्यक्रम में निर्धारित संस्कृतमूलग्रन्थों के विषयमात्र के आधार पर तुलनात्मक एवं आलोचनात्मक प्रश्न पूछे जायेंगे ।

नीतिशास्त्र

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) पाश्चात्त्य नीतिशास्त्र

विषय प्रवेश—नीतिशास्त्र का स्वरूप, विषयविस्तार, अध्ययनविधियां तथा अन्य शास्त्रों से सम्बन्ध, नीतिशास्त्र का मनोवैज्ञानिक आधार, नैतिक प्रत्यय, नैतिक आचरण का स्वरूप, नैतिक निर्णय का स्वरूप, नैतिक मापदण्ड के सिद्धान्त व्यक्ति और समाज, नैतिक जीवन, नैतिकता की आधारभूत मान्यताएँ, मार्क्स एवं नीत्शे के नीति-शास्त्रीय विचार ।

(ख) भारतीय नीतिशास्त्र

भारतीय नीतिशास्त्र की कुछ विशेषताएँ—कर्मवाद, चार पुरुषार्थ, सुखवाद, सद्गुणों का वर्गीकरण, गीता निष्काम कर्म, गांधी का नीतिदर्शन ।

पाठ्य ग्रन्थ (क)

१—नीतिशास्त्र का आलोचनात्मक परि
(अनूदित) सेन्ट्रल बुकडिपो, इलाहा याः सायणभाष्य-

२—नीतिशास्त्रम्—आचार्य विश्वेश्वर । ४०

३—नीतिशास्त्र का सर्वेक्षण—श्री संगमलाल पाण्डेय । २०

४—नीतिशास्त्र—शान्ति जोशी ।

सहायक ग्रन्थ— १

1. Elements of Ethics--Prof. Muirhead.
2. A Manual of Ethics--K. S. Macken

पाठ्य ग्रन्थ (ख)

१—श्रीमद्भगवद्गीता (प्रथम छः अध्याय) ।

२—गीता, गांधी, नीत्शे और मार्क्स—श्री संगमलाल पाण्डेय ।

३—हिन्दू आचार दर्शन—श्री डी० एन० सहाय ।

४—प्रारम्भिक आचार शास्त्र (पाश्चात्य और भारतीय)—श्री अशोक कुमार वर्मा ।

सहायक ग्रन्थ—

१—Evolution of Hindu Moral Ideals–P. S. Lye (Calcutta University)

२—मनुस्मृति (द्वितीय अध्याय)

विशेष :—

उपर्युक्त पाठ्यक्रम में निर्धारित संस्कृत मूलग्रन्थों के विषयमात्र के आधार पर तुलनात्मक एवं आलोचनात्मक प्रश्न पूछे जायेंगे ।

समाजशास्त्रम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

समाजशास्त्र के सिद्धान्त

समाजशास्त्र की प्रकृति तथा विषय क्षेत्र । समाजशास्त्र तथा अन्य सामाजिक विज्ञान । समाजशास्त्र की अध्ययन पद्धतियाँ ।

प‍ञ्च ... ... tion ... मानव समाज की विशेषताएँ। संस्कृति एवं ... En ... समाजीकरण। वंशानुक्रम तथा पर्यावरण।

... अवधारणा। ग्रामीण तथा नगर समुदाय। समूह की अवधारणा ... प्राथमिक एवं द्वितीय समूह। सन्दर्भ समूह।

... सामाजिक आदर्श, नियम तथा मूल्य। प्रस्थिति एवं भूमिका। सामाजिक ... KS ... धारणा।

... सामाजिक संस्थाएँ। पारिवारिक, धार्मिक एवं राजनीतिक संस्थाएँ।

सहायक ग्रन्थ—

(१) समाजशास्त्र परिचय	श्रीरामपाल सिंह गौड़।
(२) समाज के सिद्धान्त	सक्सेना एवं मुखर्जी।
(३) समाजविज्ञान-सिद्धान्त और प्रयोग	श्रीराजाराम शास्त्री।
(४) ह्यूमन सोसाइटी	किंग्सले डेविस।
(५) सोशियोलॉजी	ए० डब्ल्यू० ग्रीन।
(६) सोशियोलॉजी	टी० बी० बोट्टोमोर।
(७) सोशियोलॉजी	एच० एम० जॉनसन।

भारतीय समाज व्यवस्था

अष्टम प्रश्नपत्रम् ५०

जन्म एवं पुनर्जन्म की धारणा। कर्म का सिद्धान्त। चार पुरुषार्थ—धर्म, अर्थ, काम एवं मोक्ष की अवधारणाएँ।

वर्ण व्यवस्था। आश्रम व्यवस्था। संस्कार व्यवस्था।

पौराणिक गाथाओं एवं प्रतीकों का समाजशास्त्रीय महत्व।

जाति व्यवस्था की विशेषताएँ एवं प्राकार्य। जाति एवं वर्ण। जाति-व्यवस्था में परिवर्तन।

संयुक्त परिवार की विशेषताएँ। संयुक्त परिवार में परिवर्तन।

अर्थ एवं प्रकार। हिन्दू विवाह की समस्याएँ। बाल-विवाह, विधवा विवाह, दहेज एवं विवाह विच्छेद। हिन्दू परिवार में परिवर्तन एवं तत्सम्बन्धी सामाजिक कानून।

सहायक ग्रन्थ—

१—पुरुपार्थं	ा० भगवानदास
२—भारतीय समाज और संस्कृति	श्रीकैलाशनाथ शम
३—भारतीय सामाजिक संस्थाएँ	श्रीरवीन्द्रनाथ मुखर्जी ४०
४—कास्ट इन इण्डिया	जे० एच० हट्टन
५—भारतीय समाज और सामाजिक संस्थाएँ	श्रीरामनारायण
६—समाजशास्त्र सिद्धान्त और प्रयोग	श्रीराजाराम शास्त्री
७—धर्म एण्ड सोसाइटी	जी० एच० मीज
८—हिन्दू सोसल आर्गेनाइजेशन	पी० एन० प्रभु
९—दा इण्डियन स्कीम आफ लाइफ	श्रीराधाकमल मुखर्जी

ऐच्छिकः अतिरिक्तो विषयः

अंग्रेजी

There shall be one paper of 50 marks consisting of exercises in Precis-writing, Questions on the subject matter of the prescribed book, and also of exercises in Composition, Translation, Applied Grammar Phrases and Idioms.

PRESCRIBED BOOKS—

Indian Short Stories edited by Man Mohan Saxena-O. U. P.

DISTRIBUTION OF MARKS—

1. Questions on the Text : 12
2. Precis 10

3. Translation.

	(a) From English into Hindi.	8
	(b) From Hindi into English.	8
4.	Applied Grammar.	6
5.	Idioms.	6

BOOKS RECOMMENDED—

French, F.G. : Common Errors in English (O.U.P.)

Allen, W. Standard : Living English Structure (Longmans)

B. D. Graver : Advanced English Practice (O. U. P.)

शास्त्रीपरीक्षायाः द्वितीयखण्डम्

प्रवेश-नियमः—

१. शास्त्रिपरीक्षायाः प्रथमखण्डे उत्तीर्ण एव द्वितीयखण्डे अन्वेतुमर्हति ।

२. १९५०—ईशाब्दतः पूर्वं शास्त्रिप्रथमखण्डमुत्तीर्णाश्छात्राः नवीननिर्दि... नुसारं शास्त्रिद्वितीयखण्डपरीक्षायाम् अनिवार्यविषयं 'क'वर्गीयं कम... 'ख' वर्गीयं विषयं च गृहीत्वाऽन्वेतुमर्हन्ति ।

३. प्रथमखण्डे यः विषयः गृहीतः, स एव द्वितीयखण्डे ग्रहीतुं शक्यते ।

४. शास्त्रिपरीक्षायां निम्नलिखितप्रकारेण अनिवार्य—कवर्ग—खवर्गवि... घण्टात्रयसमाधेयान्यष्टौ प्रश्नपत्राणि भविष्यन्ति । अतिरिक्ते अंग्रेजीवि... एकं प्रश्नपत्रम् । यत् शास्त्रिपरीक्षायाः प्रथमखण्डे उत्तीर्ण एव ग्रहीतुं शक्नोति । प्रतिखण्डं प्रतिविषयं प्रतिशतं त्रयस्त्रिंशदङ्कानां (३३) लाभः उत्तरण-प्रयोजको भविष्यति ।

५. **श्रेणीनिर्धारणम्**

   १. तत्र समष्टौ प्रतिशतं षष्टिं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः प्रथमश्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

   २. समष्टौ प्रतिशतं पञ्चचत्वारिंशतं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः द्वितीयश्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

   ३. समष्टौ प्रतिशतं त्रयस्त्रिंशतं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः तृतीय-श्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

पाठ्यक्रमः

अनिवार्यविषयः संस्कृतम्

		पूर्णाङ्काः	उत्तरणाङ्काः
प्रथमं प्रश्नपत्रम्	दर्शनस्य	१००	६६
द्वितीयं प्रश्नपत्रम्	पद्यकाव्यानुवादनिबन्धेति-हासानाम्	१००	

अनिवार्यविषयः हिन्दीभाषा

...पत्रम्	गद्यानुवादनिबन्धानाम्	१००	३३

(ख) वैकल्पिको विषयः कवर्गः

...श्नपत्रम्	कवर्गस्य	७०	६६
...प्रश्नपत्रम्	"	७०	
...प्रश्नपत्रम्	"	६०	

वैकल्पिको विषयः खवर्गः

सह... ...मं प्रश्नपत्रम्	खवर्गस्य	५०	३३
...यं प्रश्नपत्रम्	"	५०	

ऐच्छिकः अतिरिक्तः विषयः

प्रश्नपत्रम्	अंग्रेजीभाषायाः	५०	१७

अनिवार्यविषयः संस्कृतम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् दर्शनस्य

(क) तर्कभाषा केशवमिश्रकृता ५०

अथवा

सांख्यकारिका

(ख) वेदान्तसारः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् काव्येतिहासनिबन्धानाम्

(क) (१) कृष्णस्य शान्तिप्रयासः (महाभारतात्)

उद्योगपर्वणः ८१ अध्यायात् ९३ अध्यायान्तो भागः ३०

(२) कर्णभारः भासकृतः १०

(ख) निबन्धः संस्कृतभाषायाम् ३०

सहायकग्रन्थौ—

(१) आदर्शप्रस्तावरत्नमाला--श्रीविश्वनाथशास्त्रिकृता

(२) संस्कृतगद्यालोकः (संकलन, संस्कृत विभाग प्रयाग वि० वि०)

(ग) संस्कृतसाहित्येतिहासः— ३०

सहायकग्रन्थाः—

(१) संस्कृतसाहित्येतिहासः—श्रीरामचन्द्रमिश्रकृतः, प्र० चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।

(२) संस्कृतसाहित्येतिहासः—श्रीविश्वनाथभारद्वाजकृतः ४०

(३) संस्कृतसाहित्य का इतिहास—श्रीवलदेवोपाध्यायकृतः

(४) संस्कृतसाहित्यविमर्शः—श्रीद्विजेन्द्रनाथमिश्रकृतः

(५) संस्कृतसाहित्य का इतिहास—हंसराज अग्रवाल

(६) भारतीय वाङ्मय के अमर रत्न—जयचन्द्रविद्यालंकार

(७) संस्कृतसाहित्य की रूपरेखा—चन्द्रशेखरपाण्डेय

(८) संस्कृतसाहित्य का संक्षिप्त इतिहास—वाचस्पति गैरोला, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।

(९) भारतस्वातन्त्र्यम्—चिचलेवामनपुत्रश्रीकृष्णशर्मणः

(१०) प्राचीन भारत की झलक—श्रीरामप्रताप त्रिपाठी

(११) संस्कृत साहित्य का इतिहास—कीथ

अनिवार्यविषयः हिन्दी

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) पाठ्यग्रन्थः

१—साहित्यिक निवन्ध—उत्तरार्द्ध (पाठ ११ से अंत तक)—ले० म० म० पं० श्री गिरिधरशर्मा चतुर्वेदी,
प्र०—मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी ।

२—चित्रलेखा (उपन्यास)—ले० श्रीभगवतीचरण वर्मा, प्र० भारती भण्डार, इलाहाबाद ।

अथवा

धर्मराज युधिष्ठिर जीवन चरित—ले० पं० चन्द्रबली त्रिपाठी,
प्र० दुर्गावती त्रिपाठी, मदनमोहन मालवीय मार्ग बस्ती, उ० प्र० ।

पञ्च सन्दर्भव्याख्या ३०

राठनारांश विषय-विवेचन ३०

(ख) भाषा-प्रयोग ५

सहायक ग्रन्थ--

अच्छी हिन्दी--ले० रामचन्द्र वर्मा

(ग) संस्कृत भाषा से हिन्दी में अनुवाद । १०

(घ) निवन्ध रचना । २५

सहायक ग्रन्थ--

(१) नव-निवन्धावली--ले० नलिन विलोचन शर्मा, केशरी कुमार आर्य । प्र० मोतीलाल, बनारसीदास, वाराणसी ।

(२) अभिनव निवन्धावली । प्र० चौखम्वा विद्याभवन, वाराणसी ।

अथवा

(केवलं विदेशिच्छात्राणां कृते)

(क) संस्कृतात् हिन्दीभाषायामनुवादः । ५०

(ख) हिन्दीभाषायां निबन्धः । ५०

वैकल्पिको विषयः कवर्गः

ऋग्वेदः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदसंहितायाः सप्तमैकादशाध्याययोः सायणभाष्यम् ४५

(ख) चरणव्यूहः, उपलब्धसर्ववेदीयशाखापरिचयसहितः २५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) ऐतरेयब्राह्मणम् ५-८ पंचिकाः सायणभाष्यसहिताः ४५

(ख) मीमांसापरिभाषा २५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तम् ४-६ अध्यायाः व्याख्यासहिताः ४०

(ख) सिद्धान्तकौमुद्याः वैदिकप्रक्रिया २०

शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) शुक्लयजुःसंहितामहीधरभाष्यस्य ३, ३४ अध्यायौ ५०

(ख) कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रथमाध्यायः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) शतपथब्राह्मणम् प्रथमकाण्डस्य पञ्चमाध्यायान्तं सभाष्यम् ५०

(ख) सिद्धान्तकौमुद्याः वैदिकप्रकरणम् २०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तस्य ४–६ अध्यायाः स्वसम्बद्धनिघण्टुसहिताः ४०

(ख) चरणव्यूहः उपलब्धसर्ववेदीयशाखापरिचयसहितः २०

कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) उदकशान्तिप्रयोगः ४०

(ख) तैत्तिरीयब्राह्मणस्य तृतीयकाण्डीयः प्रथमप्रपाठकः ३०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) तैत्तिरीयप्रातिशाख्यम् ४०

(ख) तैत्तिरीयसंहितायाश्चमकसहितस्य रुद्राध्यायस्य
पदक्रमजटाघनपाठाः ३०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वसंबद्धनिघण्टुसहितं निरुक्तस्य पूर्वषट्कम् (अध्यायाः १–६) ४०

(ख) जटादिविकृतिलक्षणम् २०

सामवेदः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) सामवेदसंहितायाः पूर्वार्चिके सायणभाष्योपेते ऐन्द्रपावमानपर्वणी ४०

(ख) गानम्—ऐन्द्रपर्वणि वृहतीभागस्य ३०

अथवा

चरणव्यूहः उपलब्धसर्ववेदीयशाखापरिचयसहितः

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) ताण्ड्यमहाब्राह्मणे ६–९ अध्यायाः सायणभाष्यसहिताः ४०

(ख) सामवेदसंहितायाः प्रथमप्रपाठकस्य पदपाठः ३०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तं पूर्वषट्कम् स्वसंबद्धनिघण्टुसहितम् ४०

(ख) सिद्धान्तकौमुद्याः वैदिकप्रकरणम् २०

अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) संहिताभाष्यं यथोपलब्धं सायणीयम् काण्डानि ४–६ ४०

(ख) चरणव्यूहः उपलब्धसर्ववेदीयशाखापरिचयसहितः ३०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) गोपथब्राह्मणं उत्तरार्धम् ४०

(ख) पदक्रमपाठौ पुरुषसूक्तस्य ३०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तस्य ४–६ अध्यायाः ४०

(ख) सिद्धान्तकौमुद्याः वैदिकप्रक्रिया २०

(२)

वेदनैरुक्तप्रक्रिया

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वेदाङ्गगृह्यकल्पाध्ययनम्

(क) पारस्करगृह्यसूत्रम् २५

(ख) कौशिकगृह्यसूत्रम् १०

(ग) आश्वलायनगृह्यसूत्रम् ६५

एषां ग्रन्थानां सामान्यतया सूत्रार्थः कर्मपरिचयः पारिभाषिकशब्दार्थश्चापेक्षितः ।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वेदाङ्गनिरुक्ताध्ययनम्

(क) निरुक्तम् १–३, ७ अध्यायाः	३५
(ख) बृहद्देवता १ अध्यायमात्रम्	१५
(ग) वाररुचनिरुक्तसमुच्चयः	२०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

वेदाङ्गश्रौतकल्पाध्ययनम्

(क) कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रथमोऽध्यायः	३०
(ख) ऋक्सर्वानुक्रमण्याः शौनकीयायाः परिभाषाप्रकरणम्	१५
(ग) कातीयेष्टदीपकः	१५

पौरोहित्यम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) उपाकर्मपद्धतिः	१५
(ख) शान्तिमयूखः	४०
(ग) रुद्रविष्णुयागप्रयोगविमर्शः	१५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) प्रतिष्ठामयूखः	२०
(ख) धर्मसिन्धोः द्वितीयपरिच्छेदः	३०
(ग) मुहूर्तचिन्तामणेः नक्षत्रसंस्कारप्रकरणे	२०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) श्राद्धविवेकः रुद्रधरस्य	३०
(ख) धर्मसिन्धोराशौचप्रकरणम्	१५
(ग) वेदशाखापरिचयः	१५

सहायकग्रन्थौ—

१—चरणव्यूहः समुपलब्धवेदशाखापरिचयसहितः

२—कातीयश्रौतसूत्रस्य भूमिका म० म० श्रीविद्याधरशर्मकृता

प्राचीनव्याकरणम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) व्याकरणमहाभाष्यस्य प्रथमोऽध्यायः नवाह्निकरहितः । ५५

(ख) काशिका कारिकांशरहिता नियतभागस्था । १५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) व्याकरणमहाभाष्यस्य द्वितीयोऽध्यायः तृतीयपादान्तः । ५५

(ख) काशिका कारिकांशरहिता नियतभागस्था । १५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तस्य १—२ अध्यायौ ३०

अथवा

न्यासस्य प्रथमाध्यायस्य ३–४ पादौ

अथवा

परिभाषेन्दुशेखरः येन नाप्राप्तिपरिभाषतः समाप्तिपर्यन्तम् ।

(ख) व्याकरणमहाभाष्यद्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः २०

(ग) काशिका कारिकांशरहिता नियतभागस्था । २०

नव्यव्याकरणम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

शब्दरत्नसहितायाः प्रौढमनोरमायाः अजन्तपुलिङ्गादिस्त्री-
प्रत्ययान्तो भागः । ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) शब्दरत्नसहितायाः प्रौढमनोरमायाः कारकप्रकरणम् । ३५

(ख) न्यायसिद्धान्तमुक्तावल्या अनुमानशब्दखण्डे । ३५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

वैयाकरणभूषणसारः । ६०

साहित्यम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) वेणीसंहारः । ४०

(ख) चन्द्रकला (नाटिका) २०

(ग) सरलगद्यपद्यरचना १०

सहायक ग्रन्थः (ग)—

१. शिवराजविजयः श्रीअम्बिकादत्तव्यासकृतः

२. कलिविडम्बनम् श्रीनीलकण्ठदीक्षितविरचितम्

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

नैषधीयचरितस्य १–९ सर्गाः ७०

षष्ठ प्रश्नपत्रम्

(क) साहित्यदर्पणस्य २, ४, ५ परिच्छेदाः । तृतीयस्य रस-निरूपणम् । तस्मादलौकिकः सत्यमिति यावत् । ४०

(ख) दशरूपकस्यादितः तृतीयप्रकाशान्तो भागः । २०

प्राचीनन्यायवैशेषिकम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

न्यायभाष्यस्य ३–५ अध्यायाः ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

शब्दशक्तिप्रकाशिका नामप्रकरणान्ता । ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

कुसुमाञ्जलिकारिका हरिदासीसहिता । ६०

नव्यन्यायः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

गादाधर्याः सामान्यनिरुक्तिप्रकरणम् । ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
जागदीश्याः सामान्यलक्षण-प्रकरणम् ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्
कुसुमाञ्जलिकारिका हरिदासीसहिता । ६०

पूर्वमीमांसा

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
शास्त्रदीपिकायास्तर्कपादः । ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
शास्त्रदीपिका अर्थवादपादमारभ्य तृतीयाध्यायान्ता । ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्
शाबरभाष्यस्य १–२ अध्यायौ । ६०

वेदान्तः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
(क) ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् प्रथमाध्यायपर्यन्तम् ४५
(ख) चतुःसूत्र्यन्तभामती (शाङ्करवेदान्ते) २५

अथवा

ब्रह्मसूत्रे श्रीभाष्ये प्रथमोऽध्यायः (रामानुजवेदान्ते) २५

अथवा

मध्वमुखालङ्कारः श्रीबनमालिप्रणीतः (मध्ववेदान्ते) २५

अथवा

ब्रह्ममीमांसाभाष्यम्–वेदान्तपारिजातसौरभम्–श्रीनिम्बार्काचार्यप्रणीतम् (निम्बार्कवेदान्ते) २५

अथवा

सर्वनिर्णयार्थप्रकरणम् श्रीवल्लभाचार्यकृतम् (वल्लभवेदान्ते) २५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यस्य द्वितीयचतुर्थाध्यायौ ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

भगवद्गीता स्वसम्प्रदायानुसारिव्याख्यासहिता ५०

(सूचना—छात्रैः प्रश्नोत्तरकाले स्वस्वसम्प्रदायटीकायाः स्वाभ्यस्तटीकाया वा निर्देशो विधेयः)

रामानन्दवेदान्तः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् द्वितीयाध्यायस्य प्रथमपादपर्यन्तम् ४५

(ख) ब्रह्मसूत्रानन्दभाष्यस्य प्रथमोऽध्यायः २५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यस्यावशिष्टो भागः । (२. अध्यायस्य २ पादतः ४ अध्यायपर्यन्तः) ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

भगवद्गीता श्रीरामानन्दसंम्प्रदायानुसारिव्याख्यासहिता ५०

दर्शनम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यस्य प्रथमोऽध्यायः । ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) मानमेयोदयः अथवा सिद्धान्तविन्दु; ३५

(ख) जैमिनीयन्यायमालायाः १—२ अध्यायौ ३५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) न्यायबिन्दोः धर्मकीर्तिकृतस्य धर्मोत्तरटीकासहितस्य प्रथमः परिच्छेदः ३०

(ख) विज्ञप्तिमात्रतासिद्धिः ३०

जैनदर्शनम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) प्रमाणमीमांसा ३५

(ख) प्रमेयरत्नमाला ३५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

न्यायकुमुदचन्द्रस्य द्वितीयः परिच्छेदः ७०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

जैनदर्शनेतिहासः १०

सहायकग्रन्थाः—

१ जैनदर्शन—महेन्द्रकुमारजैन

२. जैनधर्म—कैलासचन्द्रशास्त्री

३. अकलङ्कग्रन्थत्रय्याः प्रस्तावना—श्रीमहेन्द्रकुमारजैन

४. न्यायावतारवार्तिकवृत्तेः प्रस्तावना—श्रीदलसुखमालवणिया

बौद्धदर्शनम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) दिङ्नागकृता आलम्बनपरीक्षा स्ववृत्तिसहिता १५

(ख) वसुबन्धुकृता विज्ञप्तिमात्रतासिद्धिः [त्रिंशिका] स्थिरमति-भाष्यसहिता ३०

(ग) लङ्कावतारसूत्रम्—२–६ परिवर्ताः २५

सहायकग्रन्थाः—

१. सम एस्पेक्ट ऑफ दी डॉक्ट्रीन ऑफ मैत्रेय एण्ड असंग–डॉ० टुच्ची

२. स्टडीज इन लंकावतार सूत्र–सुजुकी

३. बौद्धधर्मदर्शन १७-१८ अध्याय—आचार्य नरेन्द्रदेव

४. योगाचार आईडियलिज्म—ए० के० चटर्जी

५. बौद्धसिद्धान्तविन्दुः—डॉ० सत्करी मुखर्जी

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

आर्यदेवकृतं चतुःशतकं चन्द्रकीर्त्तिवृत्तिसहितम् (८–१६ प्रकरणानि) ७०

सहायकग्रन्थाः—

१. बुद्धिस्ट लॉजिक (द्वितीय भाग) श्चेरवात्स्की

२. फ्रेगमेन्ट्स आफ दिङ्नाग—डा० रेन्डल

३. बौद्धधर्मदर्शन—२०वां अध्याय—आचार्य नरेन्द्रदेव

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयेतिहासः

त्रिपिटकसाहित्यम्, प्रारम्भिको बौद्धधर्मः, अष्टादशनिकायानां विकासः, महायानधर्मस्य उद्गमो विकासश्च, बौद्धदार्शनिकप्रस्थानानां विकासो विस्तारश्च, बौद्धन्यायशास्त्रस्योद्गमो विकासश्च, बौद्ध-तन्त्राणां भेदाः तत्साहित्यं च, भारताद् बहिः बौद्धधर्मस्य विस्तारः ६०

आधारग्रन्थः—

१. आचार्य नरेन्द्रदेव द्वारा लिखित बौद्धधर्मदर्शन—डा० गोपीनाथ कविराज की भूमिका के साथ ।

सहायकग्रन्थाः—

१. पालि साहित्य का इतिहास—भरतसिंह उपाध्याय

२. नागेन्द्रनाथ उपाध्यायकृत तांत्रिक साहित्य पर म० म० डा० गोपीनाथ कविराज की भूमिका

३. बौद्धधर्म के विकास का इतिहास—डा० गोविन्दचन्द्र पाण्डेय

४. बौद्धगान और दोहा की भूमिका—म० म० हरिप्रसाद शास्त्री

५. हिस्ट्री ऑफ इण्डियन लिटरेचर (द्वितीय भाग)—विन्टरनित्स

६. बौद्धसंस्कृति—राहुल सांकृत्यायन

थेरवादः (स्थविरवादः)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम् ७०

(क) संयुत्तनिकाये-मालुंक्यपुत्तसुत्त-कोट्ठिकसुत्त-वक्कलिसुत्तानि

(ख) मज्झिमनिकाये-आनापानसतिसुत्त-महाराहुलोवादसुत्त-मूल-परियायसुत्त-कायगतासतिसुत्तानि

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् ७०

अभिधर्मदीपः १-२ अध्यायौ त्रिंशिका (स्थिरमतिमाधारीकृत्य)

षष्ठं प्रश्नपत्रम् ७०

बौद्धदर्शनस्य इतिहासः—त्रिपिटकसाहित्यम्, प्रारम्भिको बौद्धधर्मः, अष्टादशनिकायानां विकासः, महायानधर्मस्य उद्गमो विकासश्च, बौद्धदार्शनिकप्रस्थानानां विकासो विस्तारश्च, बौद्धन्यायशास्त्रस्योद्‌गमो विकासश्च, बौद्धतन्त्रस्य भेदाः साहित्यं च, भारताद् बहिः बौद्धधर्मस्य विस्तारः

आगमः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) वरिवस्यारहस्यम् भास्कररायकृतं सटीकम् ३५

(ख) प्रपञ्चसारतन्त्रम् प्रयोगक्रमदीपिकासहितम् १—६ पटलान्तम् ३५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) त्रिपुरारहस्यस्य ज्ञानखण्डम् ३५

अथवा

स्पन्दप्रदीपिका उत्पलकृता

(ख) महार्थमञ्जरी ३५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) मोक्षकारिका रामकण्ठकृतटीकासहिता ३०

(ख) ललितासहस्रनाम भास्कररायकृतभाष्यसहितम् ३०

अथवा

१—कौलोपनिषद्

२—त्रिपुरामहोपनिषद्

३—भावनोपनिषद् भास्कररायकृतभाष्यसहिता

योगतन्त्रम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) अद्वयवज्रसंग्रहः १०

(ख) शारदातिलकम् १-७, २५ पटलाः १०

(ग) मृगेन्द्रागमः (योगपादः) १०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) श्रीतत्त्वचिन्तामणिः १-१० प्रकाशाः ५०

अथवा

आर्यमञ्जुश्रीमूलकल्पः १-११ परिवर्ताः

(ख) कुलार्णवतन्त्रम् ३-४ उल्लासौ २०

(ऊर्ध्वाम्नायपराप्रासादादिरहस्यम्)

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) श्रीतत्त्वचिन्तामणिः ११-१८ प्रकाशाः ४०

(ख) देवीमहिम्नस्तोत्रम् दुर्वासकृतं नित्यानन्दकृतटीकासहितम् २०

अथवा

(क) आर्यमञ्जुश्रीमूलकल्पः १२-२२ परिवर्ताः ४०

(ख) अद्वयसिद्धिः २०

सहायकग्रन्थाः—

१. Tantrika Religion—Chintaharan Chakravarti.

२. तन्त्र और आगमशास्त्र का दिग्दर्शन—म० म० श्री गोपीनाथ कविराज

३. सर्वोल्लासतन्त्र की भूमिका—दिनेशचन्द्र भट्टाचार्य

४. महानिर्वाणतन्त्रम्

५. मण्डलब्राह्मणोपनिषत्, भाष्यसहिता (अमनस्यतारकयोगयोर्विवरणम्)

६. तन्त्रतत्त्वम्—शिवचन्द्र विद्यार्णवः

७. तन्त्रसारः—अभिनवगुप्तः
८. ताराभक्तिसुधार्णवः
९. ललितासहस्रनाम—सौभाग्यभास्करसहितम् ।

धर्मशास्त्रम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

जैमिनीयन्यायमालाविस्तरस्याद्यास्त्रयोऽध्यायाः
(अध्यायाः १-३) ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) निर्णयसिन्धोः संवत्सरप्रकरणम् (द्वितीयः परिच्छेदः) ३५
(ख) शुद्धिविवेकः २०
(ग) प्रायश्चित्तेन्दुशेखरः श्रीनागेशभट्टस्य १५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

याज्ञवल्क्यस्मृतिः मिताक्षरासहिता—व्यवहाराध्यायमात्रम् ९०

फलितज्यौतिषम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) रमलनवरत्नम् २५
(ख) केरलतत्त्वप्रश्नसङ्ग्रहः २५
(ग) मुहूर्तमार्तण्डस्य विवाहवास्तुप्रकरणे २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) केशवीयजातकपद्धतिः सोदाहरणा ५०
(ख) भावकुतूहलम् जीवनाथझाकृतम् २०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) जैमिनिसूत्रम् ३०
(ख) जातकालङ्कारः ३०

सिद्धान्तज्यौतिषम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्तशिरोमणेः गणिताध्यायः ७०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) चापीय-त्रिकोणमितिः ३५

(ख) चलनकलनं श्रीसुधाकरद्विवेदकृतम् आदितश्चतुर्थाध्यायान्तम् ३५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

सूर्यसिद्धान्तः ६०

गणितम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम् ७०

(अ) चलराशिकलने—अनुकलनस्य सामान्या विधयः, मुख्यसूत्राणि, खण्डानुकलनम्, लघुकरणसूत्राणि, निश्चितानुकलनम्, क्षेत्रकलनम्, चापकलनम् परिक्रमणजघनानामायतन पृष्ठफलञ्च ।

(आ) अवकलसमीकरणे—एकवर्णसमीकरणम्, स्थिरगुणीयमेकघातसमीकरणम्, गतिशास्त्रीयाणि सरलसमीकरणानि, अवकलसमीकरणान ज्यामितौ सरलाः प्रयोगाः ।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् ७०

स्थितिशास्त्रे-एकस्मिन् कणे दृढकाये विक्रियाशीलानामेकधरातलीयान बलानां बलसाम्यम् । रज्जुबहुभुजः (Funicutar Polygon) आभा सकार्यम् गुरुत्वकेन्द्रम्, समरज्जुवक्रः (Common Catanery)

षष्ठं प्रश्नपत्रम् ६०

कणानां गतिशास्त्रे द्वयायामे वेगः, गतिवृद्धिः, न्यूटनस्य गतिनियमा सरलरेखात्मिका गतिः, खे (in Vacuum) प्रक्षेपः वर्तुला सरलहरात्मिक च गतिः । वक्रजे (Cycloid) गतिः । दोलकस्य (Pendulum) गति कार्यम्, शक्तिः, संघातः (Impact), वेगालेखः (Hodograph)

पुराणेतिहासम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) मार्कण्डेयपुराणस्य ८१ अध्यायादवशिष्टो भागः
दुर्गासप्तशतीभागे नागेशटीका च ५०

(ख) महाभारतस्यादिपर्वणि २०० अध्यायतः ३२४ अध्यायपर्यन्तम् २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) श्रीमद्भागवतस्य पञ्चमस्कन्धः ५०

(ख) महाभारतस्य सभापर्वणि ५१, ५२ अध्यायौ १०

(ग) वाल्मीकिरामायणस्य किष्किन्धाकाण्डे ३९-४३ सर्गाः १०

षष्ठं प्रश्नपत्रम्

(क) प्राचीन भारतस्येतिहासः आदिकालतः हर्षवर्द्धनपर्यन्तः ५०

(ख) विष्णुधर्मोत्तरपुराणस्य चित्रमूर्तिनिर्माणविषयको भागः १०
(तृतीयखण्डे ३५, ३६, ३७, ३८, ३९ अध्यायाः)

सहायकग्रन्थाः—

(१) भारतीयरत्नचरितम् (आदितः १३६ पृष्ठपर्यन्तम्)
श्रीरुद्रदत्तपाठककृतम् ।

(२) प्राचीनभारत—श्रीराजवली पाण्डेयः

(३) प्राचीन भारतका इतिहास—डॉ० रमाशंकर त्रिपाठी

जैनागमः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) भगवत्याराधनायाः शिवार्यकृतायाः १-३०० गाथाः ३५

(ख) दसवेआलिअसुत्तं, पञ्चमसप्तमाध्ययनवर्जितम् ३५

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

(क) षट्पाहुड, कुन्दकुन्दकृतम् ३५

(ख) सूयगडंगस्य १–५ अध्यायाः ३५

षष्ठं प्रश्नपत्रम्
(क) कर्पूरमञ्जरी २०
(ख) सेतुबन्धः २०
(ग) प्राकृतसाहित्येतिहासः २०
सहायकग्रन्थौ—
हिस्ट्री ऑफ इण्डियन लिटरेचर, भाग २—विन्टरनित्स्
केनानिकल लिटरेचर ऑफ दी जैनस—कापड़िया

प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—कामन्दकीयनीतिसारस्य जयमङ्गलाटीकासहितस्यावशिष्टो भागः ७०
पञ्चमं प्रश्नपत्रम्—कौटिलीयार्थशास्त्रस्याध्यप्रचारीयोऽवशिष्टो भागः ७०
षष्ठं प्रश्नपत्रम्—(क) भावप्रकाशनस्यादितः पञ्चाधिकाराः ४०
(ख) दशकुमारचरितस्याष्टमः उच्छासः २०

भारतीयविद्यासंस्कृतिः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्–वेदान्तः (उपनिषद, गीता ब्रह्मसूत्राणि) ७०
वृहदारण्यकोपनिषदः चतुर्थोऽध्यायः शांकरभाष्यसहितः
गीतामूलम् (२-४, १७, १८ अध्यायाः) तिलकटीकया सह
ब्रह्मसूत्रम् (शांकर अथवा रामानुजभाष्यम्) प्रारम्भतः प्रथमपत्र पर्यन्तं आगमशास्त्रस्य चतुर्थप्रकरणम् ।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
(साधना–पातञ्जलबौद्धजैनानाम्)
योगसूत्रस्य प्रथमपादः व्यासभाष्यसहितः
अभिधम्मत्थसंगहो नवमः परिच्छेदः
योगदृष्टिसमुच्चयस्य अत्यन्तसंक्षितः परिचयः

षष्ठं प्रश्नपत्रम्–भारतीयधर्मस्य तथा संस्कृतेः प्राचीनार्वाचीनेतिहासः ६०
(क) प्राचीनः इतिहासः—वैदिक-शैवानाम् वैष्णवजैनयोः,
(तन्त्रसामान्यपरिचयः)

(ख) अर्वाचीन इतिहास–राममोहन राय, दयानन्द, श्री अरविन्द, महर्षि रमण, तिलक, महात्मा गान्धी ।

सहायक ग्रन्थ—

१. वैदिक माइथोलॉजी–मेकडानल
२. वेदमीमांसा–अनिर्वण
३. अग्नि–श्री अरविन्द
४. अर्ली हिस्ट्री ऑफ मोनेस्टिक बुद्धिज्म–डा० न० दत्त
५. हिस्ट्री ऑफ बुद्धिज्म–वारो
६. बौद्धधर्म दर्शन–आचार्य नरेन्द्र
७. अर्ली हिस्ट्री ऑफ शैविज्म, वैष्णवविज्म एण्ड अदर माइनर रीलिजन्स
८. हिस्ट्री आफ जैनिज्म–स्टिवेन्सन

वैकल्पिकः 'ख' वर्गः

राजशास्त्रम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

१—प्राचीन भारतीय राजनीति दर्शन की विक्षेपताएँ ।

२—नीतिकी परिभाषा तथा उपयोगिता ।

३—राज्य की परिभाषा—उपांग, उत्पत्ति के विभिन्न सिद्धान्त ।

४—राजा—राजा के लक्षण—राजा के वर्गीकरण—राजा का कर्तव्य—किन स्थितियों में राजा को राजपद से निरस्त किया जा सकता है ।

५—मन्त्री—मन्त्री की उपयोगिता—मन्त्रणा—किस प्रकार तथा किस स्थान पर किया जाना चाहिये—मन्त्रिपरिषद्, संगठन—योग्यताएँ एवं कर्तव्य ।

६—गणतन्त्र, गणतन्त्र के लक्षण—गुण व दोष ।

७—प्राचीन भारतीय न्याय पद्धति ।

८—प्रमुख विचारकों का संक्षिप्त परिचय—
मनु, शुक्र, भीष्म, कौटिल्य ।

९—गांधीवाद ।

सहायक ग्रन्थ—

१. महाभारत—शान्तिपर्व
२. मनुस्मृतिः—सप्तम अध्याय ।
३. शुक्रनीतिसार
४. अर्थशास्त्र—कौटिल्य ।
५. हिन्दू पोलिटिकल थ्योरी—जायसवाल ।
६. अल्टेकर—स्टेट एण्ड गवर्नमेण्ट इन एन्सिएण्ट इण्डिया ।
७. हिन्दू पोलिटिकल थ्योरी—घोषाल ।
८. सावरेण्टी एन एन्सियण्ट इण्डिया—एच० एन० सिनहा ।

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

भारतीय राष्ट्रीय आन्दोलन एवं संवैधानिक विकास (१८८५-१९४६) व भारतीय गणतन्त्र का संविधान ।

सहायक ग्रन्थ—

१—भारतीय संविधान और शासन विकास—वी० वी० रघुवंशी ।
२—भारतीय राजनीति—जी० के० गहराना ।
३—भारत का संविधान—के० एल० वर्मा ।
४—भारतीय राष्ट्रपति और संविधान—मोहनलाल ।
५—लैण्डमार्क्स इन इण्डियन कांस्टीटयूशन एण्ड नेशनल डेवलपमेन्ट (हिन्दी अनुवाद)—जी० एन० सिंह ।
६—भारतीय राष्ट्रीय आन्दोलन व संवैधानिक विकास—जे० पी० सूद ।
७—भारतीय सरकार व राजनीति—एम० पी० शर्मा ।

अर्थशास्त्रम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

मुद्रा, बैङ्किङ्ग व विदेशी विनिमय

मुद्रा का परिमाण सिद्धान्त, बचत व विनियोग सिद्धान्त (Saving & Investment thoery), निर्देशांक—उनका निर्माण, महत्व व उनकी

सीमायें, मुद्रा स्फीति व अपस्फीति (Inflation & Deflation) साख--मुद्रा का निर्माण, मौद्रिक मान—स्वर्णमान, पत्र-मान ।

वैंकिग :—वैंकों के कार्य एवं महत्व, केन्द्रीय वैंक, साख—नियन्त्रण के ढंग, वैंकों का राष्ट्रियकरण ।

विदेशी विनिमय-दर उसका निर्धारण व उसमें परिवर्तन, स्वर्ण-विन्दु, क्रयशक्ति समता सिद्धान्त (Purchasing Power Party Theory), भुगतान सन्तुलन(Balance of Payments),अन्तर्राष्ट्रिय मौद्रिकसंस्थायें ।

कर निर्धारण के सिद्धान्त, सार्वजनिक व्यय, सार्वजनिक ऋण, राजकोषीय नीति (Fiscal Policy) राजस्व सम्बन्धी कौटिल्य के सिद्धान्त ।

सहायक ग्रन्थ—

१—मौद्रिक सिद्धान्त व संस्थायें	श्यामोहन अग्रवाल व वाल-चन्द्र श्रीवास्तव
२—मुद्रा वैंकिंग, विदेशी विनिमय अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार तथा राजस्व	आनन्द स्वरूप गर्ग
३—मुद्रा, चलन व अधिकोषण	सिंह एवं शुक्ल
४—मुद्रा, वैंकिंग, विदेशी विनिमय तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार	हजेला व परमार
५—मुद्रा तथा वैंकिंग	रतन व गोलवलकर
६—आदर्शमुद्रा व भारतीय वैंकिंग,	आदित्य मिश्र व वृजमोहन नागर
७—Money—Robertson	
८—An Outline of Money—Crowther	
९—Principles of Money and Banking—Moti Ram	
१०—कौटिलीय अर्थशास्त्र मीमांसा,	गोपाल दामोदर तामसकर

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

भारतीय अर्थ-व्यवस्था

१—भारतीय अर्थ-व्यवस्था की प्रमुख विशेषताएँ, प्राकृतिक साधन, सामाजिक पृष्ठभूमि, जनसंख्या सम्बन्धी समस्यायें, राष्ट्रिय आय ।

२—भारतीय कृषि व्यवस्था, पिछड़ेपन के कारण, कृषि की इकाई की समस्या, सामूहिक तथा सहकारी कृषि, खाद्यसमस्या, सिंचाई सम्बन्धी परियोजनायें, भूमिसुधार, सामुदायिक विकास योजनायें एवं राष्ट्रिय प्रसार सेवायें, कृषि, वित्त, सहकारिता।

३—भारतीय औद्योगिक व्यवस्था—औद्योगिक नीति, औद्योगिकीकरण की समस्यायें, प्रमुख बड़े उद्योग, लोहा इस्पात, सूती वस्त्र, जूट, चीनी, कोयला तथा चाय, लघु एवं कुटीर उद्योग, विदेशी पूंजी—औद्योगिक-सम्बन्ध, श्रम-संगठन, श्रम-कल्याण तथा सामाजिक सुरक्षा, औद्योगिक-विवाद।

४—विदेशी व्यापार—परिणाम, दिशायें एवं गठन, आयात निर्यात नीति।

५—भारतीय नियोजन—ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, पंचवर्षीय योजनाओं की प्रगति तथा समीक्षा।

सहायक ग्रन्थ—

१—भारतीय अर्थशास्त्र	डयूवेट एवं सिंह
२—भारतीय अर्थशास्त्र की समस्यायें	पी० सी० जैन
३—Indian Economy–Its Nature and Problems	Alak Ghosh
४—नियोजन	रघुनाथशरण जौहरी
५—पंचवर्षीय योजनायें	भारत सरकार
६—Indian Rural Problems	Nanavati & Arjaria

इतिहासः

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

अर्वाचीन भारत ५०

पाठ्य ग्रन्थ—

१—अर्वाचीन भारत, डा० ईश्वरीप्रसाद और सूबेदार, इण्डियन प्रेस, इलाहाबाद।

२—आधुनिक भारत का इतिहास, सरकार और दत्त, इण्डियन प्रेस, इलाहाबाद।

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

आधुनिक योरप

(नव जागरण काल से द्वितीय विश्वयुद्ध तक)

पाठ्य ग्रन्थ—

१—आधुनिक योरप का इतिहास, डा० हीरालाल, नन्दकिशोर एण्ड सन्स, वाराणसी।

१—आधुनिक योरप, सत्यकेतु विद्यालंकार।

२—अर्वाचीन योरप

प्राचीनभारतीयेतिहासः संस्कृतिश्च

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

भारतीय धर्म और दर्शन के मूलतत्त्व

पाठ्य ग्रन्थ—

(१) भारतीय दर्शन—बलदेव उपाध्याय, शारदा मन्दिर काशी।

(२) धर्म और दर्शन—बलदेव उपाध्याय, " " "

(३) भारतीय दर्शन—दत्त और चटर्जी।

सहायक ग्रन्थ—

(१) भारतीयदर्शनसार—बलदेव उपाध्याय, सस्ता सा० मं० नई दिल्ली।

(२) गीतारहस्य—तिलक

(३) भागवतसम्प्रदाय—बलदेव उपाध्याय

(४) वैदिक धर्म और दर्शन—कीथ, अनु० डा० सूर्यकान्त, मोतीलाल बनारसीदास. वाराणसी।

(५) सर्वदर्शनसंग्रह

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

भारतीय कला का परिचय

पाठ्य ग्रन्थ---

(१) भारतीय मूर्तिकला---रायकृष्णदास, नागरीप्रचारिणी सभा, काशी।
(२) भारतीयचित्रकला, ,,
(३) भारतीय वास्तुकला, डा० परमेश्वरीलाल गुप्त, ना० प्र० सभा, काशी।
(४) रूपमण्डन (विविध देवताओं का स्वरूप लक्षण) सम्पादक—वलराम श्रीवास्तव।

सहायक ग्रन्थ—

(१) History of Indian and Indonesian Art—A. K. Coomaraswami.
(२) The Art Architecture of India.—B. Rolland
(३) समराङ्गण सूत्रधार (मूर्तिपरक अंश)
(४) मानसार (मूर्तिपरक अंश)
(५) विष्णुधर्मोत्तर (तृतीयखण्ड का मूर्तिपरक अंश)

अथवा

संस्कृत साहित्य का इतिहास

पाठ्य ग्रन्थ—

(१) संस्कृत साहित्य का इतिहास, पं० वलदेव उपाध्याय, शारदा मन्दिर, काशी।
(२) संस्कृत साहित्य का संक्षिप्त इतिहास, वाचस्पति गैरोला।

सहायक ग्रन्थ—

(१) संस्कृत साहित्य का बृहद इतिहास, वाचस्पति गैरोला, चौखम्बा विद्याभवन, काशी।
(२) संस्कृत साहित्य का इतिहास, कीथ, अनु०, डा० मंगलदेव शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी।

(३) प्राचीन भारतीय साहित्य भाग–१ विन्टरनिट्ज
अनु० लाजपतराय, मोतीलाल बनारसीदास, काशी ।

भूगोलः

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

भारत

भारतीय राज्यों का विस्तृत भौगोलिक अध्ययन। भारतीय पंचवर्षीय योजनाओं का अध्ययन ।

प्रायोगिक भूगोल

सर्वेक्षण की विधियां—निम्न उपकरणों द्वारा दिये हुये क्षेत्र का सर्वेक्षण—

(१) श्रृङ्खला एवं फीता ।
(२) समपार्श्वीय दिक् सूचक ।

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

ग्रेट ब्रिटेन, सोवियत संघ और संयुक्त राष्ट्र अमेरिका का भौगोलिक अध्ययन—

स्थिति, सीमा विस्तार, प्राकृतिक रचना एवं जलवायु । खनिज कृषि एवं उद्योग । यातायात के प्रमुख साधन, व्यापार । जनसंख्या, नगर एवं बन्दरगाह ।

प्रायोगिक भूगोल

सर्वेक्षण की विधियां—निम्नलिखित उपकरणों द्वारा दिये हुए क्षेत्र का सर्वेक्षण—
समपटल ।

हिन्दी

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

प्राचीन काव्य और हिन्दी साहित्य का इतिहास

प्रष्टव्य—पद्यार्थ, प्राचीन हिन्दी काव्य का विकास क्रम, कवि समीक्षा मूल्यांकन और शब्द-शक्ति सम्बन्धी प्रश्न ।

पद्यार्थ— २१

इतिहास और समीक्षा २१

रस ८

(क) १—हिन्दी काव्य धारा भाग— डा० शम्भुनाथ सिंह तथा डा० ब्रजविलास ।

(चन्दवरदाई और विद्यापति को छोड़कर)

(ख) रस—रस-निष्पत्ति सम्बन्धी विभिन्न सिद्धान्तों का सामान्य ज्ञान, साधारणीकरण का स्वरूप, आधुनिक काव्य में रस की स्थिति ।

(ग) शब्द शक्ति—शब्द शक्तियों का सामान्य ज्ञान, रस और ध्वनि-सिद्धान्तों का तुलनात्मक अध्ययन, आधुनिक काव्य में उनका प्रयोग ।

सहायक ग्रन्थ—

१—हिन्दी काव्य की सामाजिक भूमिका—डा० शम्भुनाथ सिंह
(प्र० चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी)

२—हिन्दी साहित्य की इतिहास पं० रामचन्द शुक्ल

३—हिन्दी साहित्य की भूमिका डा० हजारी प्रसाद द्विवेदी

४—हिन्दी साहिय का अतीत पं० विश्वनाथ प्रसाद मिश्र

५—रस-मीमांसा पं० रामचन्द्र शुक्ल

६—काव्यांगकौमुदी भाग—३ पं० विश्वनाथ प्रसाद मिश्र ।

७—काव्य-प्रदीप रामवहोरी शुक्ल ।

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

५०

सामान्य गद्य और शैलियाँ

प्रष्टव्य—गद्यार्थ, गद्य लेखकों की समीक्षा, गद्यरूपों और शैलियों का विवेचन तथा मूल्यांकन ।

गद्यार्थ २१

समीक्षा २६

पाठ्य ग्रन्थ--

१--गद्यकाव्य-तरंगिणी--डा० जगन्नाथ प्रसाद शर्मा।

सहायक ग्रन्थ--

१--भारतीय साहित्य की रूपरेखा--डा० भोलाशंकर व्यास।

२--हिन्दी की गद्य शैली का विकास--डा० जगन्नाथ शर्मा।

४--साहित्य के रूप--चन्द्रशेखर मिश्र।

३--काव्य के रूप--गुलाव राय

५--हिन्दी साहित्य का इतिहास--पं० रामचन्द्र शुक्ल।

नेपाली

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

पाठ्य ग्रन्थ--

(क) नेपालीगद्यसंग्रह, भाग ३ (काम चलाऊ संस्करण)
ने० भा० प्र० सं०

(ख) लक्ष्मीनिबन्धसंग्रह--स्व० महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
निम्नांकित अंश--

१--श्रीगणेशाय नमः, २--नेपालीसाहित्यको, ३--हाई हाई अंग्रेजी, ४--के नेपालसानो, ६--२, ५--पण्डितलेखनाथको, ६--शिक्षा, ७--जुंघा।

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

पाठ्यग्रन्थ--

(क) लक्ष्मीपूजा (नाटक) कविशिरोमणि लेखनाथ पौडेल।

अथवा

सिद्धार्थनाटक--श्रीभीमनिधि तिवारी।

(ख) प्रह्लाद (नाटक) श्रीवालकृष्ण सम।

सहायक ग्रन्थ—

१. नेपाली साहित्यको इतिहास ।

२. नेपाली साहित्यको भूमिका—श्रीयज्ञनाथ सत्याल ।

३. समालोचनाको सिद्धान्त—श्रीयदुनाथ खनाल ।

पालिः

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

(क) सुत्तनिपातो १–१२ सुत्तानि । २५

(ख) सच्चसङ्गहो, प्र० हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयाग । २५

अष्टमं प्रश्नपत्रम्—

(क) अनुवादः (संस्कृताद् अथवा हिन्दीभाषातः पालिभाषायाम्) १५

सहायक ग्रन्थ—

पालिमहाव्याकरण—भिक्षु जगदीश काश्यप (पृ० १–१०४ के आधार पर)

(ख) व्याकरणम्—कच्चायनव्याकरणे सन्धिकप्पे पठमो कण्डो, दुतियो कण्डो, ततियो कण्डो, चतुत्थो कण्डो, पंचमो कण्डो, कारककप्पो । २०

(कच्चायन व्याकरण—सं० लक्ष्मीनारायण तिवारी, एवं बीरबल शर्मा)

(ग) पालिसाहित्येतिहासः, पालिः संस्कृतञ्च, त्रिपिटकसाहित्यस्य वर्गीकरणम्, १५

बुद्धस्य जीवनी, संगीतयः, अष्टादश निकायाः ।

सहायक ग्रन्थ—

१. पालि महाव्याकरण—भिक्षुजगदीशकाश्यप ।

२. पालि साहित्यका इतिहास—डा० भरतसिंह उपाध्याय ।

३. हिन्दी आफ इण्डियन लिटरेचर—विन्टरनिट्ज ।

प्राकृतम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम्—

(क) द्रव्यसंग्रहः नेमिचन्द्राचार्यप्रणीतः । २०

(ख) प्राकृतप्रकाशस्य तृतीयः परिच्छेदः वररुचिकृतः । १५
(ग) अनुवादः प्राकृतात् संस्कृते संस्कृतात् प्राकृते च । १५

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

(क) अर्हत्प्रवचनस्य १–५ अध्यायाः । २०
(ख) प्राकृतप्रकाशस्य चतुर्थः परिच्छेदः । १५
(ग) अनुवादः प्राकृतात् संस्कृते संस्कृतात् प्राकृते च । १५

राजशास्त्रदर्शनम्

(केवलं 'क' वर्गे गृहीतप्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रविषयकाणामेव छात्राणां कृते)

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

मनुस्मृतेः राजधर्मप्रकरणस्य ७, ८, ९ अध्यायाः । ५०

अष्टमं प्रश्नपत्रम् ५०

न्यायरत्नावली

विज्ञानम्

शास्त्री द्वितीय खण्ड में दो प्रश्नपत्र होंगे ।

(क) अकार्बनिक रसायन ३५ सिद्धान्त + १५ प्रयोग = ५०
(ख) जीव विज्ञान ।

अथवा

भौतिक विज्ञान प्रकाश, चुम्बकत्व तथा विद्युत्)

विशेषः—प्रयोगात्मक परीक्षा में उत्तीर्णता हेतु ३३ प्रतिशत अङ्क प्राप्त करना आवश्यक है अर्थात् ३० अङ्कों में से ११ अङ्क प्राप्त करना होगा एवं सिद्धान्त में उत्तीर्णता हेतु ७० अङ्कों में [कम से कम २३ अङ्क प्राप्त करना आवश्यक है ।

सप्तमं प्रश्नपत्रम्

अकार्बनिक रसायनशास्त्र

सैद्धान्तिक ३५

निम्नलिखित तत्त्वों का साधारण ज्ञान-सोडियम पोटेसियम, कैलशियम, स्ट्रांसियम, वेरियम, अल्युमिनियम, कार्बन, आक्सीजन, सल्फर (गन्धक),

क्लोरीन, ब्रोमीन एवं आयोडीन आवर्त सारणी का वर्गीकरण (Periodic classification) की दृष्टि से निम्नलिखित तत्वों तथा उनके यौगिकों का विशद ज्ञान ।

१ शून्य वर्ग (0 Group) के तत्व ।

२. लिथियम, हाइड्रोजन, सम स्थानिको (Isotepcs) के सहित । हाइड्रोजन पर आक्साइड, तांबा, स्वर्ण, रौप्य ।

३. वेरियम, मंगनेसियम, कैडमियम, पारा, रेडियम ।

४. वोरोन, सिलिकन, टीन, सीसा ।

प्रायोगिक अंश (रसायन शास्त्र) १५

वैज्ञानिक प्रणाली से (४ अवयव से अधिक न हों) मिश्रण का विश्लेषण ।

निम्नलिखित अवयवों का भारात्मक विश्लेषण :—

वेरियम्, स्वर्ण, चांदी, ताम्र, जस्ता, सीसा, लोहा, सल्फेट (So_4) क्लोरीन ।

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

जीवविज्ञान (वनपति विज्ञान तथा प्राणि विज्ञान)

(भौतिक विज्ञान के विकल्प में)

सैद्धान्तिक ८५

जीवकोष. प्राणी कोष एवं प्राणी उत्तक, एवं उनके कार्य, प्राणियों की आकृति तथा क्रियायें (Structure & Functions), जीवन धारायें तथा प्रजनन प्रणाली (Alternation of generation and reproduction sexual & Parthenogenetic)

प्राणियों का वर्गीकरण तथा हाइड्रा युग्लेना (Euglena), पेरमोसियम (Paramocccem), फेसिओला (Fasciola), Liver Fluke टीनिया (Taenia), एसकारिस, पाइला, मेढ़क (Rana) एवं खरगोश का अध्ययन ।

सम्पूर्ण जीव की फिजियोलोजी तथा प्रत्येक तन्त्र, अङ्ग एवं कोष की कार्य-प्रणाली, विशेष रूप से किसी स्तन्यपायी जीव की, अण्ड से लेकर पूर्णावस्था तक पूरा जीवन इतिहास, मेढ़क, मनुष्य एवं पक्षी। एक कोषीय प्राणी (Protozoa) एवं पतंग (Arthopoda) की आकृति, फिजियोलोजी तथा पारिस्थातिकी (Ecology) एवं मनुष्य के साथ सम्वन्ध।

प्रायोगिक अंश (जीव विज्ञान) १५

निम्नलिखित प्राणियों का अध्ययन (समूह अथवा एकक Culture or Slides)—अमीवा, युग्लेना, पेरामोसियम, हाइड्रा, फैसीओला, टीनिया, एसकरिस, प्लसमेडियम (मलेरिया के जीवाणु), हिरूडिनेरिया (जोक), एकक एवं सेकशन सहित; मच्छड़ (एनोफिलिस तथा क्युलेक्स)। जीवित कोष तथा कोष विभाजन का अध्ययन।

निम्नलिखित प्राणियों का व्यवच्छेद (Dissection) :—

मेंढ़क, खरगोश (अथवा अन्य कोई स्तन्यपायी जीव)

भीतरी अङ्ग, पाचन, रक्त परिवहन, स्नायु तन्त्र।

कंकाल तन्त्र, मेंढ़क, पक्षी या खरगोश (या अन्य कोई स्तन्यपायी)

विभिन्न प्रकार के कोष तथा उत्तक एवं तन्त्रों के सेक्शन का अध्ययन (स्लाइड द्वारा) प्राणी विज्ञान सम्वन्धी स्लाइड तैयार करना, सिखाना। प्रकृति का अध्ययन से प्राणियों के पिषय में ज्ञान संग्रहालयों (Museums) तथा अजायबघरों एवं वगीचों (Zoological Garden) का भ्रमण एवं अवलोकन। (Nature study and Collection and materials)

भौतिक विज्ञान

(जीवविज्ञान के विकल्प में) ३५

सैद्धान्तिक

भौतिक प्रकाश विज्ञान (Physical optics) प्रकाश प्रकृति एवं प्रसरण।

प्रकाश के सिद्धान्त, परावर्तन और तरंग सिद्धान्त
वर्तन और तरंग सिद्धान्त प्रकाशका व्यतिकरण (Interference)
प्रकास का विवर्तन (Diffraction) प्रकाश का ध्रुवन (Polarisation)
परावर्तन तथा वर्तन: लेन्स, प्रकाश सम्बन्धी यन्त्रों वर्णाली; दीप्तिमापन, दीप्तिमान तथा दीप्तिहीन वस्तुओं का रंग।
विद्युत विभव, कुलम्वका नियम, विद्युतीय क्षेत्र, विद्युतधारा, प्रतिरोध, ओह्म का नियम।
विद्युतधाराओं का चुम्बकीय प्रभाव। तापीय प्रभाव। रासायनिक प्रभाव।
विद्युत चुम्वकीय उपपादन (Induction)। विद्युत का व्यवसायिक उपयोग। विद्युत यन्त्रों की उपयोगिता। विद्युत शक्ति का प्रेषण एवं वितरण।
विद्युत चुम्वकीय तरंगें तथा उनका उपयोग
कैथोड किरणों, x- किरण, तेजोद्‌गिरण (Radio Activity) एवं परमाणु रचना।

प्रायोगिक अंश (भौतिक विज्ञान) १५

१—दीप्तिमापन—दो प्रकाश स्रोतों की कैण्डिल पावर की तुलना, रूप :— कोर्ड मीटर द्वारा करना।
२—सेक्सटेण्ट यन्त्र द्वारा ऊँचाई नापना।
३—प्रिज्म का आकिरण क्षमता (Dispersion Power) निकालना।
४—मेगनेटोमीटर द्वारा 'H' का मान निकालना।
५—पोटेनशियोमीटर द्वारा दो सेलों के वि० वा० वलों की तुलना करना।
६—पोस्ट-आफिस-वक्स द्वारा तार का प्रतिरोध मापना।
७—टैंजेंट गलवनोमीटर द्वारा दो प्रतिरोधों की तुलना करना।

८—एम्मीटर एवं वोल्टमीटर द्वारा ओह्म के नियम का सत्यापन।

९—टैंजेण्ट गैलवनोमीटर द्वारा वृत्ताकार वेष्टन के अक्षपट, उसके चुम्बकीय क्षेत्र की तीव्रता के परिवर्तन का अध्ययन।

सहायक ग्रन्थ—

किंग एवं काल्डवेल (College Chemistry)
पार्टिंगटन Text Book of Inorganic Chemistry
सिंह एवं सिंह अकार्बनिक रसायन Inorganic Chemistry
तुली एवं सोनी Refresher Course in B. Sc. Inorganic Chemistry
सत्य प्रकाश एवं तिवारी— Advanced Chemical Calculations.
सेठी— प्रकास विज्ञान
काशी हिन्दू विश्वविद्यालय, १) प्रकाशिकी
हिन्दी प्रकाशन २) विद्युत और चुम्बकत्व
आरोरा: Refresher Course in B. Sc. Physics.
कार्ल पी० स्वानसन कोशिका (The Cell)
मैक्लरय कोशिका कार्यिकी एवं जीवरसायन Cell Physiology and Bio-Chemistry
वोनेट तथा मिल्स— आनुवंशिकी (Heredity)
वालेस एवं सर्वं— अनुकूलन (Adaptation)
मुस्मैन— प्राणियों की वृद्धि तथा परिवर्धन (Animal Growth and Development)
स्मिट नील्सन— प्राणिशरीर का क्रिया विज्ञान (Animal Physiology)
हेन्सन जन्तु विविधता (Animal Diversity)
डेथियर तथा स्टेलर प्राणी व्यवहार (Animal Behaviour)
वेटीस— सृष्टि का मानव

जडन	Invertebrate Zoology
जडन	Chordate Zoology
पार्कर एवं हेसवेल	Text Book of Zoology Vols. I and II
हेगनर एवं स्टाइलरा	College Zoology
मुरलीधर श्रीवास्तव	Comparative Anatomy of Vertebrates.

तुलनात्मकदर्शनम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

भारतीय दर्शन की रूपरेखा

विषय प्रवेश:—दर्शन का स्वरूप, भारतीय दर्शन एवं पाश्चात्य दर्शन की तुलना, विभिन्न भारतीय दर्शनों की सामान्य विशेषताएँ, भारतीय दर्शन की विभिन्न शाखाएँ–चार्वाक दर्शन,जैन दर्शन,बौद्ध दर्शन और उनके सम्प्रदाय,वेदों एवं उपनिषदों के दार्शनिक विचार, उपनिषदों में परवर्ती भारतीय दर्शनों के मूल,गीतादर्शन,न्यायदर्शन के ज्ञान का सिद्धान्त एवं ईश्वरवाद-वैशेषिक दर्शन का अनुवाद, सांख्य-योगदर्शन का प्रकृतिपुरुषविषयक सिद्धान्त, सत्कार्यवाद-विकासवाद, मीमांसादर्शन का ज्ञान का सिद्धान्त एवं धर्मविचार,अन्य भारतीय दर्शनों की अद्वैत वेदान्त द्वारा आलोचना, अद्वैत वेदान्त के जगत्, माया, ब्रह्म, ईश्वर, जीव तथा मुक्ति के विषय में विचार, रामानुज का ईश्वरवादी वेदान्त।

पाठ्य ग्रन्थ—–

१. सर्वदर्शनसंग्रह-माधवाचार्य (पाठ्यक्रम में निर्धारित विषयों से सम्बद्ध अंश)।
२. भारतीय दर्शन–दत्त एवं चट्टोपाध्याय (अनूदित)।
३. भारतीय दर्शन के मूलतत्व–प्रो० हिरियन्ना (अनूदित)।
४. भारतीय दर्शन की कहानी–श्री संगमलाल पांडेय।
५. भारतीय दर्शन–डॉ० देवराज और तिवारी।
६. भारतीय दर्शन–डॉ० चन्द्रधर शर्मा।
७, भारतीय दर्शन–पण्डित बलदेव उपाध्याय।

सहायक ग्रन्थ—

१. भारतीय दर्शन की रूपरेखा–प्रो० हिरियन्ना (अनूदित)।
२. Indian Philosophy, Vols. I & II.—Dr. Radhakrishnan.
३. History of Indian Philosophy, Vol. I.—S. N. Dasgupta.

विशेष :—

उपर्युक्त पाठ्यक्रम में निर्धारित संस्कृत मूलग्रन्थों से विषय मात्र के आधार पर तुलनात्मक एव आलोचनात्मक प्रश्न पूछे जायेंगे।

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

पाश्चात्य दर्शन की रूपरेखा

(क) प्राचीन युग :—

पाश्चात्य दार्शनिकों की दर्शनविषयक धारणा, दर्शन का विज्ञान व धर्म से भेद–प्राचीन ग्रीक दार्शनिक विचारधारा की विभिन्न प्रवृत्तियाँ तथा उनका प्लेटो एवं अरस्तु में चरम उत्कर्ष।

(ख) मध्य युग :—

मध्यकालीन ईसाई विचारारा की पृष्ठभूमि एवं उनकी विशेषताएँ–सन्त आगस्टाइन, सन्त टामस एक्विनस।

(ग) आधुनिक युग :—

आधुनिक पाश्चात्य दर्शन की मध्यकालीन पाश्चात्य दर्शन से विभिन्नताएँ एवं उसकी प्रमुख विशेषताएँ–देकार्त, स्पिनोजा, लाइबनित्ज, लौक, बार्क्लें, ह्यम काण्ट का आलोचनात्मक विज्ञानवाद, हेगेल का निरपेक्ष विज्ञानवाद।

पाठ्य ग्रन्थ—

१. पाश्चात्य दर्शन का इतिहास-एफ० थिल्ली (अनूदित), सेन्ट्रल बुक डिपो इलाहाबाद।
२ आधुनिक दर्शन की भूमिका—श्री संगमलाल पाण्डेय।
३. पूर्वी और पश्चिमी दर्शन—डॉ० देवराज।
४. पाश्चात्य दर्शन—डॉ० चन्द्रधर शर्मा।
५. पश्चिमी दर्शन—डॉ० दीवान चन्द्र।

सहायक ग्रन्थ—

१. दर्शन की कहानी—विल डूरेण्ट (अनूदित), किताब महल, इलाहाबाद।
२. History of Philosophy-F Thilly.
३. History of Western Philosophy—B. Russel.

समाजशास्त्रम्

सप्तमं प्रश्नपत्रम् ५०

समाजशास्त्र के सिद्धान्त

सामाजिक प्रक्रियाओं का अर्थ एवं महत्व। प्रमुख सामाजिक प्रक्रियाएँ—विभेदीकरण संस्करण, सहयोग, संघर्ष एवं प्रतिस्पर्धा।

सामाजिक नियन्त्रण का अर्थ एवं महत्व। सामाजिक नियन्त्रण के साधन—प्रथा, धर्म, शिक्षा, जनमत एवं विधान। सामाजिक नियन्त्रण के माध्यम—परिवार, राज्य, धार्मिक संस्थाएँ एवं कला।

सामाजिक परिवर्तन की अवधारणा। सामाजिक परिवर्तन के कारक—प्रोद्योगिक-आर्थिक एवं सामाजिक कारक।

सामाजिक परिवर्तन, उद्विकास एवं प्रगति की अवधारणाएँ।

सहायक ग्रन्थ—

१. समाजशास्त्र परिचय	रामपाल सिंह गौड़।
२. समाजशास्त्र के सिद्धान्त एवं प्रयोग	राजाराम शास्त्री।
३. समाजशास्त्र के सिद्धान्त	सक्सेना एवं मुखर्जी।
४. सोशियेलॉजी	एच० एम० जानसन।
५. सोसियेलाजी	टी० वी० वौट्टोमोर।
६. सिस्टेमेटिक सोशियेलाजी	कार्ल मानहाइम।

अष्टमं प्रश्नपत्रम्

सामाजिक विघटन एवं पुनर्निर्माण ५०

सामाजिक विघटन की अवधारणा। सामाजिक विघटन के कारक, सिद्धान्त एवं परिणाम।

सामाजिक विघटन के प्रमुख रूप—वैयक्तिक विघटन, पारिवारिक विघटन, सामुदायिक विघटन एवं अन्तराष्ट्रीय विघटन ।

अपराध की समाजशास्त्रीय अवधारणा । बाल अपराध, आवारापन तथा भगेडूपन, आत्महत्या । मद्यपान, वेश्यावृत्ति, भिक्षावृत्ति, निर्धनता एवं बेकारी । प्रमुख राष्ट्रीय समस्याएँ—जातिवाद एवं अस्पृश्यता, सम्प्रदायवाद, भाषावाद, क्षेत्रवाद, सार्वजनिक भ्रष्टाचार तथा जनसंख्या अतिरेक ।

सामाजिक नियोजन एव पुर्नर्निर्माण का अर्थ एवं महत्व । भारत में पुर्नर्निर्माण के प्रयास एवं योजनाएँ । सामुदायिक विकास । परिवार नियोजन । शैक्षणिक पुर्नर्निर्माण । भारत के समाज कल्याण के प्रमुख क्षेत्र—श्रम-कल्याण, शिशु एवं मातृ-कल्याण, हरिजन एवं जनजातीय कल्याण ।

सहायक ग्रन्थ—

१. सामाजिक विघटन	सरला दुबे ।
२. सामाजिक विघटन	मदनमोहन सक्सेना ।
३. भारत में समाज कल्याण एवं सुरक्षा	रवीन्द्रनाथ मुखर्जी ।
४. सोशल डिस आर्गनाइजेशन	एलियट एण्ड मेरिल ।
५. सोशल डिसआर्गेनाइजेशन	फेरिस ।

ऐच्छिकः अतिरिक्तो विषयः

अंग्रेजी

There shall be One Paper of 50 marks Constiting of a long essay on a general subject; questions on the subject matter of the prescribed book and also of other exercises in Composition, Translation, Applied Grammar and Vocabulary.

PRESCRIBED BOOKS :—

English Essays of Today–Published by the Oxford Uni-

versity Press, The following essays of this book are prescribed :—

(i) The Onion Eater—by Hilare Bellec.

(ii) On the Pleasure of No Longer Being young-by G. K. Chesterton.

(iii) Quality–by John Galsworthy.

(iv) About Bathrooms–by A. P. Herbert.

(v) Superstitions–by Aldous Huxley.

(vi) How to Live Long–by B. V. Knox.

(vii) The Wind Willy–by E. V. Lucas.

(viii) The Honey Box–by Robert Lynd.

(ix) The Blessings of Adam–by C. E. Montague.

(x) Walking–by G. M. Trevelyan.

DISTRIBUTION OF MARKS :—

1.	Questions on the text	10
2.	Essay	10
3.	Translation	
	(i) From English into Hindi	8
	(ii) From Hindi into Fnglish	8
4.	Applied Grammar	6
5.	Vocabulary	6

BOOKS RECOMMENDED :—

1. Fowler : Modern English Usage (O. U. P.)
2. Rowe and Webb : Hints on the Study of English (Macmillan & Co.)
3. B. D. Graver : Advanced English Practice (O. U. P.)

आचार्यपरीक्षा

प्रवेशनियमः

१—आचार्यपरीक्षायां वक्ष्यमाणपरीक्षामुत्तीर्णाः अन्वेतुमर्हन्ति ।

(१) शास्त्रिपरीक्षा—वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य ।

(२) शास्त्रिपरीक्षा—काशीहिन्दूविश्वविद्यालयस्य ।

(३) शास्त्रिपरीक्षा—लक्ष्मणपुरीयविश्वविद्यालयस्य ।

(४) शास्त्रिपरीक्षा—(नवीनपाठ्यक्रमेण) विहारसंस्कृतसमितेः ।
कामेश्वर सिंह दरभंगाविश्वविद्यालयस्य ।

(५) बी० ए० परीक्षा (संस्कृतेन सह) विश्वविद्यालयान्तराणाम् ।

(७) वेदालङ्कारपरीक्षा—हरद्वारकांगड़ीगुरुकुलविश्वविद्यालयस्य ।

(८) विद्यालङ्कारपरीक्षा ,, ,, ,,

(९) तीर्थपरीक्षा वंगीयसंस्कृतशिक्षापरिषदः ।

(१०) शास्त्रिपरीक्षा (संस्कृतेन सह) काशीविद्यापीठस्य ।

२—शास्त्रिपरीक्षायां गृहीतः कवर्गीयो विषय एव आचार्यपरीक्षायां ग्रहीतुं शक्यते । किन्तु

१—नव्यव्याकरणे समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः प्राचीनव्याकरणाचार्यपरीक्षायामपि अन्वेतुमर्हति ।

२—प्राचीनन्यायवैशेषिकविषये समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः प्राचीनव्याकरणाचार्यपरीक्षायामपि अन्वेतुमर्हति ।

३—नव्यन्याये समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः प्राचीनन्यायवैशेषिकाचार्यपरीक्षायामपि अन्वेतुमर्हति ।

४—वेदान्ते समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः सर्वविषस्य वेदान्तस्य पूर्वमीमांसायाश्च आचार्यपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

५—वेदे समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः वेदनैरुक्तप्रक्रियाया आचार्यपरीक्षायामपि अन्वेतुमर्हति ।

६—नव्यव्याकरणं, प्राचीनव्याकरणं, साहित्यं, धर्मशास्त्रं, पुराणेतिहास दर्शनस्य कमपि विभागं वा गृहीत्वा समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षश्छात्रः पुराणेतिहासस्य, सांख्ययोगस्य च आचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

७—(क) आगमस्य अथवा दर्शनस्य कस्या अपि शाखाया शास्त्रिपरीक्षामुत्तीर्णश्छात्रो योगतन्त्रस्याचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(ख) 'क' वर्गीयविषयेषु प्राचीनराजनीत्यर्थशास्त्रं, नव्यव्याकरणं नव्यन्यायं, मीमांसां, वेदान्तं, धर्मशास्त्रं वा गृहीत्वोत्तीर्णशास्त्रिपरीक्ष प्राचीनराजनीत्यर्थशास्त्रस्य आचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

(ग) 'क' वर्गीयविषयेषु वेदं, ज्यौतिषं, पौरोहित्यं, गणितं, स्थविरवादं जैनागमं च विहाय अन्य'क'वर्गीयविषयं गृहीत्वोत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षो रामानन्दवेदान्तस्य आचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

८—दर्शनस्य विभिन्नेषु विषयेषु कमप्येकमाश्रित्य समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षश्छात्रः दर्शनाचार्यपरीक्षायाम् अन्वेतुमर्हति ।

९—उत्तीर्णपौरोहित्यशास्त्रिपरीक्षः कर्मकाण्डशास्त्रिपरीक्षः (का० हि० वि० वि०) वा वेद–पुराणेतिहास–सांख्ययोगाचार्यपरीक्षासु अन्वेतुमर्हति ।

१०—एकस्मिन्विषये समुत्तीर्णाचार्यपरीक्षः वेदनव्यव्याकरणनव्यन्यायगणितसिद्धान्तज्योतिषेतरविषयेष्वाचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

११—वेदालङ्कारपरीक्षामुत्तीर्णः केवलं वेदनैरुक्तप्रक्रियायाः साहित्यस्य च आचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

१२—विद्यालङ्कारपरीक्षामुत्तीर्णः साहित्यस्य दर्शनस्य च आचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हति ।

१३—संस्कृतविषयेण सह समुत्तीर्णं बी० ए० परीक्षः समुत्तीर्णाधुनिकशास्त्रिपरीक्षश्च वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य आचार्यपरीक्षायां वेदनव्यव्याकरणनव्यन्यायसिद्धान्तज्यौतिषातिरिक्तं विषयम् अवलम्ब्यैव अन्वेतुमर्हति ।

(क) दर्शनं पालिविषयं वा गृहीत्वा एम० ए० परीक्षामुत्तीर्णः बौद्ध-दर्शनाचार्यस्य प्रथमखण्डेऽन्वेतुमर्हति, किन्तु यदि तेन भारतीयदर्शनानाम् एको वर्गोऽधिगतः स्यात्, वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्योत्तरमध्यमापरीक्षां तत्समकक्षसंस्कृतमध्यमापरीक्षां वोत्तीर्णो भवेत्।

१४—स्थविरवादे 'ख' वर्गे पालिभाषायां वा समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः पालिभाषायां समुत्तीर्ण एम० ए० परीक्षो वा पालिविषयस्याचार्यपरीक्षाया-मन्वेतुमर्हति।

१५—जैनागमे 'ख'वर्गे प्राकृतभाषायां वा समुत्तीर्णशास्त्रिपरीक्षः प्राकृत-विषयस्याचार्यं परीक्षायामन्वेतुमर्हति।

(क) 'क' वर्गे वेदान्तं, न्यायं, जैनदर्शनं, मीमांसादर्शनं वा गृहीत्वा शास्त्रिपरीक्षोत्तीर्णः अथवा समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः बौद्धदर्शनाचार्य-प्रथमखण्डेऽ-न्वेतुमर्हति।

किन्तु वाराणसेयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य शास्त्रिपरीक्षाव्यतिरिक्तासु तासु-तासु अधिकृतपरीक्षासु उत्तीर्णैः अस्यां आचार्यपरीक्षायां अन्वेतुमिच्छद्भिः परीक्षार्थिभिः आवेदनपत्रपूरणात् प्रागेव तत्तत्परीक्षोत्तरणप्रमाणपत्रस्य प्रमाणितां प्रतिलिपिं प्रेष्य प्रस्तोतुः कार्यालयात् विशेषानुमतिर्ग्राह्या।

१६—आचार्यपरीक्षायाः प्रथमवर्षे यो यं विषयमवलम्ब्योत्तीर्णः स तस्मिन्नेव विषये द्वितीयवर्षपरीक्षायां तत्रोत्तीर्णः तृतीयपरीक्षायामन्वेतु-मर्हति।

३ इयं परीक्षा त्रिषु वर्षेषु पूर्णा भविष्यति। अस्यां परीक्षायां वक्ष्य-माणेषु विषयेषु एको विषयः ग्राह्यो भविष्यति। प्रतिखण्डं चत्वारि प्रश्न-पत्राणि एकैकस्य प्रश्नपत्रस्य पंचाशत् (५०) पूर्णाङ्काः भविष्यन्ति। समष्टौ प्रतिशतं ४५ अङ्कानां लाभः उत्तरणप्रयोजको भविष्यति। तृतीये वर्षे वाक्परीक्षा भविष्यति, यस्याः पूर्णाङ्काः पञ्चाशत् भविष्यन्ति।

४—पाठ्यक्रमः

इयं परीक्षा वक्ष्यमाणेषु विषयेषु भविष्यति—

१. ऋग्वेदः २. शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः) ३. कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः) ४. सामवेदः ५. अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः) ६. वेदनैरुक्तप्रक्रिया ७. प्राचीनव्याकरणम् ८. नव्यव्याकरणम् ९. साहित्यम् १०. प्राचीनन्यायवैशेषिकम् ११. नव्यन्यायः १२. सांख्ययोगम् १३. पूर्वमीमांसा १४. शाङ्करवेदान्तः १५. रामानुजवेदान्तः १६. मध्ववेदान्तः १७. निम्बार्कवेदान्तः १८. गौडीयवेदान्तः १९. वल्लभवेदान्तः २०. रामानन्दवेदान्तः २१. दर्शनम् २२. जैनदर्शनम् २३. बौद्धदर्शनम् २४. आगमः, २५. योगतन्त्रम्, २६. सिद्धान्तज्यौतिषम् २७. फलितज्यौतिषम् २८. गणितम् २९. धर्मशास्त्रम् ३०. पुराणेतिहासम् ३१. पालिः ३२. प्राकृतम् ३३. प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रम् ३४. तुलनात्मकदर्शनम् ।

प्रथमखण्डम्

ऋग्वेदः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदसंहितयाः ४७–४८ अध्याययोः सायणभाष्यम् ३०

(ख) ऋग्वेदीयभाष्यकाराणां जीवनवृत्तम् २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) निरुक्तं व्याख्यासहितम् ७–१२ अध्यायाः ३०

(ख) निरुक्तपरिशिष्टम् २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋक्प्रातिशाख्यम् पूर्वार्द्धम् सभाष्यम् ३०

(ख) अर्थसंग्रहः २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) कात्यायनीयं शुल्वसूत्रम् सटीकम् ३०

(ख) बृहद्देवतायाः प्रथमाध्यायः सामान्यार्थसहितः २०

शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) शुक्लयजुर्वेदसंहिताया महीधरभाष्यस्य १, २, ४–१० अध्यायाः ३०
(ख) शतपथब्राह्मणस्य प्रथमकाण्डस्य ६–९ अध्यायाः २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सपरिशिष्टनिरुक्तस्य ७–१२ अध्यायाः ३०
(ख) अर्थसंग्रहः २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम

(क) कात्यायनश्रौतसूत्रस्य कर्कभाष्यसहितस्य २–४ अध्यायाः ३०
(ख) दर्शपूर्णमासपद्धतिः कात्यायनसूत्रानुसारिणी २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम

(क) वाजसनेयप्रतिशाख्यम् २५
(ख) श्रौतयज्ञविमर्शः २५

सहायकग्रन्थः—

म० म० विद्याधरमिश्रकृतकात्यायनश्रौतसूत्रस्य भूमिका

कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) सत्याढीयस्य, बोधायनीयस्य, आपस्तम्बीयस्य वा श्रौतसूत्रस्य दर्शपूर्णमासप्रकरणम् ३०
(ख) सूक्तरत्नसंग्रहः (डॉ० श्रीगोपालचन्द्रमिश्रस्य २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सपरिशिष्टम् निरुक्तमुत्तरषट्कम् ३५
(ख) चरणव्यूहः समुपलब्धसर्ववेदशास्त्रपरिचयसहितः १५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

तैत्तिरीयसंहितासायणभाष्यस्य १–४ प्रपाठकाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम

(क) अर्थसंग्रहः २५

(ख) श्रौतयज्ञविमर्शः २।

सहायक ग्रन्थः— यज्ञतत्त्वप्रकाशः म० म० चिन्नस्वामिविरचितः

सामवेदः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) आरण्यसंहिता सायणभाष्यसहिता २५

(ख) देवताध्यायब्राह्मणम् २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

निरुक्तं सपरिशिष्टमुत्तरषट्कम् स्वसंबद्धनिघण्टुसहितम् ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

सामतन्त्रम् सभाष्यम् ५०

अथवा

पुष्पसूत्रं भाष्यसहितं सम्पूर्णम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) गानम्—ऐन्द्रे पर्वणि त्रिष्टुबनुष्टुबिन्दूपुच्छान्तभागस्य २५

अथवा

कात्यायनीयं शुल्वसूत्रम्

(ख) ऋक्तन्त्रम् २५

अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) अथर्ववेदसंहिताभाष्यं यथोपलब्धं सायणीयम्

(काण्डानि ७-१८) ३०

(ख) अथर्वपरिशिष्टानि २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सपरिशिष्टं निरुक्तमुत्तरार्द्धम् ३०

(ख) पृथ्वीसूक्तम् सव्याख्यम् २०

प्राप्तिस्थान—श्रीकिशोर विश्वनाथ नेपाली खपड़ा, वाराणसी

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) अथर्वप्रातिशाख्यम् ३०

(ख) अर्थसंग्रहः २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) कात्यायनशुल्व-सूत्रम् ३०

(ख) व्रात्यसूक्तम् सव्याख्यम् । मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी २०

वेदनैरुक्तप्रक्रिया

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

वेदोच्चारणविमर्शः ५०

वेदाध्ययनपरम्परा तन्नियमाश्च वेदभेदेन शाखाभेदेन च मन्त्रोच्चारण-शैलीनियमाः । मन्त्र-ब्राह्मणारण्यकोपनिषदां विशेषवेदभागानां चाध्ययन-धर्माः उच्चरणपरम्परानियमाः । विकृतिपाठस्वरूपज्ञानम् ।

सहायकग्रन्थाः—

१. ऋग्वेदप्रातिशाख्येऽध्ययनविधिः
२. गृह्यसूत्रेषु वेदारम्भोत्सर्जनानध्यायप्रकरणानि ।
३. सम्प्रदायप्रबोधिनी शिक्षा
४. जटादिविकृतिलक्षणम्
५. स्वामिदयानन्दकृतसत्यार्थप्रकाशे संबद्धप्रकरणानि ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

भाषातत्त्वविमर्शः ५०

(क) विषयाः—वैदिकभाषा की विशेषता । वैदिकभाषा का विकास एवं विपर्यास । भाषाशास्त्र के सिद्धान्त । उच्चारणपद्धति एवं वैदिक शिक्षाग्रन्थ । भाषाशास्त्र में उदात्तादि स्वरों का स्थान ।

सहायकग्रन्थाः—

(क) भाषाशास्त्र डा० भोलाशंकर व्यास

(ख) भारतीय भाषा विज्ञान किशोरीलाल वाजपेयी ।

(ग) भाषालोचन सीताराम चतुर्वेदी

(घ) वैदिकशाखानां वाङ्मयस्य विस्तारः भाषावैज्ञानिक दृष्ट्यापर्यवेक्षणं च

सहायकग्रन्थाः—

चरणव्यूहः ।

वैदिक वङ्मय का इतिहास (भगवद्दत्त)

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

वैदिकदेवतावादविमर्शः ५०

पाठ्यग्रन्थाः—

निरुक्तम् ७·१२ परिशिष्टम् देवतावादपर्यालोचनम्

सहायकग्रन्थाः—

वैदिकमाइथालाजी (हिन्दी संस्करण) मैकडोनल

वेदार्थ प्रकाशः म० म० सीतारामशास्त्री शेण्डे ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

लोकतत्त्वानुसन्धानविमर्शः ५०

(क) ऋग्यजुःसामाथर्वविधानानि

(ख) वेदस्य सर्वविद्यानिधानत्वम् । (राजस्थानवैदिकतत्त्वशोधसंस्थान)

(ग) वेदविद्या—डा० वासुदेवशरण अग्रवाल ।

(घ) वेदों में आयुर्वेद—रामगोपाल शास्त्री ।

(ङ) आयुर्वेदप्रकरणमन्त्रसंग्रहः—सातवलेकर ।

(च) वेदे शान्तिकपौष्टिककर्माणि (वा० सं० वि० वि०)

प्राचीनव्याकरणम्

प्रथमं प्रश्न पत्रम्

(क) महाभाष्ये तृतीयाध्यायस्य १—३ पादाः ४०

(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता १०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
(क) महाभाष्ये तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादः चतुर्थाध्यायस्य प्रथमपादश्च । ४०
(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता १०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
(क) महाभाष्ये चतुर्थाध्यायस्य २-४ पादाः ४०
(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता १०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
वैयाकरणभूषणसारः ५०

नव्यव्याकरणम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
परिभाषेन्दुशेखरस्य आदितः अन्तरङ्गपरिभाषान्तः भागः । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
परिभाषेन्दुशेखरस्य नाजानान्तर्ये इत्यतः समाप्तिपर्यन्तम् । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
लघुशब्देन्दुशेखरः आदितः पञ्चसन्ध्यन्तः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम
महाभाष्यं चतुर्थाह्निकादारभ्य षष्ठाह्निकपर्यन्तम् । ५०

साहित्यम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
(क) काव्यप्रकाशस्य १—३ उल्लासाः ४०
(ख) वामनस्य काव्यालंकारसूत्रम् (तृतीयाधिकरणे गुणनिरूपणम्) । १०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
काव्यप्रकाशस्य ४—६ उल्लासाः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

काव्यप्रकाशस्य ७—८ उल्लासौ ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

काव्यप्रकाशस्य ९–१० उल्लासौ ५०

प्राचीनन्यायवैशेषिकम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

न्यायमञ्जर्याः प्रमाणप्रकरणम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

तात्पर्यटीकासहितन्यायवार्तिकस्य प्रथमाध्यायस्य प्रथमाह्निकम् ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

तात्पर्यटीकासहितन्यायवार्तिकप्रथमाध्यायस्य द्वितीयमाह्निकम् ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

न्यायमञ्जर्याः प्रमेयप्रकरणस्य ७—९ आह्निकानि ५०

नव्यन्यायः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

गादाधर्याः सव्यभिचारप्रकरणम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

गादाधर्याः सत्प्रतिपक्षप्रकरणम् ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

शब्दशक्तिप्रकाशिका नामप्रकरणान्ता ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

गादाधर्या अवयवप्रकरणम् प्रतिज्ञालक्षणान्तम् ५०

सांख्ययोगम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

सांख्यकारिका गौडपादभाष्यसांख्यतत्त्वकौमुदीदीभ्यां सहिता ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

सांख्यकारिकाया युक्तिदीपिका व्याख्या ५०

अथवा

हठयोगप्रदीपिका

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) तत्त्वसमासः सर्वोपकारिणीसहितः २०

(ख) सांख्यप्रदीपः १५

(ग) सांख्यसारः १५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) सांख्यतत्त्वविवेचनम् । २५

(ख) योगसारसंग्रहः २५

पूर्वमीमांसा

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

शास्त्रदीपिकायाः ४–६ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

शास्त्रदीपिकायाः ७–८ अध्यायौ ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

शाबरभाष्यस्य ३–५ अध्यायाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

तौतातिकमततिलकस्य प्रथमाध्यायः ५०

शाङ्करवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

शाङ्करभाष्यसहितायाः छान्दोग्योपनिषदः ५–८ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

शाङ्करभाष्यसहितायाः बृहदारण्यकोपनिषदः १–३ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

चित्सुखी (प्रत्यक्तत्त्वप्रदीपिका)

प्रथमपरिच्छेदस्यानिर्वचनीयत्वनिरूपणान्ता ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

चित्सुखी अनिर्वचनीयत्वनिरूपणात् प्रथमपरिच्छेदान्ता ५०

रामानुजवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

सिद्धित्रयम् यामुनमुनिकृतम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) तत्त्वसन्दर्भः जीवगोस्वामिकृतः २५

(ख) भक्तिमार्तण्डः गोपेश्वरकृतः २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

वेदान्तबोधः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्तविन्दुः मधुसूदनकृतः ५०

मध्ववेदान्तः

रामनुजवेदान्तवत्

निम्बार्कवेदान्तः

रामानुजवेदान्तवत्

गौडीयवेदान्तः

रामानुजवेदान्तवत्

वल्लभवेदान्तः

रामानुजवेदान्तवत्

रामानन्दवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

छान्दोग्योपनिषदः आनन्दभाष्यसहितस्य ५–८ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

बृहदारण्यकोपनिषदः आनन्दभाष्यसहितस्य १–३ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम

रामतापनीयोपनिषदः हरिदासीयभाष्यसहितायाः प्रथमोपनिषत् ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

भगवद्‌गुणदर्पणम् श्रीमदुराचार्यंकृतम् ५०

दर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

न्यायसूत्रवात्स्यायनभाष्यम् द्वितीयाध्यायान्तम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

न्यायसूत्रवात्स्यायनभाष्ये ३–५ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

व्यासभाष्यसहितस्य योगसूत्रस्य १–२ पादौ ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) व्यासभाष्यसहितस्य योगसूत्रस्य ३–४ पादौ २५

(ख) ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यद्वितीयाध्यायस्य १–२ पादौ २५

जैनदर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

प्रमेयकमलमार्तण्डस्य १–२ परिच्छेदौ ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

तत्त्वार्थवार्त्तिकस्य १–२, ५ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सन्मतितर्कः मूलगाथाः ३०

(ख) तत्त्वार्थवार्तिकचतुर्थाध्यायास्यान्तिमं सूत्रम् २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

शास्त्रार्थवार्तासमुच्चयः स्वोपज्ञटीकायुतः ५०

बौद्धदर्शनम्

विशेषः—अस्यां बौद्धदर्शनाचार्यपरीक्षायां विषयाणां द्विविधो विभागो वर्तते, यथा—१. अनिवार्यविषयः । २. वैकल्पिकविषयश्च ।

तत्र त्रयोदशपत्रेषु षट् पत्राण्यनिवार्यविषयस्य भविष्यन्ति । अवशिष्टेषु सप्त वैकल्पिकवर्गा भविष्यन्ति । परीक्षार्थिभिस्तत्रैको वर्गो ग्राह्यः । यथा—

१—बौद्धन्यायः
२—बौद्धतत्त्वज्ञानम्
३—बौद्धयोगः
४—बौद्धतन्त्रम्
५—तिब्बतीयागमः
६—चैनिकागमः
७—जापानीयागमः

(चैनिक-जापानीयागमयोः पाठ्यक्रमः पश्चात् सूचयिष्यते) ।

अनिवार्यविषये

प्रथमं प्रश्नपत्रम्—प्रमाणवार्त्तिकम् धर्मकीर्तिकृतम्, प्रमाणपरिच्छेदमात्रम्, मनोरथनन्दिवृत्तिसहितम्— ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्—(क) मध्यान्तविभागः मैत्रेयनाथकृतः वसुबन्धुभाष्यसहितः २५

(ख) अभिधर्मकोशः स्वभाष्यसहितः (प्रथमद्वितीयकोशस्थाने) २५

विशेषः—शास्त्रिपरीक्षायामधीतैतद्ग्रन्थानां छात्राणां कृते अभिधर्मकोशस्य स्थाने आचार्यविमलमित्रकृतस्य अभिधर्मदीपस्य १–२ अध्यायौ (गद्यपद्यात्मकौ) ।

वैकल्पिकविषये

१—बौद्धन्याये—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्—प्रमाणवार्त्तिके स्वार्थानुमानप्रकरणम् स्ववृत्तिसहितम् (१–१९२ कारिकापर्यन्तम्)। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—ज्ञानश्रीमित्रनिवन्धावल्यां व्याप्तिचर्चा, अनुपलब्धिरहस्यम्, योगिनिर्णयः। ५०

अथवा

बुद्धिस्ट लॉजिक–श्चेरवात्स्कीकृतम्—प्रथमो भागः

२—बौद्धतत्त्वज्ञाने—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्—तत्त्वसंग्रहे शान्तरक्षितकृते कमलशीलपञ्जिकासहिते प्रकृतिपरीक्षा, ईश्वरपरीक्षा, आत्मपरीक्षा, स्थिरभावपरीक्षा, कर्मफलसम्बन्धपरीक्षा, द्रव्यपदार्थपरीक्षा, शब्दार्थपरीक्षा। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—ज्ञानश्रीमित्रनिवन्धावल्यां साकारसिद्धिशास्त्रम्। ५०

अथवा

क्रिटिक आफ इण्डियन रियलिज्म धर्मेन्द्रनाथशास्त्रिकृतम्—प्रथमोभागः।

३—बौद्धयोगे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्—अभिधर्मकोशे स्वभाष्यसहिते ५–८ कोशस्थानानि। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—विसुद्धिमग्गो, समाधिस्कन्धमात्रम्। ५०

४—बौद्धतन्त्रे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्—अद्वयवज्रसंग्रहः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—सेकोद्देशटीका नडपादकृता सम्पूर्णा। ५०

५—तिब्बतीयागमे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्—मध्यमकावतारः चन्द्रकीर्तिकृतः स्वभाष्यसहितः (सम्पूर्णः). ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—मध्यमकालङ्कारः शान्तरक्षितकृतः धर्मस्वामि-"मिफम्पा"-कृतटीकासहितः (सम्पूर्णः) । ५०

आगमः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

योगिनीहृदयम् अमृतानन्दनाथकृतदीपिकासहितम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम

चिद्गगनचन्द्रिका ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

मृगेन्द्रागमे विद्यापादः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

शिवदृष्टिः सोमानन्दकृता पञ्चमाह्निकपर्यन्ता ५०

योगतन्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) सेकोद्देशटीका २५

(ख) हेवज्रतन्त्रम् पूर्वार्धमात्रं योगरत्नमालासहितम् २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) मृगेन्द्रागमः (विद्यापादः) २५

(ख) तन्त्रालोकः (एकादशमाह्निकम्) २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

नेत्रतन्त्रम् १–८ अधिकाराः स्थूलादिध्यानत्रयविवेचनम् । ५०

अथवा

साधनमाला प्रथमभागे १-५० साधनाः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

नित्याषोडशिकार्णवः (ऋजुविमर्शिनी व्याख्यासहितः) ५०

अथवा

आर्यमञ्जुश्रीमूलकल्पः २२-२३ परिवर्ताः

सिद्धान्तज्यौतिषम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्तशिरोमणेः गोलाध्यायो ग्रहणवासनाधिकारान्तः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्तशिरोमणेः गोलाध्यायस्य दृक्कर्मवासनामारभ्य अवशिष्टोंऽशः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्ततत्त्वविवेकस्य आदितः ज्योत्पत्तिसाधनान्तो भागः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्ततत्त्वविवेकस्य ग्रहस्पष्टीकरणमारभ्य त्रिप्रश्नाधिकारान्तो भागः ५०

फलितज्यौतिषम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

सूर्यसिद्धान्तस्य आदितः त्रिप्रश्नाधिकारान्तो भागः
साधारणोपपत्तिसहितः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

सूर्यसिद्धान्तस्य चन्द्रग्रहणमारभ्य समाप्तिपर्यन्तो भागः
साधारणोपपत्तिसहितः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

सारावली ग्रहचाराध्यायान्ता ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) सारावली ग्रहभावफलाध्यायमारभ्य समाप्तिपर्यन्ता ३०
(ख) भारतीयकुण्डलीविज्ञानस्य प्रथमो भागः २०

गणितम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

गणितीयविश्लेषणे चलनकलनम्—अंकगणितीयप्रतानम् (Arithmetic Continuum) डेडीकाइण्ड-परिच्छेदाः (Dedekind Sec-

tions। सीमाः (Limits) सातत्यम् (Continuity) अवकलनशीलता (Differentiability) रोल-प्रमेयः (Rolle's theorem) मध्यममानप्रमेयः (Mean value theorem) व्यापकमध्यममानप्रमेयः (General mean value theorem) टेलरश्रेणयः (Taylor's series) आंशिकमवकलनम् (Partial differentiation) भूयिष्ठाल्पिष्ठविन्दू (Maxima and minima) अनिर्णीतगुणेषु लाग्राञ्जविधिः (Lagrange's method for undetermined multipliers) जेकोविनः (Jecobians) चलानां परिवर्तनं (Change of variables)।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्.

गणितीयविश्लेषणे चलराशिकलनम्-रीमान-अनुकलनम् (Riemann integration) चलराशिकलनस्य मध्यममानप्रमेयः (Mean value theorem of integral calculus) निश्चिततानुकलनं बीटागामानुकलनसहितम् (Definite Integrals including beta, gamma functions) अनुकलचिह्नान्तर्गतमवकलनमनुकलनं च (Differentiations and integrations under the sign of integration) अनुकलनस्य क्रमव्यत्यासः (Change of order of Integration) फूरियरश्रेणीनां विस्तारः (Expansion of Fourier series)।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(अ) स्थितिशास्त्रम्—अवकाशे बलसाम्यस्य व्यापकाः स्थितयः (General conditions of equilibrium in space) घर्षणम् (Friction) गुरुत्वाकर्षणम् (Centre of gravity) समरज्जुवक्रम् (Common catenary)।

(आ) सदिशां बीजगणितम् (Vector Algebra)—योगः,

अन्तरम्, गुणनम् अदिशं सदिशं च (Scalar and Vector product) ज्यामितौ प्रयोगाः (Applications to geometry)।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(अ) गोलीयत्रिकोणमितिः—मुख्यसूत्राणि तेषां प्रयोगाश्च (Standard formulae and their applications) नेपियरसूत्राणि, डि अलम्बर्ट सूत्राणि च (Napier's and De Alembert's anologies) नेपियरमहोदयस्य वर्तुलखण्डानां नियमाः (Napier's rules of circular parts) ।

(आ) गोलीयं ज्यौतिषम्—खगोलम् (Celestial sphere). निर्देशांकपद्धतिः, उदयास्ते (Rising and setting) सन्ध्याकालः (Twilight) वर्तनम् (Refraction) कालगणनापद्धतयः (Time systems), कालसमीकारः (Equation of time) ऋतवः तिथिपत्रम् (Calender) याम्योत्तरचक्रम् (Meridian circle) केपलरस्य गतिनियमाः, ग्रहपरिवृत्तयः, भूकेन्द्रिका गतिश्च (Planetary phenomena and geocentric motion) अपेरणम् (Abberation) लंबनम् (Parallax) अयनचलनं विदोलनं च (Precession and nutation) ग्रहणगणिते ग्रहणकारणानि, ग्रहणानां सीमाः, एकस्मिन् वर्षे ग्रहणानां सख्या च ।

धर्मशास्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

याज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्ताध्यायः　　५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

याज्ञवल्क्यस्मृतेः वीरमित्रोदयटीकायाः प्रायश्चिताध्यायः　　५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

निर्णयसिन्धोस्तृतीयः परिच्छेदः　　५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वीरमित्रोदयस्य व्यवहारप्रकाशस्य आदितः स्त्रीपुंधर्मप्रकरणान्तो भागः ५०

अथवा

दायभागः जीमूतवाहनस्य

पुराणेतिहासम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

श्रीमद्भागवतस्य एकादशद्वादशस्कन्धौ ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

महाभारतस्य शान्तिपर्वणि राजधर्मे ५६–१३० अध्यायाः मोक्षधर्मे १७४—१९५ अध्यायास्तथा २३१—२६४ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

शिवपुराणस्य वायवीयसंहितायाः पूर्वार्द्धम् ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) सर्वदर्शनसंग्रहे माधवकृते नाकुलीशपाशुपतशैवप्रत्यभिज्ञादर्शनानि । ३०

(ख) पञ्चदश्याः १—२ प्रकरणे २०

पालिः

विशेषः—आचार्य के प्रत्येक खण्ड में ४ प्रश्न-पत्र होंगे । इनमें दो (प्रथम और द्वितीय) अनिवार्य तथा दो (तृतीय और चतुर्थ) वैकल्पि होंगे । वैकल्पिक विषयों के तीन वर्ग होंगे, यथा—सूत्र, विनय एवं अभिधर्म । इनमें से स्वेच्छया कोई एक वर्ग लेना होगा, जिसके दो प्रश्नपत्र (तृतीय और चतुर्थ) होंगे । अन्तिम वर्ष के वैकल्पिक दो पत्रों के स्थान पर छात्र शोधनिबन्ध ले सकता

है। शोधनिवन्ध के विषय की स्वीकृति विभागाध्यक्ष से लेनी होगी और उन्हीं की देखरेख में कार्य करना होगा।

अनिवार्यपत्रम्—

प्रथमं प्रश्नपत्रम्–विशुद्धिमग्गो महाटीकासहितो १-८ ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्–दीघनिकायो-सीलक्खन्धवग्गो अट्ठकथासहितो। ५०

वैकल्पिकपत्रम्—

१ सूत्रे

तृतीयं प्रश्नपत्रम्–बोधिचर्यावतारः पञ्जिकासहितः नवमः परिच्छेदः तथा दिङ्नागकृतः प्रज्ञापारमितापिण्डार्थः। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—मज्झिमनिकाये-सब्बासव-भयभेरववत्थ-सम्मादिट्ठि सति-पट्ठान–महासीहनाद–महादुक्खक्खन्ध-पासरासि-महाहत्थिपदो-पममहाअस्सपुरसूत्राणि अट्ठकथासहितानि। ५०

२ विनये

तृतीयं प्रश्नपत्रम्–बोधिचर्यावतारः पञ्जिकासहितः नवमः परिच्छेदः तथा दिङ्नागकृतः प्रज्ञापारमितापिण्डार्थः। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्–पातिमोक्खः-अट्ठकथासहितः। ५०

३ अभिधर्मे

तृतीयं प्रश्नपत्रम्–बोधिचर्यावतारः पञ्जिकासहितः नवमः परिच्छेदः तथा दिङ्नागकृतः प्रज्ञापारमितापिण्डार्थः। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्–विभङ्गः अट्ठकथासहितः। ५०

प्राकृतम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

प्राकृतव्याकरणम् त्रिविक्रमकृतम्

अथवा

प्राकृतप्रकाशः वररुचिकृतः

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

पउमचरियं १-५ पर्वमात्रम् विमलसूरिकृतम् ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

पवयणसारो कुन्दकुन्दकृतः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

प्राकृतसाहित्येतिहासः (डा० जगदीशचन्द्रजैनकृतः) ५०

प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

कौटिलीयार्थशास्त्रस्य प्रथमाधिकरणम् जयमङ्गलासहितम्,
तथा द्वितीयाधिकरणं प्रतिपदपञ्जिकासहितम्। ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) वीरमित्रोदये व्यवहारप्रकाशस्य दायभागात्पूर्वतनो भागः ३०

(ख) काव्यप्रकाशो रसप्रकरणान्तः गोकुलनाथोपाध्यायविरचित-व्याख्यासहितः। २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) शुक्रनीतिः ३०

(ख) याज्ञवल्क्यस्मृते राजधर्मप्रकरणम् मिताक्षरासहितम् २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) मीमांसाकौस्तुभस्य प्रथमोऽध्यायः ३०

(ख) राजनीतिमयूखश्च २०

तुलनात्मकदर्शनम्

तुलनात्मकदर्शनाचार्यपरीक्षाप्रवेशनियमाः

१—ख-वर्गीयतुलनात्मकदर्शनविषयं कवर्गीयां भारतीयदर्शनस्य कामपि शाखां वा गृहीत्वा वाराणसेय-संस्कृतविश्वविद्यालयस्य शास्त्रिपरीक्षासूत्तीर्णाः

छात्राः, दर्शनविषयमुपादाय प्राप्तमान्यताकानां विश्वविद्यालयान्तराणां शास्त्रिपरीक्षां वा उत्तीर्णाः विद्यार्थिनः ।

२—वैकल्पिकदर्शनवर्गं गृहीत्वा आगराविश्वविद्यालयस्य प्राप्तमान्यताकानां विश्वविद्यालयान्तराणां च एम० ए० परीक्षाम् संस्कृते उत्तीर्णाः छात्राः ।

३—दर्शनविषय गृहीत्वा प्राप्तमान्यताकानां विश्वविद्यालयानाम् एम० ए० परीक्षामुत्तीर्णाः छात्राश्च तुलनात्मकदर्शनाचार्यपरीक्षायामन्वेतुमर्हन्ति ।

४—वैकल्पिकं संस्कृतं दर्शनं चादाय बी० ए० उत्तीर्णच्छात्राः अन्वेतुमर्हन्ति ।

विशेष :—तुलनात्मकदर्शनछात्रेभ्यः आंगलभाषाज्ञानमपि वांछनीयमस्ति ।

प्रथमं प्रश्नपत्रम्–प्राचीनमध्यकालीन-पाश्चात्त्य-दर्शनस्य इतिहासः । ५०

पाठ्यग्रन्थाः—

१—Outlines of the History of Greek Philosophy.

२—Mediaeval Philosophy—Gopleston.

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् **५०**

(क) तुलनात्मकाचारशास्त्रम्

१—Ethics--Aristotle.

२—महाभारतम् (शीलनिरूपणाध्यायः, अनुशासनपर्व, सम्बद्धाश्चाध्यायाः) व्यासः ।

३—गीता-रहस्य-भूमिका (प्रकरणानि-२, ३, ४, ५, १०, ११, तथा १२)—लोकमान्यतिलकः ।

अथवा

(ख) तुलनात्मकसमाजदर्शनम्

पाठ्यग्रन्था :—

१—The Republic—Plato.

२—मनुस्मृतिः (सप्तमः अध्यायः)—मनुः ।

३—कौटिल्यार्थशास्त्रम् (प्रथमाधिकरणम्)—चाणक्यः ।

४—महाभारतम् (शान्तिपर्वण: निम्नांकिता: अध्याया:-५६, ५७, ६०, ६१, ७१, ८१)—व्यासः ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्—तुलनात्मकतत्त्वमीमांसा । ५०

पाठ्यग्रन्थाः—

१—Metaphysics (Books I & II)--Aristotle.

२—न्यायकन्दली सहितं प्रशस्तपादभाष्यम्–(द्रव्यगुणनिरूपणम्) ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्--तुलनात्मकज्ञानमीमांसा । ५०

पाठ्यग्रन्थाः—

१--The Atatus-Plato.

२--सम्मतितर्कः (प्रमाणनिरूपणम्) ।

आचार्यद्वितीयखण्डम्

प्रवेशनियमः

१—आचार्य-परीक्षायाः प्रथमखण्डे उत्तीर्णः द्वितीयखण्डेऽन्वेतुमर्हति ।

२—आचार्यप्रथमखण्डे यः विषयः गृहीतः, द्वितीयखण्डे स विषयः ग्रहीतुं शक्यते ।

३—अस्यां परीक्षायां निम्नलिखितप्रकारेण चत्वारि प्रश्नपत्राणि भविष्यन्ति । प्रतिखण्डं प्रतिशतं ४५ पञ्चचत्वारिंशदङ्कानां लाभः उत्तरणप्रयोजको भविष्यति ।

पाठ्यक्रमः	पूर्णाङ्काः	उत्तरणाङ्काः
प्रथमं प्रश्नपत्रम्	५०	२०
द्वितीयं प्रश्नपत्रम्	५०	२०
तृतीयं प्रश्नपत्रम्	५०	२०
चतुर्थं प्रश्नपत्रम्	५०	२०

ऋग्वेदः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदसंहितायाः ४८–५० अध्याययोः सायणभाष्यम् ३५

(ख) ऋग्विधानम् शौनकीयम् १५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) आश्वलायनश्रौतसूत्रम् १–३ अध्यायाः नारायणवृत्तिसहिता ३५

(ख) दर्शपूर्णमासहौत्रपद्धतिः पदार्थज्ञानसहिता १५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

ऐतरेयारण्यकं सोपनिषदं सायणभाष्यसहितम् ३५

(ख) ऋक्प्रातिशाख्यम् उत्तरार्द्धम् सभाष्यम् १५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणीया

(ख) श्रौतयज्ञविमर्शः

सहायकग्रन्थाः—

कात्यायनश्रौतसूत्रस्य भूमिका म० म० प० विद्याधरमिश्रकृता ।

शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

शुक्लयजुर्वेदमहीधरभाष्यस्य रुद्राध्यायवर्जिताः ११–१९ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

शुक्लयजुर्वेदमहीधरभाष्यस्य २०–२७ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

जैमिनीयन्यायमालायाः १–३ अध्यायाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) कात्यायनश्रौतसूत्रम् ५–६ अध्यायौ कर्कभाष्यसहितौ २५

(ख) शुल्वसूत्रं कात्यायनस्य २५

कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) तैत्तिरीयसंहितासायणभाष्य-प्रथमखण्डस्य ५–६ प्रपाठकौ ३०

(ख) शुल्वसूत्रम् आपस्तम्बस्य २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) तैत्तिरीयसंहितायाः सायणभाष्यसहितायाः प्रथमकाण्डस्य ७–८ प्रपाठकौ ३०

(ख) दर्शपूर्णमासपद्धतिः २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

तैत्तिरीयारण्यकं सोपनिषदम् ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

श्रौतसूत्रम् पाशुकप्रभृतिचातुर्मास्यप्रकरणान्तं सत्यापाढीयम् बोधायनीयम् आपस्तम्बीयं वा ५०

सामवेदः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) सामवेदसंहितायाः सायणभाष्यसहितायाः उत्तरार्चिकस्य १–७ अध्यायाः ३०

(ख) अर्थसंग्रहः २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) लाट्यायनश्रौतसूत्रं सभाष्यम् १–२ प्रपाठकौ ३०

(ख) अग्निष्टोमः औद्गात्रपद्धतिः स्तोभसहिता च २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सामविधानब्राह्मणम् सायणभाष्यसहितम् २५

(ख) षड्विंशब्राह्मणम् सायणभाष्यसहितम् २५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) सामवेदभाष्यभूमिका सायणाचार्यकृता २५

(ख) श्रौतयज्ञविमर्शः २५

सहायकग्रन्थः—

म० म० विद्याधरमिश्ररचिता कात्यायनश्रौतसूत्रस्य भूमिका

अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) अथर्ववेदसंहिताभाष्यं सायणीयम् (काण्डे १९–२०) ३०

(ख) चतुरध्यायी २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) वैतानसूत्रं पूर्वार्द्धम् ३०

(ख) दर्शपूर्णमासपद्धतिः कात्यायनीया ३०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) प्रश्नोपनिषद् मुण्डकोपनिषद् ३०

(ख) अथर्वपरिशिष्टानि ६–१० २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) अथर्ववेदभाष्यभूमिका सायणीया ३०

(ख) श्रौतयज्ञविमर्शः २०

सहायकग्रन्थाः—

म० म० विद्याधर्ममिश्ररचिता कात्यायनश्रौतसूत्रभूमिका

वेदनैरुक्तप्रक्रिया

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(१) याज्ञिकप्रक्रियाविमर्शः ५०

पाठ्यग्रन्थाः—

१—चतुर्वेदभाष्यभूमिकाः सायणीयाः

२—यज्ञतत्त्वप्रकाशः

विषयपर्यालोचनार्थं द्रष्टव्यग्रन्थाः—

१—भारतीयकर्मकाण्डस्वरूपाध्ययनम्

२—ऊहगानस्य (का० हि० वि० वि०) प्राक्कथनम्

३—पश्वालम्भमीमांसा ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

वैदिकऋषितत्त्वविमर्शः सृष्टितत्त्वविमर्शश्च— ५०

सहायकग्रन्थाः—

१—महर्षिकुलवैभवम् (मधुसूदनओझाकृतम्)

२—वेदविज्ञानबिन्दुः (म० म० गिरिधर शर्मा चतुर्वेदी)

३—ऋग्वेदीय–नासदीय–पुरुषसूक्तयोः च विभिन्नव्याख्याः

४—शतपथब्राह्मणादिषु सृष्टिप्रकरणम् ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

वेदार्थविमर्शः ५०

(क) यजुर्वेदीयशान्त्यध्यायस्योवटमहीधरदयानन्दभाष्याणि

(ख) पुरुषसूक्तस्य स्कन्दसायणोव्वट–महीधरादिपूर्वव्याख्याः सम्पूर्णानन्दप्रभृतीनामर्वाचीनव्याख्याश्च ।

(ग) वेदभाष्यकाराणां परिचयः तेषां दृष्टयश्च ।

सहायकग्रन्थः—

वैदिकवाङ्गमय का इतिहास (भगवद्दत्त)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वैदिकसंस्कृतिविमर्शः ५०

सहायकग्रन्थाः—

१—वैदिकविज्ञान और भारतीय संस्कृति (म०म० गिरिधरशर्मा चतुर्वेद)

२—वैदिक दर्शन (डा० फतहसिंह)

३—हिन्दू संस्कार (डा० राजबली पाण्डेय)

४—वैदिक कहानियाँ एवं संस्कृत प्रकरण (बलदेव उपाध्याय)

५—सब धर्मों की बुनियादी एकता ६ (डा० भगवानदास)

प्राचीनव्याकरणम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) महाभाष्ये पञ्चमाध्यायः ४०

(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता १०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) महाभाष्ये षष्ठाध्यायस्य १-२ पादौ ४०

(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता १०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) महाभाष्ये षष्ठाध्यायस्य ३–४ पादौ ४०

(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता १०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

परमलघुमञ्जूषा ५०

नव्यव्याकरणम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

लघुशब्देन्दुशेखरस्य अजन्तपुंल्लिङ्गतः हलन्तनपुंसकान्तः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

लघुशब्देन्दुशेखरस्य अव्ययतः अव्ययीभावान्तः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जूषायाः आदितः अत एव स्त्रियामिति सूत्रे इत्यतः प्राग्वतिग्रन्थपर्यन्तम् । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जूषा प्रकृतमनुसरामः इत्यतः तात्पर्यनिरूपणान्ता ५०

साहित्यम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

ध्वन्यालोकस्य १-२ उद्योतौ (प्रथमोद्योतः लोचनटीकासहितः) ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

ध्वन्यालोकस्य ३-४ उद्योतौ ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

कुवलयानन्द आदितः शततमालंकारपर्यन्तम् । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) चित्रमीमांसा (अप्पयदीक्षितकृता) ३०

(ख) न्यायमुक्तावल्याः शब्दखण्डः २०

प्राचीनन्यायवैशेषिकम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

प्रशस्तपादभाष्यम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

द्रव्यकिरणावली ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

गुणकिरणावली ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वैशेषिकदर्शनमुपस्कारसहितम् ५०

नव्यन्यायः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

गादाधर्याः प्रामाण्यवादस्य प्रथमाविप्रतिपत्तिः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

जागदीश्याः केवलान्वयिप्रकरणम् ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

अनुमितिगादाधर्याः प्रत्यक्षविषययोः कार्यकारणभाव-
निरूपणान्तो भागः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) गादाधर्याः अनुमितिप्रकरणस्य अवशिष्टो भागः २५

(ख) माथुर्याः तर्कप्रकरणम् २५

सांख्ययोगम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) सांख्यप्रवचनभाष्यस्य १–२ अध्यायौ २५

(ख) भोजवृत्तिसहितस्य योगसूत्रस्य १–२ पादौ २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सांख्यप्रवचनभाष्यस्य तृतीयाध्यायादवशिष्टो भागः २५

(ख) भोजवृत्तिसहितस्य योगसूत्रस्य ३–४ पादौ २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

श्रीमद्भगवद्गीतायाः शाङ्करभाष्यसहितायाः १–६ अध्यायाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

योगचिन्तामणिः-शिवानन्दकृतः ५०

अथवा

श्रीमद्भगवद्गीताया मधुसूदनीसहितायाः १-६ अध्यायाः

पूर्वमीमांसा

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

श्लोकवार्तिकं शून्यवादान्तम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम

शास्त्रदीपिकायाः १०-१२ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

तन्त्रवार्तिकम् प्रथमाध्यायान्तम् ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यस्य चतुःसूत्री २५

(ख) कात्यायनश्रौतसूत्रस्य भूमिका—म० म० विद्याधरमिश्रकृता । २५

शाङ्करवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

विवरणप्रमेयसंग्रहस्य प्रथमसूत्रे प्रथमवर्णके
प्रभाकरसम्मताहङ्कारात्मतत्त्वविचारान्तो भागः ५०

अथवा

संक्षेपशारीरके प्रथमाध्यायस्य १-२७५ श्लोकाः

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

विवरणप्रमेयसंग्रहस्य प्रथमसूत्रे प्रथमवर्णके अत्रोच्यते-विचारे सत्यहङ्कारस्यानात्मत्वमेव पर्यवस्यति इत्यत आरभ्य अवशिष्टो भागः । ५०

अथवा

संक्षेपशारीरकस्य प्रथमाध्यायस्य २७६ श्लोकादग्रिमो भागः।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

खण्डनखण्डखाद्ये प्रथमपरिच्छेदस्य प्रमालक्षणखण्डनान्तो भागः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

खण्डनखण्डखाद्ये प्रथमपरिच्छेदस्य प्रमालक्षणखण्डनादग्रिमो भागः ५०

रामानुजवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

छान्दोग्योपनिषदः रङ्गरामानुजभाष्यस्य ५–८ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

श्रीभाष्यस्य २–४ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

बृहदारण्यकोपनिषदः रङ्गरामानुजभाष्यस्य १–३ अध्यायाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वेदार्थसंग्रहे शाङ्करभास्करयादवमतसमालोचनान्तो भागः ५०

माध्ववेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

छान्दोग्योपनिषदः ५–८ अध्यायाः माध्वभाष्यसहिताः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

माध्वभाष्यसहिते ब्रह्मसूत्रे १–२ अध्यायौ जयतीर्थकृततत्त्व-प्रकाशिकासहितौ ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

बृहदारण्यकोपनिषदः १–३ अध्यायाः माध्वभाष्यसहिताः ५०

—

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

माध्वभाष्यसहिते ब्रह्मसूत्रे ३–४ अध्यायौ तत्त्वप्रकाशिका-सहितौ ५०

निम्बार्कवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) छान्दोग्योपनिषदः ५–८ अध्यायाः २५

(ख) वेदान्तपारिजातसौरभम् २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) दशश्लोकी सिद्धान्तकुसुमाञ्जलिसहिता २५

(ख) श्रीनिवासकृतः वेदान्तकौस्तुभः २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

बृहदारण्यकोपनिषदः १–३ अध्यायाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वेदान्तकौस्तुभप्रभायाः १–४ अध्यायाः ५०

गौडीयवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

बृहदारण्यकोपनिषदः १–३ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

छान्दोग्योपनिषदः ५–८ अध्यायाः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रस्य बलदेवभाष्ययुतस्य १–२ अध्यायौ ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रस्य बलदेवभाष्ययुतस्य ३–४ अध्यायौ ५०

वल्लभवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

छान्दोग्योपनिषदः ५–८ अध्यायाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रस्य अणुभाष्यसहितस्य १–२ अध्यायौ ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

बृहदारण्यकोपनिषदः १–३ अध्यायाः ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रस्य अणुभाष्यसहितस्य ३–४ अध्यायौ ५०

रामानन्दवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

भगवन्नामकौमुदी—श्रीलक्ष्मीधरकृता ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

रामतापनीयोपनिषदः हरिदासीयभाष्यसहिताया अवशिष्टो भागः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) श्वेताश्वतरोपनिषत् २५

(ख) ब्रह्मसूत्रवृत्तेः १–२ अध्यायौ २५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) ब्रह्मसूत्रस्यानन्दभाष्यस्य ३–४ अध्यायौ २५

(ख) मन्त्ररामायणम् २५

दर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

स्याद्वादमञ्जरी

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

ईश्वरप्रत्यभिज्ञा विमर्शिनीसहिता

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

मीमांसादर्शनस्य शाबरभाष्यसहितस्य प्रथमोऽध्यायः।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) चतुःशतकम् आर्यदेवकृतम् अथवा तत्त्वसङ्ग्रहस्य आत्मपरीक्षान्तो भागः २०

(ख) सांख्यप्रवचनभाष्यस्य प्रथमोऽध्यायः ३०

जैनदर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

अष्टसहस्री आदितः ९१ पृष्ठं यावत् । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम

अष्टसहस्री ९२ पृष्ठतः १७७ पृष्ठं यावत् । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

अष्टसहस्री अवशिष्टा १७८ पृष्ठतः २९५ पृष्ठं यावत् । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

पञ्चास्तिकायः ५०

बौद्धदर्शनम्

अनिवार्यपत्रे

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

प्रमाणवार्तिकम् धर्मकीर्तिकृतम्, प्रत्यक्षपरिच्छेदमात्रम्, मनोरथनन्दि-वृत्तिसहितम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) माध्यमिककारिका नागार्जुनकृता, चन्द्रकीर्तिप्रसन्नपदासहिता प्रत्ययअग्नीन्धन-वन्धमोक्ष-आत्म-तथागत-आर्यसत्य-निर्वाणपरीक्षाः— ४०

(ख) विग्रहव्यावर्तनी १०

वैकल्पिकपत्रे

१—तुलनात्मके बौद्धन्याये—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

प्रमाणवार्तिके स्वार्थानुमानप्रकरणस्यावशिष्टांशः स्ववृत्तिसहितः (१९३-३४० कारिकात्मको भागः)। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

ज्ञानश्रीमित्रनिबन्धावल्यां सर्वशब्दाभावचर्चा, अपोहप्रकरणम् । अथवा श्चेरवात्स्कीकृतः बुद्धिष्ट लाजिक २यो भागः तथा के० एन्० जयतिलकेकृतः अर्ली बुद्धिष्ट थ्योरी ऑफ नालेज । ५०

२—बौद्धदर्शने—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

तत्त्वसंग्रहे शान्तरक्षितकृते कमलशीलपञ्जिकासहिते स्याद्वादपरीक्षा, त्रैकाल्यपरीक्षा, बहिरर्थपरीक्षा, श्रुतिपरीक्षा स्वतःप्रमाणपरीक्षा । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

ज्ञानश्रीमित्रनिबन्धावल्यां भेदाभेदपरीक्षा, अद्वैतबिन्दुः, कार्यकारणभावः । अथवा डॉ० टी० आर० वी मूर्तिप्रणीतः दी सेन्ट्रल फिलासफी आफ बुद्धिज्म । ५०

३—बौद्धयोगे— ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) शिक्षासमुच्चयः शान्तिदेवकृतः (सम्पूर्णः) ।

(ख) रत्नगोत्रविभागो नाम महायानोत्तरतन्त्रशास्त्रम्, गद्यपद्यात्मकम् । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

महायानसूत्रालंकारः मैत्रेयनाथकृतः (गद्यपद्यात्मकः)

४— बौद्धतन्त्रे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

हेवज्रतन्त्रम्–टीकासहितम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

गुह्यसमाजतन्त्रम् ।

५—तिब्बतीयागमे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

छद्-म-रिग्स्-ग्यंन (प्रमाणयुक्तिविभूषण) पणछेन-द्गे-ऽदुन्-ड्रुबकृतः ५० (सम्पूर्णः) ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

छद-म-रिग्स्-पडिग्तेर् (प्रमाणयुक्तिनिधि) स्वभाष्यसहितः, सा क्या पा आनन्दध्वजश्रीभद्रकृतः । ५०

आगमः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

ब्रह्मसूत्रस्य प्रथमाध्यायः—श्रीकण्ठभाष्यसहितः । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) कामकलाविलासः पुण्यानन्दकृतः नटनानन्दकृतचिद्वल्ली-टीकायुतः । २५

(ख) परात्रिंशिका रुद्रयामलीया अभिनवगुप्तकृतविवृतियुता । २५

अथवा

त्रिपुरसुन्दरिवरिवस्यारहस्यम् श्रीस्वामिकरपात्रमहाराजेन विरचितम् ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

ईश्वरप्रत्यभिज्ञा विमर्शिनीयुता ज्ञानाधिकारान्ता । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) गणकारिका भासर्वज्ञकृतरत्नटीकायुता । २५

(ख) शारदातिलके लक्ष्मणभट्टकृते राघवभट्टकृतटीकासहिते १–६ पटलानि । २५

योगतन्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

योगिनीहृदयदीपिका ५०

अथवा

(क) निष्पन्नयोगावली २५

(ख) स्रग्धरास्तोत्रम् २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

तन्त्रालोक: (तृतीयमाह्निकम्) ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) विज्ञानभैरव: २०

(ख) स्पन्दनिर्णय: १५

(ग) प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धि: १५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

नेत्रतन्त्रम् १९–२२ अधिकारा: ५०

अथवा

साधनमालाया: द्वितीयभागे (१७६–२२५ साधना:)

सिद्धान्तज्यौतिषम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

ग्रहलाघवस्य पञ्चतारास्पष्टीकरणान्तो भाग: सोपपत्तिक: । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

ग्रहलाघवस्य त्रिप्रश्नाधिकारमारभ्य सूर्यग्रहणाधिकारान्तो भाग: । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्ततत्त्वविवेकस्य विम्वाधिकारमारभ्य चन्द्रग्रहणाधिकारान्तो भाग: । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्ततत्त्वविवेकस्य सूर्यग्रहणाधिकारमारभ्य महाप्रश्नाधिकारान्तो भाग: । ५०

फलितज्यौतिषम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

पञ्चस्वरा:, लघुपाराशरी वैशिष्ट्यसहिता

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

वृहद्वास्तुमाला । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

वृहत्संहितायाः पूर्वार्द्धे १—१२, २१, ४७, ५० अध्यायाः । ५०

प्रकाशकः—वाराणसेय सं० वि० वि० वाराणसी

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

वृहत्संहिताया उत्तरार्द्धे ५२–५५, ५६, ६७, ६९,
७९–८२, ९५, १०३ अध्यायाः ५०

प्रकाशकः—वा० सं० वि० वि०, वाराणसी ।

गणितम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

संकरविश्लेषणम्—संकरचलस्य फलानि (Functions of a complex variable) कुशी-रीमान-समीकरणम्, वैश्लेषिकं फलं (Analytical Functions) कुशीप्रमेयः. संकराणामवकलनमनुकलनञ्च (Differentiation and Integration of a complex variable) कुशेरनुकलसूत्रम्, कुशी-टेलरश्रेयणः, शून्यविन्दुः (Zeropoint), अपूर्वविन्दुः (Singular point) नेम्यनुकलनम् (Contour integration).

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

त्रिविस्तारीया ज्यामितिः—वेलरचितत्रिविस्तारीयज्यामितेः (Coordinate Geometry of three Dimensions by Bell) आदितो दशाध्यायाः ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

कणानां गतिशास्त्रम्—सरलरेखात्मिका गतिः एकसमतलीया गतिर्यत्र त्वरणं स्थिराक्षसमानान्तरम्, एकधरातलीया गतिर्यत्र त्वरणं स्थिरबिन्दुदिक्

दूरत्वानुपाती च, केपलरस्य ग्रहगतिनियमाः स्पर्शीयमभिलंबीयं च त्वरणम्, अवरोधकमाध्यमे गतिः, त्रिविस्तारिषु गतिः ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

भारतीयज्यौतिषम्—सिद्धान्तशिरोमणेर्गणित—गोलाध्यायौ । ५०

धर्मशास्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) व्यवहारमयूखः । ३०

(ख) कौटिल्यार्थशास्त्रे धर्मस्थीयं तृतीयमधिकरणम् । २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

मीमांसान्यायप्रकाशः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

श्राद्धप्रकाशः वीरमित्रोदयस्य । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्—

वीरमित्रोदयस्य व्यवहारप्रकाशस्य दायभागमारभ्य अवशिष्टो भागः । ५०

पुराणेतिहासम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) महाभारतस्य शान्तिपर्वणि नारायणीयपर्वणः ३३४-३५१ अध्यायाः । ३०

(ख) सनत्सुजातीयम् सभाष्यम् । २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) शाण्डिल्यभक्तिसूत्रम् स्वप्नेश्वरभाष्यसहितम् । ३५

(ख) भक्तिरत्नावली १५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

योगवाशिष्ठस्य स्थितिप्रकरणम् ५०

अथवा

श्रीमद्भागवतस्य दशमस्कन्धे उत्तरार्द्धम्

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

योगसूत्रम् भोजवृत्तिसहितम् ५०

पालिः

अनिवार्य विषये—

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

विसुद्धिमग्गो महाटीकासहितो ६-१६ निद्देसा ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

धम्मसंगणि चित्तुप्पादकण्डपर्यन्तः अट्ठसालिनी-अट्ठकथा-सहितः। ५०

वैकल्पिकविषये— १. सूत्रे

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

संयुत्तनिकायो सगाथवग्गो।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

खुद्दकनिकाये सुत्तनिपातो (महावग्गो अट्ठकवग्गो च) अट्ठकथा सहितः। ५०

२. विनये

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

महावग्गो आदितः वस्सूपनाधिकाखन्धपर्यन्तः (अट्ठकथा-सहितः) ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) चुल्लवग्गो संगीतिकथामात्रम् अट्ठकथासहितम्

(ख) सर्वास्तिवादिविनयानां परिचयः भैषज्यवस्तु, कठिनवस्तु चीवरवस्तु च। ५०

३. अभिधम्मे

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
यमकम् (मूल-खन्ध-अनुसय-सच्च-यमकानि) अट्ठकथा-सहितम् । ५०

५०
चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
(क) कथावत्थु प्रारम्भतः ५ कथाः अट्ठकथासहिताः ।
(ख) धातुकथा अट्ठकथासहिता ।

प्राकृतम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०
आचाराङ्गम्, मूलाचारस्य प्रथमो भागः ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०
धर्मसंग्रहणी हरिभद्रकृता ।
समयसारः कुन्दकुन्दकृतः ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्— ५०
कसायपाहुडसुत्तं ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्— ५०
पातिमोक्खं दीघनिकाये सामञ्ञफलसुत्तं च ।

प्राचीनराजशास्त्रार्थशास्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
कौटिलीयमर्थशास्त्रम् तृतीयाधिकरणात् सप्तमाधिकरणान्तम् । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
वीरमित्रोदये व्यवहारप्रकाशस्य दायभागादारभ्यावशिष्टो भागः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम् २५
(क) वेदान्तसूत्रमुक्तावली । २५
(ख) महाभारतस्य आपद्धर्मः ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) भाट्टदीपिका निवीतान्ता । २०

(ख) महाभारतस्यानुशासनपर्व । ३०

तुलनात्मकदर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

आधुनिकपाश्चात्त्यदर्शनस्य इतिहासः ।

पाठ्यग्रन्थः—

1. History of Modern Philosophy-R. Fackenberg.

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

देकार्तसाङ्ख्यदर्शने

पाठ्यगन्थौ—

1-Discourse on Method. Meditations of First Philosophy and the Principles of Philosophy-Descartes (English Translation)

२-सांख्यतत्त्वकौमुदी ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) स्पिनोजाशांकरदर्शने ।

अथवा

(ख) बार्क्लेदर्शनं योगाचारविज्ञानवादश्च ।

पाठ्यग्रन्था:—

(क)1. Ethics-Spinoza (edited by W. H. White)

२-ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यम् (चतुःसूत्री तर्कपादश्च)

३-बृहदारण्यकशांकरभाष्यम् (चतुर्थाध्यायः)

(ख) १-ज्ञानसिद्धान्तचन्द्रिका—Berkley's Principles of Human Understanding (संस्कृतानुवादः).

२—वार्क्ले-संग्रहः—अनुवादकः श्रीसंगमलालपाण्डेयः ।
३—वसुबन्धुकृता विज्ञप्तिमात्रतासिद्धिः, विंशिका, त्रिंशिका ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) काण्ट-सौत्रान्तिकबौद्धदर्शनज्ञानमीमांसे ।

अथवा

(ख) लॉकपूर्वमीमांसान्यायदर्शनज्ञानमीमांसा

पाठ्यग्रन्थाः

(क) 1—Prolegomena to any Future Metaphysics—Kant.
२—न्यायबिन्दुः, धर्मोत्तरप्रदीपसहितः (प्रत्यक्षानुमानप्रकरणे)

(ख) मानवीयज्ञानविषयकशास्त्रावतारः (संस्कृतानुवादः of Locke's Essay Concerning Human Understanding.)
२—मीमांसादर्शने 'शास्त्रदीपिकाया' प्रथमाध्याये तर्कपादः ।
३—सभाष्यं सवार्तिकं तात्पर्यटीकासहितं न्यायदर्शनस्य प्रमाणनिरूपणम् ।

४—श्रेणी-निर्धारणम्

आचार्यपरीक्षायां तृतीयश्रेणी न भविष्यति । किन्तु त्रिषु खण्डेषु प्राप्ताङ्कानां योगे प्रतिशतं षष्टिं तदधिकान् वा अङ्कान् लब्धवन्तः प्रथमश्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते । त्रिषु खण्डेषु प्राप्ताङ्कानां योगे प्रतिशतं अष्टचत्वारिंशदङ्केभ्य आरभ्य षष्टितो न्यूनान् अङ्कान् लब्धवन्तः द्वितीयश्रेण्यां निवेशं लप्स्यन्ते ।

आचार्यतृतीयखण्डम्

प्रवेशनियमः

१—आचार्यपरीक्षाया द्वितीयखण्डे उत्तीर्णः तृतीयखण्डे अन्वेतुमर्हति ।
२—आचार्यपरीक्षाया द्वितीयखण्डे यः विषयः गृहीतः, तृतीयखण्डे स एव विषयः ग्रहीतुं शक्यते ।
३—अस्यां परीक्षायाम् निम्नलिखितप्रकारेण चत्वारि प्रश्नपत्राणि, एवं वाक्परीक्षापत्रमिति पञ्चप्रश्नपत्राणि भविष्यन्ति । एकैकस्य प्रश्नपत्रस्य

पञ्चाशत् ५० पूर्णाङ्काः। समष्टौ प्रतिशतं ४८ अङ्कानां लाभः उत्तरण-प्रयोजको भविष्यति।

पाठ्यक्रमः

	पूर्णाङ्काः
प्रथमं प्रश्नपत्रम्	५०
द्वितीयं प्रश्नपत्रम्	५०
तृतीयं प्रश्नपत्रम्	५०
चतुर्थं प्रश्नपत्रम्	५०
षष्ठमं प्रश्नपत्रम् वाक्परीक्षा	५०

ऋग्वेदः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदसंहितायाः ५७, ६३ अध्याययोः सायणभाष्यम् ३०

(ख) बोधायनीया शांखायनीया वा दर्शपूर्णमासपद्धतिः २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) आश्वलायनश्रौतसूत्रम् ३–६ अध्यायाः नारायणवृत्तिसहिताः ३०

(ख) अग्निष्टोमहोत्रपद्धतिः पदार्थज्ञानसहिता २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदीयसर्वानुक्रमः सभाष्यः ३०

(ख) सर्वानुक्रमपरिभाषाप्रकरणम् सभाष्यम् २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयनिबन्धः २५

(ख) स्वशास्त्रीयेतिहासः २५

सहायकग्रन्थाः—

१—वैदिकसाहित्य-परिचयः

२—वैदिकवाङ्मय का इतिहास (भगवद्दत्त)
३—वैदिकसाहित्य और संस्कृति (बलदेव उपाध्याय)

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् ५०
वाक्परीक्षा

शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
(क) कर्कभाष्यसहितस्य कात्यायनश्रौतसूत्रस्य ७–११ अध्यायाः ३०
(ख) ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणीया २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
(क) शुक्लयजुर्वेदसंहितामहीधरभाष्यस्य २८–३९ अध्यायाः ३५
(ख) ईशोपनिषदः उव्वटमहीधरशंकरभाष्याणि १५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
(क) यजुर्वेदभाष्यभूमिकाः सायणमहीधरोव्वटाचार्याणाम् २५
(ख) अग्निष्टोमाध्वर्यवपद्धतिः २५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम् २५
(क) स्वशास्त्रीयनिबन्धः २५
(ख) स्वशास्त्रीयेतिहासः

सहायकग्रन्थाः—
१—वेदस्वरूपविमर्शः (स्वामिकरपात्रमहोदय कृतः)
२—वैदिकसाहित्यचरित्रम्
३—वैदिकवाङ्मय का इतिहास (भगवद्दत्त)
४—वैदिकसाहित्य और संस्कृति (बलदेव उपाध्याय)

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) तैत्तिरीयसंहितायाः सायणभाष्यसंहितायाः चतुर्थकाण्डस्य १–४ प्रपाठकाः ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) जैमिनीयन्यायमालायाः १–३ अध्यायाः ३०

(ख) ऋग्वेदभाष्यभूमिका (सायणीया) २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) तैत्तिरीयसंहितायाः सायणभाष्यसहितायाः चतुर्थकाण्डस्य ५–७ प्रपाठकाः ३०

(ख) अग्निष्टोमपद्धतिः २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशाखीयो निबन्धः २५

(ख) स्वशाखीयेतिहासः २५

सहायकग्रन्थाः—

१—वेदप्रामाण्यमीमांसा (स्वामिकरपात्रमहोदयकृता)

२—वेदस्वरूपविमर्शः ,,

३—वैदिकसाहित्यचरित्रम्

४—वैदिकसाहित्य और संस्कृति (ले०—बलदेव उपाध्यायः)

५—वैदिकवाङ्मय का इतिहास (ले०—भगवद्दत्त)

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

सामवेदः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) सामवेदसंहितायाः सायणभाष्यसहितायाः उत्तरार्चिकस्य ८-२१ अध्यायाः ३०

(ख) ऋग्वेदभाष्यभूमिका २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) आर्षेयब्राह्मणं सायणभाष्यसहितम् ३५

(ख) वंशब्राह्मणं सायणभाष्यसहितम् १५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) छान्दोग्योपनिषद्ब्राह्मणं सभाष्यम् ३५

(ख) संहितोपनिषद्ब्राह्मणं सभाष्यम् १५

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयनिबन्धः २५

(ख) स्वशास्त्रीयेतिहासः २५

सहायकग्रन्थाः—

वैदिकसाहित्यचरित्रम्

वेदस्वरूपविमर्शः स्वामिकरपात्रमहोदयकृतः

वैदिकवाङ्मय का इतिहास (भगवद्दत्त)

वैदिक साहित्य (रामगोविन्द द्विवेदी)

वैदिक साहित्य और संस्कृति (बलदेव उपाध्याय)

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः)

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) जैमिनीयन्यायमालायाः १-३ अध्यायाः ३०

(ख) अथर्वपरिशिष्टानि ११-१५ परिशिष्टानि २०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) वैतानसूत्रम् उत्तरार्द्धम् ३०

(ख) पंचपटलिका दन्त्योष्ठविधि: २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणीया ३०

(ख) अथर्वपरिशिष्टानि १६-२० परिशिष्टानि २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयनिबन्ध: २५

(ख) स्वशास्त्रीयेतिहास: २५

सहायकग्रन्था:—

१—वैदिकसाहित्यचरित्रम्

२—वैदिकवाङ्मय का इतिहास (भगवद्दत्त)

३—वैदिक साहित्य (रामगोविन्द द्विवेदी)

४—वैदिक साहित्य और संस्कृति (वलदेव उपाध्याय)

५—अथर्ववेद का सांस्कृतिक अध्ययन (डा० राजछत्र मिश्र)

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

वेदनैरुक्तप्रक्रिया

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

वेदार्थविमर्श: ५०

निम्नलिखितपुस्तकानां समालोचनात्मकमध्ययनम् :—

(क) आनो भद्रीयं सूक्तं (वेंकटमाधवादिभाष्यसहितम्),

(ख) नीतिमंजरी

(ग) वेदोपदेशचन्द्रिका

(घ) मन्त्रार्थचन्द्रोदय:

(ङ) शुल्वसूत्रम्
(च) श्रीसूक्तम् विविधभाष्यसहितम् ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

आध्यात्मिकवेदार्थविमर्शः ५०

अभिपर्यालोचनीयग्रन्थाः—

ऋग्वेदीयं सिद्धाञ्जनभाष्यम्

ऊरुज्योतिः

बृहदारण्यकोपनिषत्

वैदिकभारत में यज्ञ और उसका आध्यात्मिक स्वरूप (मुनि देवरथ)

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

ऐतिहासिकादिवेदार्थविमर्शः

समालोचनीयग्रन्थाः—

(क) इन्द्रविजयः (मधुसूदन ओझा कृत)
(ख) वैदिकसंस्कृति का विकास (लक्ष्मण शास्त्री)
(ग) वैदिक सम्पत्ति (रघुनन्दन शर्मा)
(घ) वैदिक इतिहास विमर्श (वैद्यनाथ शास्त्री)
(ङ) वेदकाव्य निर्णय (लोकमान्यतिलक)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम २५

(क) स्वाधीतविषयनिवन्धः २५
(ख) वेदविषयेतिहासः

पञ्चमं प्रश्नपत्रम् ५०

वाक्परीक्षा

प्राचीनव्याकरणम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ४०

(क) महाभाष्ये सप्तमोऽध्यायः । १०
(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) महाभाष्ये अष्टमोऽध्यायः। ४०

(ख) काशिका नियतभागस्था कारिकांशरहिता। १०

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

वाक्यपदीयस्य प्रथमकाण्डं (ब्रह्मकाण्डमात्रम्)

सिद्धान्तमुक्तावल्याः शब्दखण्डः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः। ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः। २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा। ५०

नव्यव्याकरणम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

महाभाष्यम्—सप्तमाह्निकतो नवमाह्निकान्तम् ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

वाक्यपदीयम् ब्रह्मकाण्डान्तम् २५

पस्पशाह्निकस्य प्रदीपः २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

व्युत्पत्तिवाद आदितो द्वितीयाकारकप्रथमखण्डपर्यन्तः। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः। ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः। २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

साहित्यम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

रसगङ्गाधरः लक्षणानिरूपणान्तः । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

रसगङ्गाधरः रूपकालङ्कारान्तः ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) वक्रोक्तिजीवितस्य १-२ उच्छ्वासौ । ३०

अथवा

भारतचम्पूः

(ख) संस्कृतगद्यपद्यरचना । २०

सहायकग्रन्थाः—

(१) कविकल्पलता—देवेश्वरकृता ।
(२) कविरहस्यम्—हलायुधकृतम् ।
(३) विदग्धमुखमण्डनम्—धर्मदासकृतम् ।
(४) सरस्वतीकण्ठाभरणस्य चित्रप्रकरणम्—भोजदेवकृतम् ।
(५) काव्यमीमांसा—राजशेखरकृता ।
(६) औचित्यविचारचर्चा—क्षेमेन्द्रकृता ।
(७) लक्ष्मीसहस्रम्—वेङ्कटाध्वरिकृतम् ।
(८) विश्वगुणादर्शचम्पूः ।
(९ हंसाष्टकम्—म० म० गङ्गाधरशास्त्रिकृतम् ।
(१०) समस्यासमज्या—श्रीरामशास्त्रिभागवताचार्यकृता ।
(११) चित्रकाव्यकौतुकम्—श्रीरामरूपशास्त्रिकृतम् ।
(अन्याश्च श्लेषयुक्ताः पत्रपत्रिकादिषु प्रकाशिताः कविता अवलोकनीयाः ।)

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

निम्नलिखितेषु कविषु यथेच्छमेकस्याध्ययनम्—
भासः, कालिदासः, विल्हणः, भारविः, माघः, श्रीहर्षः बाणः, अश्वघोषः, दण्डी, जगन्नाथश्च ।

सहायकग्रन्थाः—

(१) संस्कृतसुकविसमीक्षा–वलदेवोपाध्यायकृता ।
(२) भारतीय काव्य शास्त्र का इतिहास
श्री पी० वी० काणे, प्रकाशक—मोतीलाल वनारसीदास, वाराणसी
(३) भारतीय साहित्य शास्त्र—-डा० त्र्यम्बक देशपाण्डे
(४) संस्कृत काव्य शास्त्र का इतिहास दर्शन—-डा० जयशंकर त्रिपाठी
लोकभारती प्रकाशन, महात्मागांधी मार्ग, इलाहाबाद ।
(५) प्रवन्ध रत्नाकर—-डा० रमेशचन्द्र शुक्ल, चौखम्वा संस्कृत सिरीज, वाराणसी

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
वाक्परीक्षा । ५०

प्राचीनन्यायवैशेषिकम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
न्यायलीलावती । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
आत्मतत्त्वविवेकस्य क्षणभङ्गान्तो भागः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
आत्मतत्त्वविवेकस्य क्षणभङ्गवादादग्रिमो भागः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०
स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
वाक्परीक्षा । ५०

नव्यन्यायः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
न्यायदर्शनस्य वात्स्यायनभाष्यम् । ५०
द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
शक्तिवादः । ५०
तृतीयं प्रश्नपत्रम्
(क) व्युत्पत्तिवादः प्रथमाकारकान्तः । ३०
(ख) प्रशस्तपादभाष्यम् । २०
चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०
स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०
पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
वाक्परीक्षा । ५०

सांख्ययोगम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
योगसूत्रभाष्यम् वाचस्पतिटीकासहितम् । ५०
द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
योगवार्तिके १-२ पादौ । ५०
तृतीयं प्रश्नपत्रम्
योगवार्तिके ३-४ पादौ । ५०
चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०
स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०
पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
वाक्परीक्षा । ५०

पूर्वमीमांसा

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

न्यायरत्नमाला नित्यकाम्यविवेकान्ता । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

भाट्टरहस्यम् द्वितीयाकारकान्तम् । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

प्रकरणपञ्चिका प्रमाणपारायणान्ता । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीयो इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्यपरीक्षा । ५०

शाङ्करवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

सिद्धान्तलेशसंग्रहः । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) अद्वैतसिद्धिप्रथमपरिच्छेदे सत्यत्वानुमानभङ्गान्तो भागः २५

(ख) अद्वैतसिद्धिटीका गौडब्रह्मानन्दी पक्षतावच्छेदकनिरूपणान्ता २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

अद्वैतसिद्धेः सत्यत्वानुमानभङ्गात्परो दृष्टिसृष्ट्युपपत्तिप्रकरणान्तो भागः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्यपरीक्षा ५०

रामानुजवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

तत्त्वमुक्ताकलापे ईश्वरसरवुद्धिसरौ । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) शतदूषण्याम् १–१० वादाः ।

(ख) न्यायपरिशुद्धौ आदितोऽनुमानाध्यायस्य द्वितीयाह्निकान्तो भागः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

न्यायसिद्धाञ्जनस्य जडद्रव्यजीवपरिच्छेदौ । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

मध्यवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) वादावली जयतीर्थकृता ।

(ख) भेदोज्जीवनम् व्यासराजकृतञ्च ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) न्यायसुधायाः जिज्ञासाधिकरणम् ।

(ख) तात्पर्यचन्द्रिकायाः प्रथमः पादश्च ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

न्यायसुधाया अवशिष्टः प्रथमपादः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

निम्बार्कवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) सिद्धान्तजाह्नवी देवाचार्यकृता । २५

(ख) द्वैताद्वैतसिद्धान्तसेतुः । २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

अध्यासगिरिव्रजे प्रथमाध्याये उपोद्घातः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

अध्यासगिरिव्रजे उपोद्घातात्परमवशिष्टः प्रथमाध्यायः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

गौडीयवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

परमात्मसन्दर्भ-भगवत्सन्दर्भौ । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

भक्तिसन्दर्भ-प्रीतिसन्दर्भौ । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

भागवतसन्दर्भस्यावशिष्टं प्रकरणद्वयम् । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम

स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

वल्लभवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) तत्त्वार्थप्रकाशसहितं शास्त्रार्थप्रकरणम् । २५

(ख) निर्णयार्णवो बालकृष्णभट्टकृतः । २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम

सुवर्णसूत्रसहितं विद्वन्मण्डनम् । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

सुबोधिनीसहितस्य भागवतस्य १–२ स्कन्धौ । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

रामानन्दवेदान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) ब्रह्मसूत्रवेदान्तवृत्तेः ३-४ अध्यायौ । २५

(ख) ब्रह्मसूत्रस्य आनन्दभाष्यस्य प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादतः द्वितीयाध्यायान्तो भागः २५

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) मन्त्रराजमीमांसा । २५

(ख) वैष्णवमताब्जभास्करः । २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम

ईश्वरवादः—गङ्गेशोपाध्यायकृतः । ५८

चतुर्थं प्रश्नपत्रम

(क) स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

सहायकग्रन्थाः—

१ अर्थपञ्चकम् २ रामतत्त्वभास्करः ३ नामतत्त्वभास्करः

४ अधिकरणरत्नमाला ५ ब्रह्मसूत्रार्थसंग्रहः ६ रामानन्दसिद्धान्तसारः ।

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

दर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) ईशकेनकठोपनिषदः (प्रश्नोत्तरकाले स्वसम्प्रदायनिर्देशः आवश्यकः) । २५

(ख) खण्डनखण्डखाद्यस्य आदितोऽद्वैतप्रमाणविचारान्तो भागः प्रमालक्षणखण्डनञ्च । २५

अथवा

ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्ये द्वितीयाध्यायस्य ३-४ पादौ ३-४ अध्यायौसहितौ च।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) कुसुमाञ्जलिकारिका हरिदासीसहिता । ३०

(ख) सांख्यप्रवचनभाष्यस्य द्वितीयोऽध्यायः । २०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

शास्त्रदीपिका तर्कपादान्ता । ५०

अथवा

भाट्टचिन्तामणेस्तर्कपादः ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

सहायकग्रन्थौ—

१. भारतीय दर्शन तथा बौद्धदर्शन—श्री बलदेव उपाध्याय

२. संस्कृत-साहित्येतिहासः—श्री द्विजेन्द्रनाथमिश्रः

जैनदर्शनम्

जैनदर्शनस्य तृतीयवर्षे पञ्च वैकल्पिका विषया भविष्यन्ति—

(क) जैनदर्शनम् ।

(ख) जैनागमः ।

(ग) जैनसिद्धान्तः ।

(घ) जैन आचारः ।

(ङ) जैनागमस्तथा पालिपिटकानि ।

(क) जैनदर्शनम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

तत्त्वार्थश्लोकवार्तिकम् प्रथमाध्यायस्य प्रथमाह्निकम् । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

षड्दर्शनसमुच्चयो गुणरत्नटीकायुतः । ५०

अथवा

सर्वदर्शनसङ्ग्रहस्य आदितः षड्दर्शनानि ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

प्रवचनसारः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

(ख) जैनागमः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

पञ्चवण्णा, रायपसेणियं च । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

उत्तरज्झायणसुत्तं । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

भगवईसतकं । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

(ग) जैनसिद्धान्तः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

षट्खण्डागमधवलायां प्रथमो भागः । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

गोम्मटसारे जीवकाण्डम् ४५० गाथाः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

गोम्मटसारे कर्मकाण्डम् ४५० गाथाः । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

(घ) जैनाचारः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
आयारंगं । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
मूलाचारः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
भगवई आराधना । ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०
स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्
वाक्परीक्षा । ५०

(ङ) जैनागमपालिपिटकानि

प्रथमं प्रश्नपत्रम्
उत्तरज्झायणं तथा धम्मपदं । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्
तत्त्वार्थसूत्रम् अभिधम्मत्थसंगहो च । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्
भिक्खुविनयो जैनमुनीनामाचारश्च । ५०

सहायकग्रन्थाः—
पातिमोक्खं ।
महावग्गं, चुल्लवग्गं ।
णिसीह—चूर्णिः ।
वृहत्कल्पभाष्यम् ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्
स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

बौद्धदर्शनम्

अनिवार्यपत्रे

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

(क) अष्टसाहस्त्रिका प्रज्ञापारमिता (१, २, ६, १०, २१, २६, २७, ३० परिवर्ताः) ।

(ख) अभिसमयालंकारकारिका (मूलमात्रम्, अत्रालोकमावृत्य कारिकाणां व्याख्या अभिप्रायप्रकाशनं चापेक्षितम्) ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) शान्तिदेवविरचितः बोधिचर्यावतारः प्रज्ञाकरमतिकृतपञ्जिकासहितः (नवमः परिच्छेदः)

(ख) विसुद्धिमग्गो बुद्धघोषकृतः (प्रज्ञास्कन्धः—पटिपदाञाणदस्सन-विसुद्धिनिद्देसतो ग्रन्थसमाप्तिपर्यन्तम्) ।

वैकल्पिकपत्रम्

१—बौद्धन्याये—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) प्रथमाध्यायप्रथमाह्निकस्थानां तृतीयचतुर्थपञ्चमषष्ठसप्तम-गौतमीयन्यायसूत्राणां भाष्यवार्त्तिकतात्पर्यटीकाः ।

प्रतिज्ञाहेतूदाहरणोपनयनिगमनानां वादस्य च न्यायसूत्राणां भाष्यवार्त्तिके ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीय निबन्धः ३०

(ख) स्वशास्त्रीयो इतिहासः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा।

विशेष:—चतुर्थपञ्चमप्रश्नपत्रयोः स्थाने छात्रः विभागाध्यक्षस्य निर्देशानुसारं एकं गवेषणात्मकं निबन्धं लेखितुं शक्नोति। निबन्धमाधृत्य मौखिक-परीक्षापि भविष्यति।

२—बौद्धदर्शने—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) ब्रह्मसूत्राशांकरभाष्य-भामतीषु वैभाषिकविज्ञानवादखण्डनम्।

(ख) श्लोकवार्त्तिकम् (शून्यवादापोहवादयोः खण्डनम्)।

(ग) न्यायभाष्यवार्त्तिके अवयविस्थापनम् (२-१-३३-३५ सूत्राणि), आत्मस्थापनम् (३।१।१-७ सूत्राणि). क्षणभंगनिराकरणम (३।२।१४)।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा।

विशेष:—चतुर्थपञ्चमप्रश्नपत्रयोः स्थाने छात्रः विभागाध्यक्षस्य निर्देशानुसारं शतपृष्ठान्यूनात्मकं (१०० फुलस्केपपरिमाणं) एकं गवेषणात्मकं निबन्धं लेखितुं शक्नोति। निबन्धमाधृत्य मौखिक-परीक्षापि भविष्यति।

३—बौद्धयोगे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) पातञ्जलयोगसूत्रभाष्यम् (१-२-४ पादाः)।

(ख) योगदृष्टिसमुच्चयः

(ग) प्रत्यभिज्ञाहृदयम्-सूत्रवृत्ती

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

विशेषः—चतुर्थपञ्चमप्रश्नपत्रयोः स्थाने छात्रः विभागाध्यक्षस्य निर्देशानुसारं शतपृष्ठान्यूनात्मकं (फुलस्केपपरिमाणं) एकं गवेषणात्मकं निबन्धं लेखितुं शक्नोति। निबन्धविषयामाधृत्य मौखिक परीक्षापि भविष्यति।

४—बौद्धतन्त्रे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) तन्त्रसारः

(ख) शैवसिद्धान्तबुन्दुः डा० कान्तिचन्द्रपाण्डेयकृतः

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

विशेषः—चतुर्थपञ्चमप्रश्नपत्रयोः स्थाने छात्रः विभागाध्यक्षस्य निर्देशानुसारं शतपृष्ठान्यूनात्मकं (१०० फुलस्केपपरिमाणं) एकं गवेषणात्मकं निबन्धं लेखितुं शक्नोति। निबन्धमाधृत्य मौखिक परीक्षापि भविष्यति।

५—तिब्बतीयागमे—

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

(क) द्वगस-पो-थरे, ग्यंन (मोक्षालंकारः) द्वगस-पो रिन्-पो छे-कृतः।

(ख) तन्त्रव्याख्या—धर्मस्वामि-चारबपाकृता।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

विशेषः—चतुर्थपञ्चमप्रश्नपत्रयोः स्थाने छात्रः विभागाध्यक्षस्य निर्देशानुसारं शतपृष्ठान्यूनात्मकं (१०० फुलस्केपपरिमाणं) एकं गवेषणात्मकं निबन्धं लेखितुं शक्नोति। निबन्धमाधृत्य मौखिकपरीक्षापि भविष्यति ।

आगमः

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

तन्त्रालोकस्य प्रथमाह्निकम् ।

अथवा

शिवाद्वैतनिर्णयः अप्पयदीक्षितकृतः ।

अथवा

मालिनीविजयवार्त्तिकम् अभिनवगुप्तकृतम् ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) नादकारिका रामकण्ठकृता शैवपरिभाषा । २५

(ख) अनुभवसूत्रम् मायिदेवकृतम् । २५

अथवा

नरेश्वरपरीक्षा सद्योज्योतिःकृता सटीका ।

अथवा

विज्ञानभैरवः क्षेमराजकृतविवृतिसहितः

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

ईश्वरप्रत्यभिज्ञा विमर्शिनीयुता—२-४ अधिकाराः। ५०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः : ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः : २०

सहायकग्रन्थाः—

१—भारतीय संस्कृति और साधना—म० म० श्री गोपीनाथ कविराज।

२—तन्त्रसाहित्य में शाक्तदृष्टि—म० म० श्री गोपीनाथकविराज।

३—काश्मीरशैवागमः श्री वी० सी० चटर्जीकृतः।

४—शैवदर्शनसंग्रहः डा० कान्तिचन्द्रपाण्डेयकृतः, सारस्वतीसुषमायां मुद्रितः।

५—शैवागमविषये डा० कान्तिचन्द्रपाण्डेयकृतानि भाषणानि सारस्वतीसुषमायां मुद्रितानि।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा। ५०

योगतन्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

महार्थमंजरी

अथवा

चर्यागीतिकोषः

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सुभगोदयस्तुतिः गौडपादकृता। १०

(ख) परशम्भुमहिम्नस्तोत्रम् १०

(ग) सौन्दर्यलहरी शंकराचार्यकृता लक्ष्मीधरासहिता। ३०

अथवा

(क) ज्ञानसिद्धिः २५

(ख) रत्नगोत्रविभागः २५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) अहिर्बुध्न्यसंहितायाः १-२० अध्यायाः २०

(ख ब्रह्मसंहितायाः १-५ अध्यायाः १०

(ग) वृहद्ब्रह्मसंहितायाः प्रथमः पादः २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

आम्नायभेदाः, उपासनायामपेक्षितं ज्ञानम्, गुरुशिष्यसम्बन्धः, दीक्षास्वरूपं, तद्भेदाश्च, पुरश्चरणम्, मातृकापरिचयः, भूतलिपिज्ञानम्, यन्त्रविज्ञानम्, मन्त्रदीक्षा, मन्त्रार्थविचारः, पीठरहस्यम्, भावाचारयोः सम्बन्धनिर्णयः, यन्त्रमन्त्रदेवोपासकानां परस्परसम्बन्धविचारः, तन्त्रोक्तयोगस्वरूपम्, समयाचारकौलाचारस्वरूपपरिचयः, कालीश्रीताराविद्यानां संक्षिप्तपरिचयः, यामलरहस्यम्, कुण्डलिनीरहस्यम्, अनाभोगस्वरूपम्, निर्माणादिकायत्रयव्यवस्था, सर्वधर्मप्रतिष्ठावादः, अभिषेकस्वरूपं तद्भेदाश्च, कालचक्रविवेचनम्, महासुखप्राप्त्युपायः, वज्रयोगः, महासुखरहस्यम्, पांचरात्राभिमतसृष्टिविज्ञानम्, वर्णोत्पत्तिक्रमः, हेवज्रसंमतं नाडीविज्ञानं देहस्थचक्रविज्ञानं च, परमैकान्तिवैष्णवः, पंचोपनिषद्रहस्यम् ।

सामान्यत उक्तविषयानधिकृत्य प्रश्नाः भविष्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः—

१—Tantrik Religion by Chintaharan Chakravarti

२—तन्त्र और आगमशास्त्र का दिग्दर्शन—म० म० श्रीगोपीनाथ कविराज

३—सर्वोल्लासतन्त्र की भूमिका— दिनेशचन्द्र भट्टाचार्य

४—महानिर्वाणतन्त्रम्

५—मण्डलब्राह्मणोपनिषत्, भाष्यसहिता (अमनस्कतारकयोगयोर्विवरणम्)

६—तन्त्रतत्त्वम्— शिवचन्द्रविद्यार्णवः

७—तन्त्रसारः— अभिनवगुप्तः

८—ताराभक्तिसुधार्णवः

९—ललितासहस्रनाम— सौभाग्यभास्करसहितम्

सिद्धान्तज्यौतिषम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

प्रतिभाबोधकम्, दीर्घवृत्तलक्षणस्य पूर्वार्द्धम्, भाभ्रमरेखानिरूपणम्। ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सर्वानन्दकरणस्य पूर्वार्द्धम्। ३५

(ख) धराभ्रमः १५

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) सर्वानन्दकरणस्योत्तरार्द्धम् (प्रौढरञ्जनखण्डम्) ३०

(ख) वास्तवचन्द्रशृङ्गोन्नतिः। २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

(क) स्वशास्त्रीयो निबन्धः। ३०

(ख) स्वशास्त्रीय इतिहासः। २०

सहायकग्रन्थाः—

१—भारतीयज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः—शङ्करबालकृष्णदीक्षितकृतः।

२—गणकतरङ्गिणी—श्रीसुधाकरद्विवेदकृता।

३—ज्योतिर्निबन्धावली—प्रकाशक—विक्रम प्रेस, भदैनी, वाराणसी।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

फलितज्यौतिषम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

जातकपारिजात, आदितः जातकभङ्गाध्यायान्तः

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

जातकपारिजातो राजयोगाध्यायात् समाप्तिपर्यन्तः।

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

नरपतिजयचर्या

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः ३०

स्वशास्त्रीयेतिहासः २०

सहायकग्रन्थाः—

१—भारतीयज्यौतिषशास्त्रस्येतिहासः—श्रीशङ्करबालकृष्णदीक्षितकृतः ।

२—गणकतरंगिणी—श्रीसुधाकरद्विवेदकृता ।

३—ज्योतिर्निबन्धावली—प्रकाशक विक्रम प्रेस, भदैनी, वाराणसी

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्—

वाक्परीक्षा ५०

गणितम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

अवकलसमीकरणम्—एकवर्णस्थसाधारणावकलसमीकरणानि, अपूर्वसमाधानम् (Singular solution), सस्थिरगुणकानि एकघातसमीकरणानि (Linear equations with constant conﬃcients) एकरूपाणि एकघातसमीकरणानि (Homogeneous Linear equations), मुख्य प्रकाशः (Standard forms) यथार्थावकलसमीकरणानि (Exact differential equations), द्विवर्णसमीकरणानि (Differential equations of second order), युगपदेकघातसमीकरणानि (Simultaneous Linear equations), पूर्णावकलसमीकरणानि (Total Differential equations), आंशिकावकलसमीकरणानि (Partial Differential equations), लाग्राञ्जसमीकरणानि (Lagrange's equations) एकवर्णस्य नत्वेकघातस्यावकलसमीकरणस्य मुख्यप्रकाशः

(Standard forms of differential equations of first order but not of first degree)

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

वीजगणितम्—समीकरणानां मीमांसा—संख्यात्मके समाधाने हार्नरविधिः, अनन्ता श्रेणयः गुणनफल च—संसृतिः, एकरूपा संसृतिः श्रेणिका (Matrius) योगः, अन्तरम् , गुणनफलम्, श्रेणिकस्योत्क्रमः ।

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

दृढकायस्य गतिशास्त्रम्—जडत्वस्य घूर्णनं गुणनफलं च (Moments & Products of Inertial) दी अलम्वर्ट सिद्धान्तः गतिसमीकरणानि च । स्थिराक्षं परितः गतिः, द्विविस्तारिषु गतिः, तात्कालिकं गतिकेन्द्रम्, रैखिकस्य कोणीयस्य चावेगस्य संरक्षणम्. शक्तिसंरक्षणम्, व्याप्यतामानीतेषु. नियामकेषु लाग्राञ्जगतिसमीकरणानि तेषां प्रयोगाश्च. वालक्रीडा–चक्रस्य गतिः (Motion of Top).

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

गणितविषयको निवन्धः । ३०

गणितशास्त्रस्येतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

धर्मशास्त्रम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

पुरुषार्थचिन्तामणिः । ५०

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

कालमाधवः । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

दत्तकमीमांसा नन्दपण्डितकृता । ३०

षडशीतिः शुद्धिचन्द्रिकासहिता । २०

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निवन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा ५०

पुराणेतिहासम्

प्रथमं प्रश्नपत्रम्

श्रीमद्भागवतस्य दशमस्कन्धे पूर्वार्द्धः । ५०

सहायकग्रन्थाः—

(१) ब्रह्मवैवर्तस्य श्रीकृष्णजन्मखण्डम् ।

(२) धर्मविज्ञानस्य द्वितीयखण्डम् ।

(३) भारतीय वाङ्मय में श्रीराधा—श्री बलदेव उपाध्याय ।

द्वितीयं प्रश्नपत्रम्

वाल्मीकीयरामायणस्य अयोध्याकाण्डम् । ५०

तृतीयं प्रश्नपत्रम्

(क) प्राचीनभारतीयेतिहासः प्रारम्भतः ७०० ईशवीयवर्षपर्यन्तः । ३०

(ख) श्रीमद्भागवते नवमस्कन्धः । २०

सहायकग्रन्थः—

१—प्राचीन भारत—डा० राजवली पाण्डेय ।

२—प्राचीन भारत का इतिहास—डा० रमाशङ्करत्रिपाठी ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम्

स्वशास्त्रीयो निबन्धः । ३०

स्वशास्त्रीय इतिहासः । २०

सहायकग्रन्थाः—

१—पुराणोत्पत्तिप्रसङ्गः श्रीमधुसूदनओझाकृतः ।

२—पुराणविमर्शः—श्रीबलदेवोपाध्यायकृतः ।

३—पुराणदिग्दर्शनम्—श्रीमाधवाचार्यकृतम् ।

४—अष्टादशपुराणपरिचयः—श्रीकृष्णमणित्रिपाठिकृतः ।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा । ५०

पालिः

अनिवार्यपत्रम्—

प्रथमं प्रश्नपत्रम् ५०

विसुद्धिमग्गो महाटीकासहितो १७-२३ निद्देसा

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् ५०

वौद्धसाहित्य का इतिहास, पालिभाषा का उद्गम और विकास-सूत्र, विनय, अभिधर्म—वैपुल्यसूत्रसर्वास्तिवादी विनय एवं अभिधर्म, अश्वघोष, नागार्जुन, असंग, वसुबन्धु, दिङ्नाग, शान्तरक्षित, बुद्धघोष धम्मपाल, बुद्धदत्त, अनुरुद्ध ।

वैकल्पिकपत्रम्—

१ सूत्रे

तृतीयं प्रश्नपत्रम् ५०

अंगुत्तरनिकायो (चतुक्कनिपात) अट्ठकथासहितो ।

चतुर्थं प्रश्नपत्रम

सूत्रसम्बन्धी निबन्धः ५०

(अनयोः पत्रयोः स्थाने शोधनिबन्धः ग्रहीतुं शक्यते) ।

पञ्चमं प्रश्नपत्रम्

वाक्परीक्षा